

บทที่ 5

บทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย

จากการศึกษาโครงสร้างครอบครัวที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยในบทที่แล้ว ซึ่งพบว่าโครงสร้างด้านขนาดของครอบครัวในภาพยนตร์ไทยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ซึ่งเป็นลักษณะประการหนึ่งของครอบครัวสมัยใหม่ แต่โครงสร้างในส่วนอื่น ๆ พบว่ามักจะมีลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต โดยเฉพาะโครงสร้างในส่วนของสมาชิกครอบครัว ซึ่งบทบาทและความสัมพันธ์ในบางส่วนได้ถูกนำเสนอไปแล้ว ส่วนในบทนี้ผู้วิจัยจะแสดงรายละเอียดของภาพยนตร์ไทยแต่ละเรื่อง แล้วสรุปรวมภาพชีวิตครอบครัวออกมาตามบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ ซึ่งเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงมาจากโครงสร้างและบทบาทต่าง ๆ ที่นำเสนอไปบ้างแล้วในบทที่ 4 เพื่อพิจารณาว่าภาพชีวิตครอบครัวที่แสดงผ่านออกมาทางบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกนั้นมีลักษณะอย่างไร มีรูปแบบที่เป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต หรือครอบครัวสมัยใหม่หรือไม่อย่างไร

ผลการศึกษารoles บทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งถ่ายทอดผ่านทางภาพยนตร์ไทย จัดแบ่งเป็น 3 ส่วนตามเนื้อหาหลักของภาพยนตร์ คือ

1. บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ ลูก และญาติ จากภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาหลัก (THEME) เกี่ยวกับชีวิต หรือ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ ลูก และญาติจากภาพยนตร์ต่อไปนี้

- ปุกปุย
- ครั้งนี้โลกจืดไม่อยู่
- บุญตั้งไข่
- เมียพ่อขอไว้คน

2. บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่าง สามี ภรรยา และญาติ จากภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาหลัก (THEME) เกี่ยวกับชีวิตคู่ หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างสามี ภรรยา และญาติ จากภาพยนตร์ต่อไปนี้

- แรงฤทธิ์พิชวาส
- หัวใจห้องที่ 5
- สงครามเมีย

- น้องเมีย
- เพราะฉะนั้น นั่นนะซี

3. บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างญาติซึ่งต้องมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมเป็นครอบครัวเดียวกัน จากภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาหลัก(THEME)เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งไม่ใช่พ่อ แม่ ลูก หรือ สามี ภรรยา แต่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างญาติที่ต้องมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมภายในบ้านเดียวกัน จากภาพยนตร์ต่อไปนี้

- โตแล้วต้องโต

1. บทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวระหว่างพ่อแม่ ลูก และญาติ จากภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาหลัก (Theme) เกี่ยวกับชีวิตหรือ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวซึ่งประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และญาติ ได้แก่

ภาพยนตร์เรื่องปุ๊กปุย

สมาชิกครอบครัวในภาพยนตร์เรื่องปุ๊กปุยประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก 4 คนอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีตา นายชาย และน้าสะใภ้อาศัยอยู่ในต่างจังหวัด สมาชิกแต่ละคนปรากฏบทบาทและความสัมพันธ์ดังนี้

ในภาพยนตร์เรื่อง “ปุ๊กปุย” นี้ ได้ถ่ายทอดให้เห็นว่า “พ่อ” เป็นผู้ไม่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เนื่องจากเล่นการพนันมากกว่าการทำงานจนกระทั่งถูกไล่ออก เงินที่ได้จากการพนันนั้น พ่อนำมาซื้อโทรทัศน์สี เครื่องเล่นวิดีโอ และเฟอร์นิเจอร์ ต่อมาเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆที่พ่อซื้อมาก็ถูกแปรเปลี่ยนเป็นเงินเพื่อนำมาชำระหนี้ การกระทำของพ่อดังกล่าวนี้มีลักษณะหมุนเวียนเป็นเช่นนี้ตลอดเวลา ทำให้พ่อไม่อยู่ในบทบาทของผู้หาเลี้ยงครอบครัวได้ แม้จะสามารถสนองความต้องการด้านวัตถุแก่ลูกได้ในบางโอกาส คือการซื้อโทรทัศน์สีมาให้จากเงินที่ได้ในบ่อนพนัน แต่พ่อก็มิได้ประกอบอาชีพสุจริตเป็นหลักเพื่อนำเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้อย่างสม่ำเสมอ

ภาพยนตร์เน้นให้เห็นพฤติกรรมของพ่อในการเปิดบ่อนพนันในบ้าน ด้วยการใช้ภาพในระยะใกล้ถ่ายให้เห็นมือของพ่อซึ่งกุมถ้วยไฮโล นอกจากนี้ก็ยังถ่ายทอดให้เห็นอารมณ์ที่ใบหน้าของพ่อ ซึ่งเต็มไปด้วยความหวังและความสมหวัง เมื่อพ่อเป็นผู้ชนะในเกมการพนัน อากาเร่รีบเก็บเงินที่กองอยู่กลางบ่อนพนัน ซึ่งภาพเหล่านี้ล้วนอยู่ในสายตาของลูก ซึ่งภาพยนตร์ถ่ายทอดด้วยการใช้ภาพในระยะไกลแทนสายตาของลูกที่ยืนมองอยู่ที่ประตู

เมื่อพ่อไม่ได้สวมบทบาทผู้หาเลี้ยงครอบครัวตามที่ควรจะเป็นแล้ว ดังนั้นเพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ต่อไปได้ “แม่” จึงเข้ามาสืบบทบาทในด้านนี้แทน ในขณะที่เธอกำลังตั้งครรภ์ ลูกคนที่ 4 แม่มีอาชีพรับจ้างเย็บผ้าในตลาด ภาพยนตร์สร้างภาพให้เห็นถึงการหาเลี้ยงครอบครัวของแม่และการละทิ้งบทบาทของพ่อ คือในขณะที่พ่อตั้งบ่อนเล่นการพนันอยู่ในบ้าน แม่ก็กำลังเย็บผ้าอยู่ในตลาด และขณะที่พ่อออกไปสนามม้าแต่เช้า แม่ก็ออกไปเย็บผ้าแต่เช้าเช่นกัน

แม่ต้องออกไปรับจ้างเย็บผ้าในตลาดแต่เช้าทุกวัน ในขณะที่เธอกำลังตั้งครรภ์จนกระทั่งเจ็บท้องที่นั่น แม่ฝันอยากจะมีจักรเย็บผ้าเป็นของตัวเองเพื่อจะได้ทำงานได้มากขึ้น และ

ครอบครัวจะได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามที่เธอบอกกับลูก หลังจากที่พาลูกไปดูจักรเย็บผ้าในร้านแห่งหนึ่งซึ่งเธอเคยดูมาหลายครั้งแล้ว

“ถ้าแม่มีจักรเป็นของตัวเอง แม่ก็ไม่ต้องนั่งรถเมล์ไปที่ตลาด แล้วแม่จะรับผ้าไปเย็บเองที่บ้าน ก็คงจะมีรายได้ดีขึ้น แล้วเราก็จะมีบ้านสวย ๆ อยู่กับเค้าบ้าง”

ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่า แม่ต้องทำงานหนัก โดยถ่ายทอดผ่านทางความคิดและความรู้สึกของลูก เมื่อเขียนจดหมายมาหาแม่ “แม่ครับ แม่ยังทำอย่างกับว่า วันหนึ่งมี 48 ชั่วโมงอยู่รีเปล่าครับ” และเมื่อลูกอธิษฐานขอพรจากหิ้งห้อย ลูกก็ขอให้แม่มีความสุข ไม่ต้องทำงานหนัก

ลูกดูเล่นน้องๆ ในขณะที่แม่ทำงานและพักผ่อนการพนัน ลูกทำงานพิเศษเพื่อนำเงินมาให้แม่ “ว่าว” ซึ่งเป็นลูกชายคนโตมีหน้าที่เลี้ยงน้องอีก 2 คนในขณะที่แม่เย็บผ้าอยู่ในตลาดและพอกำลังเล่นการพนัน ว่าวต้องขงนมให้น้องและดูแลไม่ให้น้องซุกซนจนเกิดความเสียหาย

จากการที่แม่ต้องทำงานหนัก ลูกจึงเข้ามามีบทบาทที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของแม่ในการเลี้ยงดูน้องและหาเลี้ยงครอบครัว ด้วยการงานในระหว่างปิดภาคเรียน “ว่าว” เข้าร่วมทำงานกับคณะเซดสิงโต เพื่อนำเงินมาให้แม่ซื้อจักรเย็บผ้าที่เธออยากจะได้ วัตถุประสงค์หลักของว่าวคือต้องการให้แม่มีความสุขกับจักรเย็บผ้าที่อยากได้ แต่ผลทางอ้อมจากจักรตัวนั้นก็ทำให้แม่ทำงานได้มากขึ้น และมีรายได้เลี้ยงครอบครัวมากขึ้นตามลำดับ แม่สุดท้ายแล้วแม่จะสามารถซื้อจักรตัวนั้นมาโดยไม่ต้องใช้เงินของว่าว

จากการที่พ่อเปิดบ่อนพนันในบ้าน และจากความไร้เดียงสาของลูกทำให้พ่อถูกตำรวจบุกเข้าไปจับในขณะที่เล่นการพนัน พ่อมีความเชื่อว่าลูกเป็นตัวช่วย ที่พาดำรวจเข้ามาจับเขา เพราะตำรวจแอบตามลูกมาที่บ้าน ทำให้พ่อรู้สึกโกรธ และด่าลูกด้วยถ้อยคำหยาบคาย

“มึงนี่เองที่พาดำรวจมาจับกู ไอ้ห้า ไอ้ตุตหมึก ไอ้ซี่เรื่อน ไอ้ตัวช่วย ไอ้ลูกทรี กูกำลังจะรวบอยู่แล้วเชียว กูกำลังจะรวบอยู่แล้ว พาดำรวจมาจับกูได้”

พ่อด่าลูกด้วยใบหน้าและน้ำเสียงที่เกรี้ยวกราด พร้อมกับการจับภาพในระยะใกล้ ส่วนลูกก็มีอาการตกใจกลัว และไม่ค่อยเข้าใจในพฤติกรรมของพ่อ

พ่อสั่งให้แม่นำลูกชายคนโตที่พ่อเชื่อว่าเป็นตัวช่วย ชดลากในการพนันส่งไปอยู่กับ

ญาติในต่างจังหวัด ถ้าแม่ไม่ทำตามคำสั่ง พ่อก็จะไปจากบ้าน ครั้งแรกแม่ยอมทำตามโดยส่งลูกไปอยู่กับตาและน้าชายในต่างจังหวัด แต่ครั้งต่อมาแม่ไม่ยอมทำตามอีก พ่อจึงออกจากบ้าน

นอกจากแม่จะต้องมีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวแล้ว แม่ยังต้องมีบทบาทในการดูแลและมอบความรักให้แก่ลูกตามบทบาทของแม่บ้านของครอบครัวไทยในอดีต ในขณะที่พ่อไม่มีบทบาททั้ง 2 ส่วนนี้เลย พ่อไม่เคยดูแลและเอาใจใส่ลูก แต่ในทางตรงกันข้าม กลับกล่าวหาลูก ซึ่งก็คือ “ว่าว” ว่าเป็น “ตัวซวย” ทำให้เขาเสียการพนัน แม่จึงต้องปลอบประโลมและพยายามหาเหตุผลมาอธิบายเพื่อให้ลูกเข้าใจว่า เขาไม่ใช่ตัวซวยของพ่อเมื่อแม่ต้องส่งลูกไปอยู่กับตาตามคำสั่งของพ่อ

ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นสถานการณ์ที่พ่อและแม่ต่างมีเหตุผล และความรู้สึกที่แตกต่างกันเกี่ยวกับตัวลูก โดยพ่อจะแสดงความฉุนเฉียวออกมาทางสีหน้า แววตา และน้ำเสียงที่แข็งกร้าวเอาจริงเอาจัง จนในที่สุดแม่ก็ต้องจำยอมทำตามความต้องการของพ่อในครั้งแรกนี้

พ่อ “ทำไมถึงไม่ส่งไอ้ว่าวไปอยู่กับน้องชายเธอละ
แม่ จะบ้าเหรอ ยังไงมันก็ลูกชายของเราละ
พ่อ ก็เพราะมันเป็นลูกของเราละสิ ฉันถึงอยากให้มันไปอยู่ไกล ๆ จะได้ไม่ซัดลาภ มันนะตัวซวย
แม่ ฉันไม่ให้ลูกไป
พ่อ ถ้าเธอไม่ส่งมันไป ฉันจะไม่อยู่บ้านนี้”

แม่ยอมส่งลูกไปอยู่กับพ่อและน้องชายของแม่ในต่างจังหวัดตามคำสั่งของสามี แม้ว่าแม่จะไม่เต็มใจนักเพราะสงสารลูก แม่บอกกับลูกว่าจะเป็นเพียงชั่วคราวเท่านั้น

ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่า แม่รู้สึกเสียใจที่ต้องส่งลูกไป แม่ไปส่งลูกที่สถานีรถไฟ ทั้งสองกอดกัน แม่ร้องไห้ด้วยใบหน้าเศร้าหมอง

แม่ “ว่าวคงเข้าใจนะ
ลูก ครับ ผมเป็นตัวซวยของพ่อจริง ๆ เหนอครับ
แม่ ไม่ใช่ เพียงแต่แม่อยากให้เรื่องร้าย ๆ ที่มันเกิดขึ้น มันยุติชะที่แม่สัญญาจะว่า จะเป็นเพียงชั่วคราว
ลูก แม่ต้องไปเยี่ยมผมบ้างนะครับ”

แม่เป็นผู้เข้าใจจิตใจของลูกทุกเวลา เมื่อว่านำผลการเรียนมาให้แม่ดู แม่รู้ว่าว่ากลัวถูกดู เพราะผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เธอจึงแสดงออกด้วยการปลอบใจเขา

ว่า “แม่ไม่โกรธเธอครับ

แม่ น้อยก็ยังดีกว่าสอบตกนะลูกนะ”

ขณะที่ว่าต้องย้ายไปอยู่กับครอบครัวของนายในต่างจังหวัดตามคำสั่งของพ่อนั้น บุคคลที่ว่าเขียนจดหมายติดต่อกับอย่างสม่ำเสมอก็คือแม่ ว่ารู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่า แม่คือผู้ที่ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เขาได้อย่างที่พ่อไม่เคยให้ เขาจึงเฝ้ารอคอยการมาเยี่ยมของแม่ ซึ่งในที่สุดว่าก็ต้องเป็นฝ่ายกลับไปหาแม่เอง เพราะว่าต้องการความรัก ความอบอุ่นจากแม่เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองว่าแม้อยู่รักเขาอยู่

แม่กล่าวขอโทษที่ไม่ได้ไปเยี่ยมว่าตามที่สัญญาไว้ เพราะแม่ต้องดูแลน้องคนเล็กที่สุขภาพไม่แข็งแรง เนื่องจากการคลอดก่อนกำหนด รวมถึงน้องอีกสองคนที่ไม่มีการดูแล แม่แสดงความยินดีที่ลูกกลับมาด้วยการกอดและร้องให้ด้วยความดีใจที่ได้พบลูกอีก

แม่ “แม่ขอโทษนะที่ไม่ได้รักษาสัญญา

ลูก ผมก็มาหาแม่ไม่ได้เหมือนกันครับ นายชัยกับตาแกก็ไม่ว่างทำงานทุกวัน เลยครับ

แม่ น้องตัวเล็กของลูกคลอดก่อนกำหนด ลูกคงเข้าใจใช่ไหมว่าทำไมแม่ถึงไปหาลูกไม่ได้ วันดีคืนดี พ่อแกก็ถูกตำรวจจับ น้องวุ่น น้องวิว น้องแหวน ก็ไม่มีใครดูแลเลยลูก

ลูก แม่ครับ ผม ผมรักแม่ที่สุดในโลกเลยครับ

แม่ แม่ก็รักลูกจ้ะ”

แม้ว่าพ่อจะไม่ได้กล่าวหาลูกคนอื่นๆ นอกจากว่าว่าเป็น “ตัวช่วย” แต่ภาพยนตร์ก็ถ่ายทอดให้เห็นว่า พ่อไม่เคยมอบความรัก หรือเอาใจใส่ต่อลูกๆ เช่นเดียวกับการกระทำของแม่เลยดังตัวอย่างในฉากหนึ่งคือ “วุ่น” ลูกคนที่สอง อยากให้พ่อเสานิทานให้ฟังก่อนนอน พ่อแสดงท่าที่รำคาญ แต่ก็ต้องยอมจำใจเล่าให้ฟัง โดยการอ่านรายงานสภาพม้าแข่งที่กำลังถืออยู่ในมือให้ลูกฟังอย่างเสียไม่ได้

ลูก “พ่อครับ วุ่นนอนไม่หลับ พ่อช่วยเสานิทานให้วุ่นฟังหน่อยสิครับ

พ่อ มาดอนน่า กับเมลฟังเกิล เป็นคู่ม้าไววิ่งทันจัด พ่อर्मได้เบรียบสภาพม้าสมบูรณ์ดี

ตามสถานีตำรวจด้วยความเป็นห่วง

จากคำบอกเล่าของลูกที่เขียนจดหมายไปหาตาและน้าชาย ลูกเล่าว่า

“พ่อพ้อออกจากบ้านได้ 3 วัน แม่ก็ร้องไห้ใหญ่ ออกตามหาพ้อตามสถานที่ต่าง ๆ ที่พ้อชอบไป อาทิเช่น บ่อนนายเคี้ยว และตามโรงพักต่าง ๆ แต่ก็ไม่พบพ้อ แม่เสียใจมาก ผมเห็นแม่นอนไม่หลับหลายคืน แต่แล้วจู่ๆพ้อก็กลับมา หลังจากหายไป 1 เดือน สภาพพ้อตอนที่กลับมา นั้น ผมพูดไม่ออก เห็นน้ามาลืบอกว่ เหมือนลูกหมาตกน้ำ แล้วพ้อก็ล้มป่วยเป็นไขลงทันที แม่ต้องรีบไปหาซื้อยาที่ตลาด พ้อป่วยอยู่หลายวัน แม่ก็ต้องรีบไปทำงาน ผมและวันก็ต้องช่วยกันดูแลพ้อ จนอาการของพ้อเริ่มดีขึ้นมากๆ ...”

พ้อเริ่มเอาใจใส่ลูกมากขึ้น หลังจากอาการป่วยเริ่มทุเลาลง เช่น ปรากฏภาพพ้ออุ้มลูกเข้านอน พ้อลูบหัวลูกชายที่เขาเคยตำว่าเป็นตัวช่วยด้วยความอ่อนโยนรักใคร่ และก็ไม่ปรากฏว่าพ้อตำลูกอีก

จากตอนหนึ่งของจดหมายที่ลูกเล่าให้ตาและน้าชายได้รับรู้เรื่องเกี่ยวกับพ้อ ลูกเล่าว่า

“...พ้อเปลี่ยนไปมาก เดี่ยวนี้พ้อทำตัวดีกว่าแต่ก่อน พ้อให้สัญญากับแม่ว่าจะไม่เล่นการพนันมากกว่าอาทิตย์ละครึ่ง...”

ผู้ที่มีบทบาทในด้านการช่วยเหลือครอบครัวของวาว คือตากับน้าชายซึ่งช่วยให้วาวได้มีที่พักพิงในระหว่างที่ครอบครัวของเขาเกิดปัญหา นอกจากนั้นก็ยังดูแลและมอบความรักความเข้าใจให้แก่วาว ซึ่งก็เป็นบทบาทของญาติตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตนั่นเอง

ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่า น้าชายรู้สึกยินดีอย่างยิ่งที่หลานมาอยู่ด้วย ในวันที่นำไปรับหลานที่สถานีน้ำมีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสแต่งกายดีเป็นพิเศษด้วยชุดสูทผูกเนคไทอย่างเรียบร้อย และตลอดเวลาที่อยู่ในรถน้ำก็พูดคุยกับหลานด้วยท่าที่สบายใจซึ่งตรงข้ามกับน้าสะใภ้ที่มีใบหน้าบึ้งตึงเพราะไม่พอใจที่หลานจะมาอยู่ด้วย

น้าชาย “มาอยู่กับน้าสบาย น้าผู้หญิงแก่เป็นคนรักเด็กแล้วก็ยังไม่มียูก
บ้านช่องก็ใหญ่โตอยู่สบาย ห้องวาวน้าก็ทาสีให้ใหม่ ตู เตียง หน้าต่าง
น้าทำให้ใหม่หมดเลยนะ ดาจะ คุยกับหลานฉันหน่อยสิจ๊ะ

น้าสะใภ้ “ไม่มีอะไรคุย”

ดังนั้น ภาพของบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องปุ๊กปุยนี้ ก็ยังคงมีลักษณะตามแบบของครอบครัวไทยในอดีตคือ พ่อหรือสามีเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด โดยเป็นผู้ออกคำสั่งให้สมาชิกต้องปฏิบัติตาม แม้ว่าต่อมาพ่อหรือสามีจะต้องสูญเสียอำนาจไปในระยะหนึ่ง เพราะความไม่รับผิดชอบในการหาเลี้ยงครอบครัว ที่ทำให้บทบาทดังกล่าวต้องมาตกอยู่กับผู้เป็นแม่หรือภรรยาก็ตาม แต่ในท้ายที่สุด พ่อหรือสามีก็สามารถหวนกลับคืนมาสู่ครอบครัว โดยการยอมรับของสมาชิกทุกคน โดยมีแม่หรือภรรยาเป็นผู้ยอมตามความต้องการอยู่เช่นเดิม ในขณะที่ญาติพี่น้องก็มีบทบาทเข้ามาให้ความช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะในยามที่ครอบครัวมีปัญหา

ตารางแสดงบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในภาพยนตร์ไทย

ภาพยนตร์เรื่องปลูกบุญ

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	พ่อ <----->	ลูก <----->	แม่ <----->	ตา, นายชาย <----->	น้ำใสแก้ว
บทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว	เล่นการพนัน	ช่วยเลี้ยงน้องๆ	รับจ้างเย็บผ้า		
บทบาทในการเลี้ยงดูลูก	ตำลึงว่าเป็นตัวช่วย สั่งให้แม่ส่งลูกไปอยู่กับญาติ	เสียใจที่ถูกพ่อตำลึงว่าเป็นตัวช่วย	ยอมส่งลูกไปอยู่กับญาติแม้จะรักและสงสารลูก	ยินดีให้หลานมาอยู่ด้วย รักและสงสารหลาน	เชื่อว่าหลานเป็นตัวช่วยและไม่ต้องการให้มาอยู่ด้วย
บทบาทในการเป็นผู้ออกคำสั่ง	พ่อเสียการพนันและสั่งให้แม่เลือกระหว่างพ่อกับลูก	กลับบ้านและไม่ถูกแม่ส่งกลับ	แม่เลือกที่จะให้ลูกอยู่บ้าน		
	ออกจากบ้าน	กลับเข้าโรงเรียนเดิม	ออกตามหาพ่อ		
บทบาทในการดูแลปรนนิบัติพ่อหรือสามี	พ่อกลับมาในสภาพทรุดโทรม	ช่วยปฐมพยาบาลพ่อ	ซื่อยามารักษาพ่อ		
บทบาทในการดูแลลูก	เอาใจใส่ลูกมากขึ้น ไม่กล่าวหาลูกเป็นตัวช่วย	มีความสุขที่พ่อไม่ตำลึงว่าเป็นตัวช่วยอีก สัญญาว่าจะเล่นการพนันอาทิตย์ละหนึ่งครั้ง	ไม่ต้องทะเลาะกับพ่อเรื่องลูกอีก		

ภาพยนตร์เรื่อง “ครั้งนี้โลกชุดไม่อยู่”

สมาชิกครอบครัวในภาพยนตร์เรื่อง “ครั้งนี้โลกชุดไม่อยู่” ประกอบด้วยพ่อ แม่ ลูก 3 คน และคุณยายซึ่งมีได้อาศัยรวมอยู่ด้วย สมาชิกแต่ละคนปรากฏบทบาทและความสัมพันธ์ในเชิงบทบาทดังนี้

พ่อคือผู้มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว แต่ภาพยนตร์ก็ไม่ได้ให้รายละเอียดว่า พ่อมีอาชีพอะไรหรือหาเลี้ยงครอบครัวด้วยวิธีการใด ภาพที่ปรากฏก็คือ พ่อสามารถตอบสนองความต้องการทางด้านวัตถุให้แก่ครอบครัวได้ด้วยที่อยู่อาศัยที่เพียบพร้อมด้วยเฟอร์นิเจอร์ และเครื่องอำนวยความสะดวก แต่ความต้องการด้านวัตถุบางประการของลูก พ่อก็ไม่สามารถที่จะตอบสนองได้ด้วยเหตุผลที่พ่อเห็นว่า ไม่สมควร หรือไม่เหมาะสมกับวัยของลูก ซึ่งก็คือการปฏิเสธที่จะซื้อมอเตอร์ไซค์ให้ลูก ภาพยนตร์ไม่ได้แสดงให้เห็นว่า แม่มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวแต่อย่างใด นอกจากจะมีบทบาทในการเป็นแม่บ้านและดูแลทุกข์สุขของลูกตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต

ทั้งพ่อและแม่ต่างก็มีบทบาทในการเลี้ยงดูลูกด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แม่ทั้งคู่ได้ตกลงถึงวิธีการเลี้ยงลูกไว้แล้วว่า จะไม่มีการทวงบุญคุณลูกเด็ดขาด แสดงให้เห็นว่า ทั้งพ่อและแม่ต่างก็มีบทบาทร่วมกันในการเลี้ยงลูก หากแม่จะเป็นผู้ปลั่งเปล่งกับข้อตกลงดังกล่าวไปบ้าง เมื่อลูกทำผิด พ่อก็จะช่วยเตือนสติให้แม่รำลึกถึงสัญญาดังกล่าว

พ่อ “ก็ไหนสัญญากันแล้วไงว่า จะไม่ทวงบุญคุณลูก แบบว่าเลี้ยงมา
แทบตาย ส่งเสียมาแทบแยะ เสียสละทุกอย่างเพื่อลูก จะไม่พูดกับลูก
แบบนี้เด็ดขาด”

แม้จะมีข้อตกลงร่วมกันในการเลี้ยงดูลูก แต่ในบางกรณี พ่อและแม่ก็มีความคิดเห็นและมุมมองในการเลี้ยงลูกที่แตกต่างกัน คือ พ่อใช้วิธีการ “ซื้อลูกกลับคืนมา” เพื่อหวังจะให้ลูกไม่ไปเชื่อมันหรือศรัทธาอยู่กับคนที่พ่อยังไม่ไว้วางใจเพราะเกรงว่าลูกจะคบคนผิด แต่ใช้วิธียอมเสียเงินเพื่อให้ลูกเกิดความศรัทธาในตัวพ่อและแม่มากยิ่งขึ้น และกลับมาเป็นลูกที่เชื่อฟังพ่อและแม่ แต่แม่คิดว่าวิธีการดังกล่าวคือการ “ให้ท้ายลูก” ในเรื่องที่ผิด ๆ และเห็นว่าแม่จะไม่เห็นด้วยแต่ในที่สุดวิธีการของพ่อก็ถูกนำไปใช้กับลูก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพ่อคือผู้มีอำนาจสูงสุดในครอบครัวตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต แม้แต่การเลี้ยงดูลูกแม่ก็ยังต้องยอมเป็นผู้ตาม

แม่ “คุณให้ท้ายลูกในเรื่องผิด ๆ

พ่อ ผมไม่ได้ให้ท้ายลูก แต่ผมซื้อลูกกลับคืนมา
 แม่ ซื้อมายังไง
 พ่อ คุณก็รู้ว่าลูกเราศรัทธาชายภรรยาขนาดไหน ถ้าภรรยาเป็นผู้
 จ่ายเงินทั้งหมด ภรรยา ก็จะซื้อหัวใจของลูกเราไปด้วย ถ้า
 คำเป็นคนที่ถือตัวไป ถ้าคำเป็นเด็กแล้ว ลูกเราที่เป็น
 เด็กอ่อนไหว ก็คงตามคนที่คำศรัทธาเข้ารกเข้าพงไปด้วย
 เราจึงยอมเสียเงินซ่อมรถเอง เพื่อจะดึงลูกเรากลับคืนมา
 คุณเข้าใจไหมล่ะ”

นอกจากความคิดในการเลี้ยงลูกจะแตกต่างกันไปบ้างแล้ว วิธีการแสดงความรักของ
 พ่อและแม่ก็แตกต่างกันไปด้วย ในขณะที่แม่แสดงออกด้วยความอ่อนโยน ด้วยการโอบกอด
 การเข้าหาอกกับลูก พ่อก็จะแสดงออกทางคำสั่งเมื่อพ่อไม่ยอมซื้อมอเตอร์ไซด์ให้ลูก เพราะคิดว่า
 เป็นสิ่งที่ไม่ดีอันตรายและไม่เหมาะสมกับลูก พ่อก็จะพูดด้วยน้ำเสียงค่อนข้างกระด้าง และตำหนิลูก

พ่อ “เลิกเข้าซี้ได้แล้ว เป็นตายยังไงพ่อก็ไม่ซื้อให้เด็ดขาด
 ลูก โห้ย อย่างงี้จ่าก็แยะนะซี พวกเพื่อนจ่าเค้าซื้อเตรียมไว้ขับไปโรง
 เรียนทุกคนเลย จ่ารับรองว่าจะระวัง ไม่ซิ่งเด็ดขาด
 พ่อ แล้วไอ้ที่มันนอนตายอยู่กลางถนน แล้วมีหนังสือพิมพ์ปิดหน้า
 นะมันก็ระวังตัวกันทั้งนั้นนะ หัดเป็นตัวของตัวเองมั่งซี ไม่ใช่
 เห็นเพื่อนเค้ามีกัน แล้วตัวเองก็อยากจะมีมั่ง ไม่ใช่เรื่อง”

การใช้น้ำเสียงที่ดุ และแข็งกระด้างของพ่อ กลับยิ่งทำให้ลูกรู้สึกอยากจะทำอะไร
 มากยิ่งขึ้น ในขณะที่แม่จะพูดด้วยน้ำเสียงอ่อนโยน และบอกถึงความรู้สึกที่แท้จริงของพ่อให้ลูก
 ได้รับรู้ ด้วยลักษณะของคุณแม่ใจดีเช่นนี้ ทำให้ลูกกล้าที่จะต่อล้อต่อเถียงกับแม่มากกว่าพ่อ

แม่ “พ่อเค้าเป็นห่วง มันอันตรายนะลูก
 ลูก รถยนต์มันก็อันตรายเหมือนกันแหละแม่”

ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่า การแสดงออกถึงความรักของพ่อ อาจรุนแรงถึงขั้น
 ตีลูกได้ โดยเฉพาะเมื่อลูกพยายามที่จะเอาชนะพ่อ พ่อตอบหน้าจ๋า เมื่อเขาใช้วิธีการประท้วง โดย
 ไม่ยอมพูดกับพ่อ และขับรถด้วยความเร็ว แต่พ่อก็ยังยืนยันที่จะไม่ซื้อมอเตอร์ไซด์ให้เด็ดขาด
 การกระทำของพ่อก่อให้เกิดความรู้สึกเสียใจทั้งต่อลูกและต่อตัวพ่อเอง เพราะเป็นการตีลูกครั้ง
 แรกในชีวิตของพ่อโดยไม่ตั้งใจ เหมือนดังที่พ่อบอกกับแม่ด้วยอาการและน้ำเสียงของผู้ที่เสียใจ

ในการกระทำของตน

พ่อ	“พ่อตบนายจาปากแตก
แม่	ปากแตก แตกมากมัย
พ่อ	นิดหน่อย ผมไม่ได้ตั้งใจ”

เมื่อทั้งพ่อและลูกต่างก็เสียใจในการกระทำของแต่ละฝ่าย แม่จึงเข้ามามีบทบาทในการปลอบประโลม และเชื่อมความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย โดยอธิบายให้ลูกเข้าใจความรู้สึกที่แท้จริงของพ่อด้วยวิธีการของแม่ คือใช้ความอ่อนโยน และการโอบกอดลูก บอกลูกถึงความรักที่พ่อและแม่มีต่อลูก ซึ่งการแสดงบทบาทดังกล่าวนี้ ก็คือการเป็นผู้คอยดูแลทุกข์สุขของสมาชิกในครอบครัว ตามบทบาทของแม่หรือภรรยาของครอบครัวไทยในอดีต

ลูก	“พ่อเคঁาตบหน้าจากรับแม่
แม่	พ่อเคঁาก็เสียใจ เพราะตั้งแต่เล็กจนโต พ่อแม่ไม่เคยตีลูก สักแปะ จาโตแล้วนะ ลองคิดว่า การที่ตัวเองประท้วง ไม่ยอมพูดกับพ่อกับแม่นะ พ่อแม่มีความทุกข์ขนาดไหน อย่า ให้ความมอยากเพียงชั่ววูบ มาอยู่เหนืออำนาจความรักของ พ่อแม่สิลูก”

การที่พ่อตบลูกนั้นเป็นการผิดสัญญาในการเลี้ยงดูลูกประการหนึ่ง ที่ได้เคยตกลงกับแม่ไว้ นอกเหนือจากการจะไม่ทวงบุญคุณลูก ซึ่งแม่ก็ได้เคยผิดสัญญามาแล้วเช่นกัน ภาพยนตร์สร้างภาพให้เห็นว่า ถึงแม่พ่อและแม่จะได้ตกลงหรือสัญญากันไว้ถึงวิธีการเลี้ยงดูลูกแล้วก็ตาม แต่ทั้งพ่อและแม่ก็มีโอกาสที่จะผิดสัญญานั้นได้ แต่สิ่งสำคัญก็คือ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำผิดข้อตกลงที่กำหนดไว้ อีกฝ่ายก็จะเป็นผู้เตือนสติ และช่วยกู้สถานการณ์หรือความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อแม่ ลูกให้ดีขึ้น ดังนั้นบทบาทในการให้ความรักความอบอุ่น หรือการเลี้ยงดูลูกจึงไม่ตกอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น แต่ทั้งคู่คือผู้มีบทบาทนี้ในวิถีทางหรือลักษณะที่แตกต่างกันบ้างในแต่ละโอกาส

วิธีการบางอย่างที่แม่ใช้กับลูกนั้น พ่อก็สามารถนำมาใช้เพื่อแสดงถึงความรักและเป็นห่วงลูกได้เช่นกัน เมื่อพ่อโอบกอดลูกที่กำลังเสียขวัญจากการเห็นสภาพศพเพื่อนในอุบัติเหตุจากการขับรถแข่งซึ่งวิธีการโอบกอดและใช้น้ำเสียงที่อ่อนโยนเหมือนที่แม่ทำอยู่เสมอนั้นก็ทำให้ลูกรู้สึกอบอุ่นและเข้าใจถึงความรักที่พ่อมีต่อเขามากขึ้น ความบาดหมางระหว่างพ่อกับลูกจึงคลี่คลายลง

ลูก “เลือดหัวทั้งตัวเลย จาเห็นเลือดแล้วขาสั่น เข้าอ่อนขับรถกลับไม่ไหวครับ
 พ่อ “ไม่เป็นไร ไปลูกพ่อ เดี่ยวพ่อขับเอง
 ลูก พ่อฮะ จาขอโทษพ่อ เรื่องที่จาขอมอเตอร์ไซค์พ่อ แล้วพ่อไม่ให้ครับ
 จารู้แล้วครับว่า ถ้าหากจาเป็นอะไรไปเหมือนคักดา พ่อแม่คงเสียใจแย
 จาขอโทษพ่อครับ
 พ่อ “ไปลูกไป”

การเลี้ยงดูลูกของพ่อและแม่ที่ถ่ายทอดผ่านทางภาพยนตร์นั้น แสดงให้เห็นว่าทั้งพ่อและแม่ไม่เคยกีดกันลูกในเรื่องการคบเพื่อน และไม่เคยกดขี่ให้ลูกต้องกระทำหรือไม่กระทำตามที่พ่อและแม่ต้องการอย่างไร้เหตุผล แต่จะคอยดูลูกอยู่ห่าง ๆ เหมือนที่แม่บอกกับคุณยายถึงวิธีการเลี้ยงลูกของตน “หนูก็ดูอยู่ แต่ก็เห็นว่าเค้าโตพอที่จะรู้ว่าอะไรดีหรือไม่ดี ก็ไม่อยากจะไปกดขี่เค้ามากนัก เดี่ยวจะเตลิด”

ภาพที่ลูกๆ มีโอกาสได้ไปเที่ยวทะเลหลังการสอบ ชวนเพื่อน ๆ มาจัดงานฉลองสอบเสร็จที่บ้านได้ตามคำสนับสนุนของพ่อและแม่ แสดงให้เห็นว่าลูกๆ ก็ยังมีสิทธิที่จะแสดงความรู้สึกและความต้องการที่แท้จริงจากพ่อและแม่ได้บ้าง คือมีแนวโน้มที่จะเป็นไปตามลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่ แต่ก็ยังไม่ชัดเจนนักเพราะสิทธิหรือความต้องการนั้น ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่ายังต้องอยู่ในดุลยพินิจของผู้เป็นพ่อแม่ หรือยังคงต้องเชื่อฟังพ่อแม่อยู่ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต

นอกจากภาพยนตร์ จะถ่ายทอดให้เห็นถึงภาพของความรักความอบอุ่นของครอบครัวที่มีสมาชิกอยู่ใกล้ชิดกันแล้ว ภาพยนตร์ก็ยังถ่ายทอดให้เห็นถึงสภาพตรงกันข้ามของ “กลาง” ซึ่งเป็นพี่สาวของจา แต่ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกับพ่อและแม่เพราะคุณยายขอไปเลี้ยงตั้งแต่เล็ก และปลุกฝังความคิดว่าพ่อและแม่ไม่รักเธอ โดยที่คุณยายเองก็ไม่สามารถมอบความรักความอบอุ่นแก่กลางได้ เพราะคุณยายปกครองและดูแลกลางอย่างเข้มงวดตามเหตุผลของคุณยาย โดยไม่ได้ใส่ใจกับความรักและความเข้าใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่หลานสาวต้องการอย่างมาก

การที่พ่อและแม่ไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทในการเลี้ยงดูกลาง ซึ่งก็คือลูกอีกคนหนึ่งได้นั้น เพราะคุณยายใช้อำนาจของความเป็นญาติผู้ใหญ่ และถือสิทธิ์ในการปกครองกลาง โดยไม่ให้พ่อและแม่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใดๆทั้งสิ้น ผลที่เกิดจากลูกที่ไม่ได้รับการตอบสนองทางด้านจิตใจ แต่ต้องอยู่ภายใต้คำสั่งของคุณยายตลอดเวลา นั้น ทำให้กลางต่อต้านและเกลียดคุณยาย และแสวงหาความรักความอบอุ่นในวิถีทางที่ไม่เหมาะสม

ด้วยลักษณะดังกล่าว ในภาพยนตร์เรื่อง “ครั้งนี้โลกจุดไม่อยู่” ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย พ่อ แม่ จิน และ จา จึงเป็นพ่อ แต่เมื่อใดก็ตามที่มีคุณยายเข้ามาเกี่ยวข้องกับอำนาจสูงสุดจะอยู่ที่คุณยาย ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าลักษณะดังกล่าวนี้คือภาพของครอบครัวไทยในอดีตที่ใช้ระบบนับถือ “ผู้อาวุโส” ดังนั้น คุณยายซึ่งเป็นผู้อาวุโสสูงสุดเพียงคนเดียวที่เหลืออยู่ จึงเป็นที่เคารพนับถือของครอบครัว

การที่คุณยายไม่ได้อาศัยอยู่รวมภายในบ้านเดียวกับพ่อ แม่ จิน และ จา จึงทำให้ผู้มีอำนาจสูงสุดในบ้านคือ พ่อ และเหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้พ่อมีอำนาจสูงสุดในบ้านก็คือ พ่อเป็นผู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการด้านวัตถุให้แก่ลูกๆ ได้ จาขอให้พ่อซื้อมอเตอร์ไซค์ให้โดยที่ไม่เคยพูดเรื่องนี้กับแม่มาก่อนเลย เพราะผู้ที่จะอนุญาตให้เขามีได้หรือไม่ก็คือพ่อ ซึ่งพ่อก็ใช้อำนาจโดยชอบธรรมที่มีอยู่เหนือแม่และลูกๆ ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตโดยไม่ยอมทำตามทีลูกขอ ด้วยเกรงว่าจะเกิดอันตรายต่อลูก

แม้ว่าแม่จะมีอำนาจน้อยกว่าพ่อ แต่เธอก็ยังมีอำนาจเหนือลูกอยู่บ้าง แม่มีสิทธิ์ที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ลูกออกไปนอกบ้านได้เช่น แม่อนุญาตให้จาออกไปดูการแข่งขันรถได้ เพราะเธอเชื่อว่า ลูกจะทำตามสัญญาคือ ไม่เข้าร่วมแข่งด้วยอย่างเด็ดขาด เหตุที่ลูกมาขออนุญาตแม่ก็เพราะเขารู้ดีว่าถ้าขอพ่อ เขาจะต้องไม่ได้ไปอย่างแน่นอน ซึ่งเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นว่า พ่อคือผู้มีอำนาจสูงสุดในบ้าน

ผู้มีอำนาจเหนือพ่อคือคุณยาย ผู้ซึ่งพยายามเข้ามามีอำนาจเหนือทุกคนในครอบครัว โดยเฉพาะ “กลาง” ลูกคนกลางของพ่อและแม่ ซึ่งคุณยายขอไปเลี้ยงตั้งแต่เด็ก โดยที่พ่อและแม่ไม่อาจปฏิเสธได้แม่จะรักลูกมาก ตามคำบอกเล่าของ “จิน” พี่สาวของกลาง แสดงให้เห็นว่า คุณยายมีอำนาจเหนือพ่อกับแม่เนื่องจากความเป็นญาติผู้ใหญ่ และคุณยายก็สามารถตอบสนองความต้องการด้านวัตถุแก่กลางได้อย่างเต็มที่

จิน

“คุณยายเป็นน้องสาวแท้ ๆ ของคุณยายฉัน เป็นโสด ไม่ได้แต่งงาน อยู่คนเดียวก็เหงา ก็เลยมาอ้อนวอนขอคุณกลางไปเลี้ยง พ่อแม่ก็เลยเกรงใจ เพราะเท่ากับเป็นยายแท้ๆ ของฉันเหมือนกัน เลยยกให้ไป แต่พ่อกับแม่ไปเยี่ยม คุณยายก็โมโห ทว่าไม่ไว้ใจเค้า พอคุณกลางโตขึ้น ก็บอกคุณกลางว่า พ่อกับแม่น่ะไม่รักนะ ยายถึงได้เอามาเลี้ยงเอง เนี่ยคุณกลางก็เลยฝังใจมาตลอดว่า พ่อแม่ไม่รัก

วิ

นำสงสารนะ

จิน โอโห สบายจะตาย คุณยายนะเค้ารวย อยากได้อะไรก็
เอ ที เอ็ม เคลื่อนที่ ปิดเทอมก็โน่นส่องงมั่ง ฎีปุ่นมั่ง”

ภาพยนตร์นำเสนอให้เห็นว่าอำนาจที่คุณยายใช้กับกลาง แตกต่างจากอำนาจที่พ่อใช้กับจา เพราะพ่อคำนึงถึงความเหมาะสม และความเข้าใจในตัวลูกเป็นหลัก แต่คุณยายใช้วิธีการบังคับทั้งความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมทุกอย่างของกลาง โดยไม่เคยมอบความเข้าใจหรือความไว้วางใจให้แก่กลางเลย คุณยายบังคับให้กลางแต่งกายตามแบบที่คุณยายต้องการ และตามไปรับส่งทุกที่ที่กลางไป

คุณยาย “ทำไมไม่ใส่ชุดที่ยายเลือกให้ล่ะ
หลาน ไม่เอาแล้วค่ะ มันล้าสมัยไปค่ะ
คุณยาย ยัยกลาง ยายไม่ต้องการให้แต่งตัวเปรี้ยวปรี๊ดปรี๊ดเหมือน
ยัยจิน รายนั้นนะพ่อแม่เค้าตามใจ เค้าปล่อยให้ปละละเลย
กันจนใจแตก มันไม่เหมือนกัน เข้าไปเปลี่ยนชุดที่ยายเลือกให้”

คุณยายออกคำสั่งไม่ให้กลางคบผู้ชายโดยฝังความคิดว่าผู้ชายเหมือนไฟ และยังหาคนมาคอยควบคุมดูแลกลาง ซึ่งก็คือ “วี” เพื่อนของพี่สาวเธอ ซึ่งเป็นผู้หญิงที่มีลักษณะเหมือนผู้ชาย และเกลียดผู้ชายเหมือนคุณยาย ทั้งวีและคุณยายพยายามกีดกันไม่ให้กลาง พบกับ “กษณะ” คู่รักของพี่สาวเธอซึ่งเธอแอบหลงรักอยู่ คุณยายตำหนิกลางในทางที่เสื่อมเสีย เพราะคิดว่าตนมีอำนาจและสิทธิในตัวหลานสาวอย่างเต็มที่ โดยไม่ได้คิดถึงบทบาทของตนที่จะต้องทำหน้าที่แทนพ่อและแม่ของหลานในการเป็นผู้เลี้ยงดู ด้วยการให้ความรักความอบอุ่นแก่กลาง และผลจากการใช้อำนาจในทางที่ไม่เหมาะสมเช่นนี้ กลางจึงหนีไปอยู่กับกษณะ และสร้างเรื่องหลอกทุกคนว่าตนตกเป็นภรรยาของเขาแล้ว

ยาย “ไม่ต้องมาแก้ตัว ฉันรู้เรื่องหมดแล้ว ทำไมถึงได้กลายเป็น
ผู้หญิงแบบนี้ ที่ยายอบรมสั่งสอนมาอย่างดี มันไม่ซิมเข้า
สมองมั่งเลยรึยังงิ ทำตัวระริกร้านเหมือนผู้หญิงข้างถนนนะ”

แม้ต่อมา กลางจะยอมรับผิดชอบที่หนีออกจากบ้าน และสร้างเรื่องให้เกิดความวุ่นวายขึ้น โดยสารภาพว่า สาเหตุที่ทำให้เธอต้องมีพฤติกรรมเช่นนั้น ก็เป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูจากคุณยาย “ก็เพราะคุณยายนั่นแหละ บังคับหนูตลอด ไม่เคยให้อิสระหนูเลย เท่านั้นยังไม่พอ ให้พี่วิมาคอยคุมหนูอีก คุณยายรู้แล้วสิว่าหนูถูกพี่วิขืนใจมาตลอด” แต่คุณยายก็ยอมรับว่า ตนมีส่วนผิดอยู่บ้างเท่านั้น และไม่ใช้ความผิดของตนเพียงคนเดียว แต่เป็นเพราะความเปลี่ยนแปลงในสังคม “ฉันยอมรับว่า เรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้น ฉันก็มีส่วนผิดอยู่เหมือนกัน สังคมสมัยนี้กับสมัยที่ฉันยัง

เป็นสาวนะ มันห่างกัน มันเกิดช่องว่างที่ฉันมองไม่เห็น”

การยอมรับผิดต่อความล้มเหลวในการเลี้ยงดูหลานของคุณยายนั้น ไม่ได้ทำให้อำนาจของคุณยายเสื่อมคลายลง คุณยายยังมีสิทธิ์นำกลางกลับไปเลี้ยงดูตามเดิม แม่พ่อและแม่จะมีท่าที่ไม่ค่อยพอใจนัก แต่ก็ไม่อาจคัดค้านการกระทำของคุณยายได้ ภาพของบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ที่ปรากฏในภาพยนตร์ จึงมีลักษณะตามแบบของครอบครัวไทยในอดีต แม่พ่อและแม่จะให้อิสระในการคบหาเพื่อนของลูกๆ ได้บ้าง แต่พฤติกรรมบางอย่างก็ยังคงอยู่ในความควบคุมของพ่อแม่ โดยเฉพาะอำนาจในการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกทุกๆ คนในครอบครัวโดยคุณยาย ซึ่งเป็นระบบการนับถือผู้อาวุโสของครอบครัวไทยในอดีต

ภาพยนตร์เรื่องครั้งนี้โลกดูไม่อยู่

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	คุณยาย <----->	พ่อ <----->	แม่ <----->	ลูกคนโต <----->	ลูกคนกลาง <----->	ลูกคนสุดท้าย	
บทบาทในการเลี้ยงดูหลาน	-ขอหลานสาวคนกลางไปเลี้ยงและปลูกฝังความเชื่อว่าพ่อแม่ไม่รัก	-ยอมยกลูกให้คุณยาย	-ยอมยกลูกให้คุณยาย	-เถียงคุณยายเสมอ	ได้รับทรัพย์สินมากมายจากคุณยาย แต่ถูกกดขี่บังคับจิตใจ	-หลีกเลี่ยงที่จะพบคุณยาย	
บทบาทในการเลี้ยงดูลูก	-ใช้วิธีซื้อลูกกลับคืนมา	-ตำหนิพ่อว่าให้ท้ายลูกในเรื่องผิดๆ				-ยอมสารภาพผิดกับพ่อแม่ที่ทำให้รถเสียหาย	
บทบาทในการเลี้ยงดูลูกและหลาน	-กีดกันไม่ให้หลานคบผู้ชายเพราะตนเองเกลียดผู้ชาย	-ไม่ซื้อมอเตอร์ไซค์ให้ลูก	-บอกลูกว่าพ่อเป็นห่วง จึงไม่ซื้อมอเตอร์ไซค์ให้	-ชอบพอกับเพื่อนรุ่นพี่ของน้องชาย	-แอบชอบผู้ชายคนเดียวกับพี่สาว	-ขอให้พ่อซื้อมอเตอร์ไซค์ให้	
	หาพี่เลี้ยงผู้หญิงมาควบคุมหลานดูตาหลาน	-เผลอตบหน้าลูกชาย	อธิบายว่าพ่อเสียใจที่ตบลูก			ประท้วงเพื่อให้พ่อซื้อมอเตอร์ไซค์ให้	
	ดูตำหนิหลานด้วยคำหยาบคายเพราะหลานแอบไปเยี่ยมผู้ชาย	-ให้อภัยลูกที่เคยดื้อรั้นจะเอามอเตอร์ไซค์	-อนุญาตให้ลูกไปดูเพื่อนแข่งรถโดยเชื่อว่าลูกจะไม่เข้าแข่งด้วยตามที่เคยให้สัญญาไว้		-แอบไปเยี่ยมคนรักของพี่สาว	-ขอโทษพ่อที่เคยดื้อรั้นจะเอามอเตอร์ไซค์	
	-ตำหนิแม่ว่าไม่กวาดชั้นความประพฤติของลูก		-อธิบายให้คุณยายเข้าใจว่าลูกโตแล้วจึงไม่อยากจะกดขี่มากนัก	-เถียงคุณยายว่าไม่ได้ ชักชวนน้องให้ประพฤติไม่ดี	-เสียใจที่ถูกคุณยายดูจึงหนีไปอยู่กับคนรักของพี่สาว		
	-ตามตัวหลานกลับมา			-แจ้งให้คุณยายทราบว่าน้องสาวหนีไปอยู่กับคนรักของตน	-วางแผนว่าตนตกเป็นภรรยาของคนรักของพี่สาวแล้วเพราะคุณยายกดขี่เธอตลอดมา		
	-ยอมรับว่ามีส่วนในการเลี้ยงดูหลานมาอย่างผิดๆ แต่ก็ยืนยันที่จะนำหลานกลับไปเลี้ยงอีก	-จ่ายอมให้ลูกกลับไปอยู่กับคุณยายอีก แม่จะรักและสงสารลูก	-จ่ายอมให้ลูกกลับไปอยู่กับคุณยายอีกแม่จะรักลูกและสงสารลูก		ปรับความเข้าใจกับคนรักของตนได้เรียบร้อย	-สารภาพว่าตนและคนรักของพี่สาวไม่ได้มีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกัน	

ภาพยนตร์เรื่อง “บุญตั้งไข่”

สมาชิกครอบครัวในภาพยนตร์เรื่อง “บุญตั้งไข่” ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูกอาศัยอยู่รวมกันโดยมีปู่และญาติๆอาศัยอยู่ต่างสถานที่กัน สมาชิกครอบครัวปรากฏบทบาทและความสัมพันธ์ต่อกันดังนี้

ในภาพยนตร์เรื่อง “บุญตั้งไข่” นี้ ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวเป็นหน้าที่ของพ่อหรือสามีแต่เพียงผู้เดียวตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต แต่เมื่อพ่อไม่สามารถทำได้ บทบาทนี้ก็จะตกอยู่ในความรับผิดชอบของแม่หรือภรรยา แม้ว่าพ่อจะไม่เต็มใจนักเพราะรู้สึกว่าเขาต้องอยู่ในหน้าที่ แต่พ่อก็ต้องอยู่ในสภาพจำยอม

พ่อในเรื่อง “บุญตั้งไข่” มีอาชีพเป็นประติมากร ซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอน ถ้าผลงานของเขาไม่เป็นที่พอใจของลูกค้า ครอบครัวก็ต้องขาดรายได้ โดยเฉพาะในช่วงที่ครอบครัวกำลังมีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้นจากภาระในการเลี้ยงดูลูกคนแรกที่เพิ่งคลอดออกมา ดังนั้นเมื่อเขาขายผลงานไม่ได้ การแก้ปัญหาของพ่อจึงมีอยู่ 2 ทางคือ กลับไปพึ่งครอบครัวเดิมของเขาซึ่งเป็นมหาเศรษฐีแต่พ่อก็เคยทะเลาะกับปู่หรือพ่อของตนเองจนถูกไล่ออกจากบ้านมาแล้ว และพ่อก็หึงเกินไปที่จะกลับไปขอความช่วยเหลือจากปู่และญาติๆของเขา ทางเลือกที่ 2 คือ ยอมให้แม่หรือภรรยากลับไปทำงานที่เดิมเมื่อเธอขอร้อง ซึ่งพ่อก็เลือกที่จะแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้ ทำให้บทบาทของพ่อและแม่ต้องสลับเปลี่ยนกัน คือ แม่มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว และพ่อมีบทบาทในการเลี้ยงดูลูกและดูแลบ้าน

เมื่อแม่ออกไปทำงานนอกบ้าน พ่อจึงต้องทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกและดูแลงานบ้าน โดยภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าพ่อต้องปฏิบัติตามคำสั่งของแม่ที่เขียนไว้ก่อนออกไปทำงานดังนี้

ภาพในวันแรกที่พ่อต้องเลี้ยงลูก เริ่มต้นด้วยภาพของแม่ในชุดทำงานที่เดินไปปลุกพ่อซึ่งนอนอยู่บนเตียง เพื่อเตือนให้เขาเลี้ยงลูก ต่อมาจึงเป็นภาพพ่อซึ่งอยู่ในอาการงัวเงีย นิ่งอยู่ที่ด้านหนึ่งของห้อง แล้วกลิ้งจิ้งแพนไปยังโต๊ะวางของ ซึ่งมีแผ่นกระดาษเขียนบอกเวลาและกิจกรรมที่พ่อจะต้องทำเพื่อการเลี้ยงดูลูก และการทำงานบ้าน คือ เวลา 7.00 ชงนม, 8.00 จับเรือ, 8.30 อาบน้ำ, 9.00 จับฉี่, 9.30 ซักผ้า, 12.45 กินข้าวสำหรับชิน, 14.00 รีดผ้า, 14.30 กวาดบ้าน, 15.00 ภูบ้าน กิจกรรมเหล่านี้เขียนขึ้นโดยแม่

ต่อมาภาพจับที่นาฬิกาเวลา 7.00 น. มีเสียงนาฬิกาปลุก พ่อสะดุ้งตื่นขึ้นมา แล้วเริ่มทำงานต่างๆตามที่แม่เขียนไว้ โดยใช้ภาพตัดไปมา เวลาเที่ยงทำทางพ่อเหนื่อยอ่อน จึงหยิบบุหรี่

ขึ้นมาสูบ แต่ลูกก็ร้องทุกครั้งทีพ่อสูบบุหรี่แล้วพ่นควันออกมา จนในที่สุดพ่อต้องพ่นควันบุหรี่ใน
ถุงพลาสติก

ภาพวันที่ 2 ของการเลี้ยงลูก ภาพยนตร์ถ่ายทอดด้วยภาพเร่งสปีดของความเร็ว
ทำให้เห็นภาพของพ่อทำงานต่างๆ ด้วยความวุ่นวาย เร่งรีบ มือข้างหนึ่งอุ้มลูก อีกข้างกวาดบ้าน

ภาพในวันที่ 3 ของการเลี้ยงลูก ภาพจับที่นาฬิกาเวลาเที่ยง พ่ออุ้มลูกโดยที่ตนเอง
มีอาการหลับใน หลังจากนำลูกลงเปลแล้ว พ่อก็เอนตัวลงด้วยท่าทางอ่อนเพลีย แต่แล้วก็มี
เสียงลูกร้องขึ้นมา พ่อลุกขึ้นเอามือปิดหูด้วยอาการเหมือนฝันร้าย

ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่าพ่อต้องประสบกับปัญหา และความวุ่นวายหนักในการ
เลี้ยงดูลูก ตั้งแต่ลูกตื่นขึ้นมาพ่อจะไม่รู้เลยว่าเขาจะต้องทำอะไรและอย่างไรบ้าง แต่พ่อสามารถ
เรียนรู้และปฏิบัติตามได้จาก “ข้อปฏิบัติในการเลี้ยงลูก” ของแม่ ซึ่งเขียนเรียงไว้ตามลำดับว่า
เวลาเท่าใด พ่อจะต้องทำอะไรบ้าง ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นว่า การที่พ่อต้องเลี้ยงดูลูกเช่นนี้เป็น
ความผิดปกติของครอบครัว และไม่ใช่ว่าการกระทำที่พ่อจะต้องทำอยู่เสมอ เพราะนอกจากข้อ
ปฏิบัติที่แม่เขียนไว้ให้แล้ว ก่อนที่แม่จะออกไปทำงาน เธอก็ยังเกรงว่าพ่อจะลืมนดูแลลูก จึงต้อง
สั่งพ่อไว้ “ปองไปทำงานแล้วนะ อย่าลืมนเลี้ยงลูกล่ะ”

พ่อไม่สามารถเลี้ยงลูกเพียงลำพังได้ในขณะที่ภาพยนตร์ไม่เคยแสดงให้เห็นว่า แม่ต้อง
ประสบกับปัญหาเช่นนี้เลย แสดงว่าภาพยนตร์บอกว่หน้าที่นี้คือบทบาทของผู้เป็นแม่หรือภรรยา
เพียงคนเดียว พ่อจึงต้องขอร้องให้เพื่อน ๆ มาช่วยเลี้ยงลูก ซึ่งเพื่อนทั้ง 4 คน ก็เป็นผู้ชายที่
ไม่เคยต้องรับภาระในการดูแลเด็กทารกมาก่อน แต่ก็คิดว่าคงเป็นสิ่งที่ไม่ยาก

พ่อ “เฮ้ย พวกมึงช่วยดูแลหลานหน่อยวะ กูจะน็อคอยู่แล้ว
เพื่อน สบายเลยเลี้ยงเด็ก แต่เลี้ยงยังไงล่ะ”

วิธีการเลี้ยงลูกของพ่อและเพื่อนๆ คือ จับฉลากแบ่งหน้าที่ในการเลี้ยงลูกคนละหน้าที่
ซึ่งได้แก่ การชงนม จับถ่ายอุจจาระ อาบน้ำ และกล่อมให้นอน การที่เพื่อนๆ มาช่วยกันเช่นนี้
ทำให้พ่อมีภาระน้อยลง เพราะหน้าที่ทั้ง 4 ประการนี้ พ่อไม่ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ใดเลย
ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่าพ่อรู้สึกเหนื่อยและอ่อนเพลียจากการเลี้ยงลูกมาพอสมควรแล้ว เขา
จึงต้องการเวลาพักผ่อน ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วพ่อเพียงจะได้รับภาระในการเลี้ยงลูกจากแม่มา
ไม่นานนัก ส่วนเพื่อนๆ นั้น แม้จะได้มีการแบ่งหน้าที่กันแล้ว แต่ผู้ชายแต่ละคนก็ยังคงประสบ
ปัญหาในการเลี้ยงหลานต่างกันไป เช่น ไม่สามารถกล่อมให้หลับได้

แม้ว่าพ่อจะไม่มีความสามารถในการเลี้ยงลูก แต่ภาพยนตร์นำเสนอให้พ่อต้องทำหน้าที่ปกป้องลูกจากโจรลักพาเด็กที่ปู่เป็นผู้ว่าจ้างมา ภาพยนตร์ถ่ายทอดภาพออกมาในลักษณะตลกขบขัน เมื่อพ่อและเพื่อนๆต่างต้องพยายามเอาตัวรอดและช่วยเหลือลูกให้รอดพ้นจากโจร ซึ่งในที่สุดพ่อก็ต้องเป็นฝ่ายแพ้ เมื่อโจรเอาตัวลูกไปได้ พ่อจึงยอมทำทุกอย่างเพื่อเอาลูกกลับคืนมาอย่างปลอดภัย พ่อต้องกลับไปบ้านเดิมอีกครั้งโดยยอมผิดสัญญาที่ให้ไว้กับปู่หรือพ่อของตนเองว่า จะไม่ยอมกลับมาเหยียบบ้านเดิมอีก แต่เพื่อลูกพ่อจึงยอมลดทิวาลง

ปู่	“ก็ไหนแกบอกว่าจะไม่มาเหยียบที่นี่อีก
พ่อ	ผมรักษาสัญญา ถ้าพ่อไม่เอาลูกผมมา
ปู่	แต่นี้เป็นหลานฉัน
พ่อ	คืนลูกให้ผมเถอะ เราไม่มีอะไรต้องพูดกันอีกแล้ว”

การที่พ่อได้มีบทบาทในการเลี้ยงดูและปกป้องลูกนี้ ทำให้เขาได้ตระหนักหรือรู้ซึ่งถึงความรักที่ตนมีต่อลูกอย่างมาก และความรู้สึกในส่วนนี้ก็ทำให้เขาหวงคิดถึงความรักของปู่หรือพ่อของเขาเองกับตัวเขาด้วย พ่อเริ่มเข้าใจว่าแท้จริงแล้วปู่ก็รักและหวังดีต่อเขาเช่นเดียวกับที่เขารักลูกนั่นเอง เมื่อปู่ให้อภัยและขอร้องให้ครอบครัวของเขากลับมาอยู่บ้านเดิม เขาจึงตอบตกลง

ในส่วนของแม่นั้น เมื่อบทบาทของเธอเปลี่ยนเป็นการทำงานหาเลี้ยงครอบครัวแล้ว ภาพยนตร์ยังแสดงให้เห็นว่า เธอต้องกลับมามีบทบาทเป็นแม่บ้านตามบทบาทของแม่หรือภรรยาในครอบครัวไทยในอดีตด้วยเมื่อพ่อเลี้ยงลูกจนเหนื่อย และในที่สุดแม่ก็ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานนอกบ้าน เพราะเจ้านายต้องการมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับเธอ เธอจึงปฏิเสธและลาออกจากงาน

เมื่อบทบาทของพ่อและแม่มีการสลับเปลี่ยนกัน ในระยะแรกพ่ออาจต้องประสบปัญหาในการเลี้ยงลูกบ้าง แต่ในที่สุดแล้วพ่อก็สามารถปกป้องลูกไว้ได้ ในขณะที่แม่ต้องประสบกับความล้มเหลวในการทำงานนอกบ้าน และบทบาทเดิมที่เธอเคยทำคือดูแลลูกและบ้านนั้น ก็ไม่อาจตัดขาดไปจากชีวิตของแม่ได้แม้บทบาทหลักจะเปลี่ยนไป นั่นก็คือภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าแม่หรือภรรยาต้องมีบทบาทในการเลี้ยงดูลูก และเป็นแม่บ้านตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตอยู่ตลอดเวลา แม้ว่าเธอจะต้องออกไปทำงานนอกบ้านด้วยก็ตามที

นอกจากนี้เมื่อแม่ในภาพยนตร์เรื่อง “บุญตั้งไข่” ต้องการออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อช่วยเหลือครอบครัว เธอก็ยังต้องขออนุญาตจากพ่อหรือสามี ซึ่งครั้งแรกสามีไม่ยอมให้เธอออกไปทำงาน เพราะต้องการให้เธอเลี้ยงลูกอยู่กับบ้าน และตัวเขาเองก็ไม่ต้องการสูญเสียบทบาทใน

การหาเลี้ยงครอบครัวไป

- แม่ “เมื่อตอนบ่าย ปองตรวจเอกสารแล้ว ตอนนี้น้ำบ้านเราขายรับไม่พอ ที่ทำงานเก่าเค้าเรียกตัวปองกลับไปทำงาน ชินจะว่าไง
- พ่อ เลี้ยงลูกอยู่กับบ้านไปก่อนดีกว่า อีก 2-3 วัน ลูกค้าผมก็จะมารับงานไปละ ตอนเนี้ยยังพออยู่ได้ไปได้อะ อย่าเพิ่งทำเลยนะ”

ด้วยสถานภาพของพ่อหรือสามีทำให้มีอำนาจ หรืออิทธิพลเหนือพฤติกรรมของแม่หรือภรรยา ด้วยการเป็นผู้อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แม่ออกไปทำงานนอกบ้าน การที่พ่อไม่ยอมให้แม่ไปทำงานในครั้งแรกเมื่อเธอขอ นั้น เป็นเพราะพ่อยังเชื่อมั่นว่าตนมีศักยภาพเพียงพอในการทำงานเลี้ยงลูกและภรรยาได้ แต่ต่อมาเมื่อศักยภาพของเขาหมดลง พ่อจึงใช้อำนาจที่มีอยู่ยอมอนุญาตให้แม่ออกไปทำงานได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม่พ่อจะไม่สามารถทำหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวต่อไปได้ แต่พ่อก็ยังคงมีอำนาจอยู่เช่นเดิม ซึ่งลักษณะดังกล่าวคือภาพสะท้อนลักษณะครอบครัวไทยในอดีตที่ยังคงกำหนดให้พ่อหรือสามีเป็นผู้นำหรือมีอำนาจสูงสุดในบ้าน แม่ในกรณีนี้ที่พ่อหรือสามีไม่สามารถหารายได้มาเลี้ยงดูครอบครัวแล้วก็ตาม

ในส่วนบทบาทการเลี้ยงลูกในระยะแรกแสดงว่าแม่มีอำนาจเหนือพ่อ เพราะแม่เป็นผู้มีความชำนาญในการเลี้ยงลูกมากกว่าพ่อ พ่อต้องปฏิบัติตามคำสั่งในการเลี้ยงลูกของแม่ แต่ในที่สุดแล้วพ่อก็สามารถที่จะเลี้ยงดูและปกป้องลูกได้ด้วยตัวเอง ตามบทบาทความรับผิดชอบ และตามสัญชาตญาณของความเป็นพ่อตามที่ปรากฏในภาพยนตร์

บุคคลที่พยายามแสดงบทบาทในการใช้อำนาจเหนือพ่อก็คือปู่หรือพ่อของเขาเอง ซึ่งตามความรู้สึกรู้สึกของพ่อแล้ว ปู่คือผู้ออกคำสั่งตลอดเวลา ดังที่พ่อกล่าวกับแม่ว่า “ไม่เคยพูดดี ๆ มีแต่คำสั่ง” ดังนั้นผลที่พ่อได้รับจากการไม่ยอมอยู่ในอำนาจหรือทำตามคำสั่งของปู่ก็คือ การถูกไล่ออกจากบ้าน

- ปู่ “ทางซ้ายเป็นใบสมัครเข้าทำงานกับตีใหญ่ ส่วนทางขวามือเป็นใบยินยอมที่จะแต่งงานกับผู้หญิงที่ฉันเลือก
- พ่อ แล้วถ้าผมไม่เลือก
- ปู่ แกก็ต้องออกไปจากบ้านของฉัน”

นอกจากพ่อจะไม่ยอมให้ปู่ใช้อำนาจกับเขาแล้ว เขาก็ไม่ยอมให้ปู่เข้ามามีบทบาทในครอบครัวของเขาด้วย พ่อปฏิเสธของขวัญจากปู่ที่นำมาให้หลานสาวคนแรก ซึ่งก็คือการปฏิเสธที่

จะยอมกลับไปอยู่บ้านเดิม ส่วนปู่ก็พยายามใช้อำนาจทุกวิถีทาง เพื่อจะได้ตัวหลานมาเซยชม และแม้ว่าปู่จะทำสำเร็จ แต่ปู่ก็ไม่มีสิทธิ์ในตัวหลานมากเท่ากับพ่อ

ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่าที่ปู่พยายามใช้อำนาจเหนือพ่อนั้น เป็นเพราะปู่รักและห่วงใยพ่อมาก ปู่ต้องการให้พ่อมีความสุขสบาย ซึ่งพ่อก็เพิ่งจะมาตระหนักในภายหลัง หลังจากที่พ่อมีลูกและได้รับรู้ถึงความรักที่พ่อมีต่อลูกพ่อ จึงยินยอมพาครอบครัวกลับไปอยู่ร่วมกับปู่ กลายเป็นครอบครัวขยายไปในที่สุด

การสร้างภาพดังกล่าวนี้ คือกลวิธีของภาพยนตร์ที่ต้องการบอกกับผู้ชมว่าขนาดและความสัมพันธ์ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตนี้ เป็นสิ่งที่มั่นคง เหมาะสม และสามารถนำพาชีวิตของสมาชิกในครอบครัวไปสู่ความสุขสบายได้มากกว่าลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่ ซึ่งเป็นครอบครัวที่ไม่มีความมั่นคง เพราะขาดความสัมพันธ์กับญาติพี่น้อง และขาดผู้นำซึ่งเป็นผู้อาวุโสสูงสุดของครอบครัว

ภาพยนตร์เรื่องบุญตั้งไข่

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	ปู่ <-----> พ่อ / สามี <-----> แม่ / ภรรยา <-----> ลูก/ หลาน
บทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว เลี้ยงดูลูกและทำงานบ้าน	<ul style="list-style-type: none"> -เคยไล่ลูกออกจากบ้านเพราะไม่ปฏิบัติตามที่ตนต้องการ -ประติมากรที่ขายผลงานไม่ได้ -เลี้ยงลูก ทำงานบ้าน
บทบาทในการช่วยเหลือลูกหลาน	<ul style="list-style-type: none"> -ให้ลูกพ่อและนำของขวัญมาให้หลานสาว -ปฏิเสธของขวัญจากพ่อเลี้ยงลูก ทำงานบ้าน -ออกไปทำงานนอกบ้าน โดยกลับไปทำงานเดิม -ทำให้พ่อเลิกสูบบุหรี่
	<ul style="list-style-type: none"> -ว่าจ้างคนให้ลักพาตัว หลานสาวมา - ขอให้เพื่อนๆ ช่วยเลี้ยงลูก ปกป้องลูกจากโจรลักพาตัว -ทำอาหารให้สามีหลังจากกลับจากที่ทำงาน
	<ul style="list-style-type: none"> -ได้ตัวหลานมาแต่ก็ต้องคืนให้ลูก -กลับไปที่บ้านเก่าเพื่อขอรับลูกกลับ -ลาออกเพราะหัวหน้างานต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงสาวกับเธอ
	<ul style="list-style-type: none"> -มีความสุขที่ลูกนำครอบครัวมาอยู่ร่วมด้วย -ยอมกลับไปอยู่ร่วมกับพ่อ -ยินดีที่สามีพาครอบครัวกลับ ไปอยู่ร่วมกับปู่และญาติๆ

ภาพยนตร์เรื่อง “เมียพ่อขอไว้คน”

สมาชิกครอบครัวในภาพยนตร์เรื่อง “เมียพ่อขอไว้คน” ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และคุณป้า ปรากฏบทบาทและความสัมพันธ์ต่อกันดังนี้

ในภาพยนตร์เรื่อง “เมียพ่อขอไว้คน” แสดงให้เห็นถึงการไม่กระทำตามบทบาทของสามีในการตอบสนองความต้องการด้านวัตถุ และจิตใจต่อครอบครัวคือ ‘นิวัตติ’ สามีคนแรกของ ‘เกดกนก’ ซึ่งแต่งงานกันโดยถูกต้องตามกฎหมายและต่อมาสามีเดินทางไปทำงานที่คูเวต และขาดการติดต่อกับภรรยาไปโดยไม่ได้ส่งทั้งเงินค่าเลี้ยงดู และข่าวความเคลื่อนไหวให้ภรรยารับรู้ เธอจึงคิดว่าสามีเสียชีวิตไปแล้ว เมื่อเกดกนกแต่งงานใหม่โดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับ ‘ศรัณย์’ สามีคนใหม่ของเธอก็เดินทางไปทำงานที่อเมริกา ภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของศรัณย์ในช่วงแรกเท่านั้นโดยการส่งเงินมาให้ภรรยาที่กำลังตั้งครรภ์ แต่หลังจากนั้นเขาก็หายไปโดยมิได้ติดต่อกับภรรยาอีก

ในขณะที่ภาพยนตร์สร้างภาพให้พ่อเป็นผู้ที่ไม่รับผิดชอบต่อบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวนั้น ภาพยนตร์ก็ไม่ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า แม่จะต้องเป็นผู้ประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูลูกเช่นกัน ภาพยนตร์ให้รายละเอียดว่า แม่อาศัยอยู่กับป้าซึ่งมีร้านขายของชำ ต่อมาเมื่อเธอคลอดลูก ภาพยนตร์ก็ยังมีได้บอกว่าเธอมีอาชีพอะไรหรือหาเลี้ยงลูกด้วยวิธีการใด

บทบาทที่ภาพยนตร์แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดของแม่ก็คือ บทบาทในการเลี้ยงดูลูกด้วยความรักและเอาใจใส่ตลอดเวลา โดยเฉพาะเวลาที่ลูกต้องการพ่อ แม่ก็จะเป็นผู้สร้างความหวังและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับพ่อให้แก่ลูก

ลูก	“แม่บอกว่ากอล์ฟตื่นนอนแล้วพ่อจะมา กอล์ฟตื่นนอนหลายหนแล้วไม่เห็นพ่อมาสักที พ่อเกลียดกอล์ฟเพราะกอล์ฟดื้อไม่ยอมยอครับ พ่อถึงไม่มา
แม่	พ่อรักกอล์ฟมาก
ลูก	ไม่เชื่อ แม่หลอกกอล์ฟ กอล์ฟอยากมีพ่อเหมือนคนอื่นเค้า
แม่	พ่อกลับมา พ่อสัญญาจะ แม่ก็สัญญา”

ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นว่าการที่พ่อซึ่งอยู่ห่างไกล และไม่สามารถมอบความรักความอบอุ่นให้แก่ลูกได้นั้น นอกจากตัวพ่อเองจะไม่ได้ได้รับความรักและความไว้วางใจจากลูกแล้ว ก็ยังเป็นสาเหตุให้ได้รับความเกลียดชังจากลูกได้อีกด้วยโดยเฉพาะลูกที่เห็นสภาพจิตใจของแม่ที่มี

แต่ความทุกข์เมื่อคิดถึงพ่อ “พ่อของกอล์ฟใจไม่ดีเลยครับ พ่อทำให้แม่ร้องไห้บ่อย ๆ แม่มักจะบอกว่าพ่อจะกลับมา พ่อจะกลับมา ตั้งแต่กอล์ฟเกิดละ ยังไม่เห็นพ่อสักที กอล์ฟเกลียดพ่อด้วยละ”

นอกจากการละทิ้งบทบาทของพ่อจะทำให้ลูกเกลียดพ่อแล้ว ภาพยนตร์ยังแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการด้านจิตใจแก่ลูกได้ จะเป็นผู้ที่ลูกมอบความรักและความไว้วางใจให้ด้วยเช่นกันโดยไม่จำเป็นว่าบุคคลผู้นั้นจะต้องเป็นพ่อแม่หรือญาติคนใดทั้งสิ้นเหมือนดังเช่น ‘นิวัตติ’ สามีคนแรกของแม่ที่มอบความรักความอบอุ่นให้แก่กอล์ฟได้มากกว่าที่เขาได้รับจากพ่อ ทำให้กอล์ฟรักและต้องการนิวัตติมากกว่าพ่อของเขา นอกจากนี้ภาพยนตร์ยังถ่ายทอดให้เห็นถึงการกระทำของศรัณย์ซึ่งเป็นพ่อที่แท้จริงของกอล์ฟ ที่พยายามมอบความรักความอบอุ่นให้ลูกด้วยการซื้อของเล่นให้มากมาย โดยหวังว่าลูกจะรักและให้อภัยเขา แต่แล้วก็ต้องผิดหวังเมื่อวัตถุเหล่านั้นไม่สามารถซื้อใจของลูกได้ เพราะสิ่งที่ลูกรอคอยมาตั้งแต่เกิดก็คือความรักความอบอุ่นจากพ่อ ลูกจึงตอบคำถามของพ่อด้วยน้ำเสียงแสดงความไม่พอใจ

พ่อ	“กอล์ฟ วันนี้ใครพาลูกไปทานไอศกรีม พ่อถามว่าใครพาลูกไปทานไอศกรีม
ลูก	พ่อ
พ่อ	ใครพาลูกไปเล่นม้าหมุน
ลูก	พ่อ
พ่อ	ใครพาลูกไปซื้อเครื่องบิน และเล่นของเล่นหลายอย่าง
ลูก	พ่อ
พ่อ	แต่พ่อยังไม่อยู่ในสายตาของลูกเลยยังงั้นหรือ ทำไม
ลูก	ก็เพราะพ่อมาช้า”

นอกจากพ่อก็ไม่สามารถตอบสนองจิตใจแก่ลูกได้แล้ว เขาก็ยังไม่สามารถมอบสิ่งนี้แก่ภรรยาด้วยเช่นกัน เมื่อสามีทอดทิ้งเธอไปในขณะที่กำลังตั้งครรภ์อยู่นั้น เธอไม่ต้องการเงินที่เขาส่งมาให้ แต่เธอต้องการให้เขากลับมาอยู่ใกล้ชีวิตเธอและลูก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้ในภาพยนตร์เรื่องนี้ต้องการให้พ่อแสดงบทบาทในการสนองทางจิตใจมากกว่าการแสดงบทบาทอันเป็นเป้าหมายทางวัตถุ หรือบทบาทในการหาเลี้ยงซึ่งเป็นบทบาทหลักที่พ่อหรือสามีต้องแสดงอยู่แล้ว และเมื่อรู้ว่าสามีมีภรรยาใหม่ในระหว่างที่อยู่ต่างประเทศ เธอจึงยุติความสัมพันธ์นั้นที่สามีภรรยาของเขาอย่างเด็ดขาด ยกเว้นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกที่เธอเปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายได้มีโอกาสพบปะกันโดยหวังว่าจะทำให้ลูกมีความสุขมากขึ้น

แม้จะมีบทบาทในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก ซึ่งเพิ่งจะมีโอกาสได้พบกันครั้งแรก ถึงแม้ลูกจะแสดงท่าทีไม่ค่อยชอบพ่อ แต่แม่ก็คิดว่าลูกควรจะมีโอกาสได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อบ้าง แม่พยายามสร้างภาพที่ดีของพ่อให้ลูกเห็นตั้งแต่ลูกยังไม่เคยพบกับพ่อก่อน จนกระทั่งพ่อกลับมา แม่ก็พยายามสอนให้ลูกอภัยให้พ่อที่ไม่เคยดูแลลูก แม่เปิดโอกาสให้พ่อพาลูกไปเที่ยว ไปรับส่งที่โรงเรียน เชิญพ่อมาร่วมงานวันเกิดของลูก ซึ่งในที่สุดแล้ว แม่ก็ต้องผิดหวัง เพราะลูกไม่เคยใกล้ชิดพ่อก่อน และพ่อก็มุ่งที่จะตอบสนองความต้องการด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ ทั้งพ่อและลูกจึงไม่เกิดความรัก ความผูกพันกันอย่างที่แม่ต้องการจะให้

ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับสามีคนแรกที่จดทะเบียนสมรสกันนั้น ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่า แม่เมื่อเขากลับมาหลังจากหายสาบสูญไปหลายปี เขาก็ไม่มีสิทธิ์ หรืออำนาจใดๆในตัวภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายนั้น และเขาก็ไม่ตำหนิเธอที่มีสามีใหม่ เพราะสำนึกว่าตนเองผิดที่บกพร่องต่อหน้าที่ ในขณะที่ศรัณย์สามีคนที่สองและเป็นพ่อของลูก ซึ่งส่งเงินมาให้เฉพาะในระยะแรกเท่านั้น ก็ไม่สามารถใช้อำนาจต่อเธอและลูกได้เช่นกัน เมื่อเขาต้องการกลับมาใช้ชีวิตร่วมกับเธอก็ ทั้งที่มีภรรยาและลูกคนใหม่จากต่างประเทศตามมาด้วย ภรรยาจึงมีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธการกลับมาของเขา เธอชกหน้าสามีด้วยความโกรธที่เขาไม่รับผิดชอบต่อครอบครัว โดยการมีภรรยาและลูกในระหว่างที่ทำงานในต่างประเทศ เธอจึงปฏิเสธที่จะมีความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยา กับสามีอีก ซึ่งเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในความคิดและพฤติกรรมของแม่หรือภรรยา ที่เริ่มมีแนวคิดตามลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่ ด้วยการเป็นผู้ไม่ยอมตามและตกอยู่ภายใต้อำนาจของสามี เพราะเธอไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสามีให้เป็นผู้ดำเนินการหาเลี้ยงครอบครัวอีก แต่ภรรยาสามารถหาเลี้ยงตนเองและลูกได้

ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นว่า สามีหรือพ่ออย่างศรัณย์ ซึ่งทอดทิ้งภรรยาและลูกไปโดยไม่สนใจที่จะตอบสนองทั้งความต้องการด้านวัตถุและจิตใจต่อครอบครัว และไม่ซื่อสัตย์ต่อภรณยานั้น ไม่สามารถที่จะใช้อำนาจต่อภรรยาและลูกได้ คือไม่สามารถใช้ความเป็นพ่อหรือสามีตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตบังคับให้ภรรยาและลูกกลับมาใช้ชีวิตร่วมกับเขาได้อีก

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างญาติที่ปรากฏในภาพยนตร์นั้น เป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตคือ ญาติอาวุโสเพียงคนเดียวของแม่หรือภรรยาก็คือป้าซึ่งภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าเธอมีสิทธิ์ในการตำหนิเรื่องชีวิตครอบครัวของหลาน ตั้งแต่ตอนที่หลานจดทะเบียนสมรสกับสามีคนแรกโดยไม่มี การปรึกษาผู้ใหญ่ และป้าก็ ต้องตักเตือนหลานอีกครั้ง เมื่อเธอตัดสินใจเริ่มชีวิตครอบครัวใหม่กับสามคนที่สอง ซึ่งป้าไม่เห็นด้วยเพราะเขามีอาชีพเป็นนักร้อง ซึ่งป้าคิดว่าไม่มีความมั่นคงต่อครอบครัว

ภาพยนตร์เรื่อง เมียพ่อขอไว้คน

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	ภรรยาใหม่ของพ่อ	สามีคนแรกของแม่	พ่อ <----->	แม่ <----->	ลูก <----->	คุณป้า
บทบาทในการดูแลเอาใจใส่สามี		- จดทะเบียนสมรสกับแม่แล้วหายตัวไปหลังจากไปทำงานในต่างประเทศ		- พยายามติดตามข่าวคราวจากสามีคนแรกที่ย้ายไปและในที่สุดก็คิดว่าเขาตายแล้ว		
บทบาทในการแนะนำตักเตือน			- อยู่กินกับแม่โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส	- แต่งงานใหม่โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส		- ตักเตือนแม่ให้คิดให้ดี ที่จะแต่งงานอีกเพราะสามีใหม่มีอาชีพเป็นนักร้อง
บทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวและดูแลลูก			- ไปทำงานในต่างประเทศส่งเงินมาให้ในช่วงแรกก่อนจะเสียชีวิต	- เลี้ยงดูลูกโดยได้รับเงินจากพ่อเฉพาะช่วงแรกที่ตั้งครรภ์		
บทบาทในการดูแลภรรยา	- ตำนินพ่อที่ไม่เคยบอกว่าเขามีภรรยาและลูกแล้ว	- กลับจากต่างประเทศและมากอดดูแลแม่และลูกอย่างใกล้ชิดด้วยความรัก	- กลับมาพร้อมภรรยาและลูกคนใหม่	- ยินดีที่สามีคนแรกกลับมาแต่ก็ยังรอคอยสามีที่มีลูกด้วยกันต่อไป	- รักสามีคนแรกของแม่และขอเป็นลูกของเขา	
บทบาทในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก	- ไม่พอใจที่พ่อกลับไปให้ความสนใจกับครอบครัวเดิม		- ขอโทษแม่และพยายามเอาใจลูกทุกอย่างเพื่อให้ลูกยอมรับ	- ไม่ยอมรับพ่อกลับมาเป็นสามีแต่สนับสนุนให้ทำหน้าที่ของพ่อที่มีต่อลูกพยายามให้พ่อและลูกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	- เสียใจที่พ่อกลับมาพร้อมกับภรรยาและลูกคนใหม่	- ช่วยดูแลลูก
	- ทะเลาะกับแม่เพราะความหึงหวงและตัดสินใจพาลูกกลับอเมริกาโดยไม่มีสามี	- ยินดีที่จะใช้ชีวิตร่วมกับภรรยาที่เคยจดทะเบียนพร้อมทั้งลูกของเธอ	- ถูกทิ้งให้อยู่ลำพังเพราะภรรยาใหม่พาลูกกลับอเมริกา ส่วนแม่และลูกก็เลือกที่จะอยู่กับสามีคนแรก	- ทะเลาะกับภรรยาใหม่และตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตร่วมกับสามีคนแรก	- ขอร้องให้พ่อกลับไปอยู่กับภรรยาและลูกคนใหม่เพราะลูกเลือกที่จะอยู่กับแม่และสามีคนแรกของแม่	

2. บทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวระหว่าง สามี ภรรยาและญาติ จาก ภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาหลัก (Theme) เกี่ยวกับชีวิตคู่ หรือความสัมพันธ์ระหว่าง สามี ภรรยา และญาติ ได้แก่

ภาพยนตร์เรื่อง “แรงฤทธิ์พิชวาส”

สมาชิกครอบครัวในภาพยนตร์เรื่อง “แรงฤทธิ์พิชวาส” ประกอบด้วยสามี ภรรยาและลูกอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีพ่อตา และแม่ยายอาศัยอยู่ในต่างจังหวัด สมาชิกแต่ละคนปรากฏบทบาทและความสัมพันธ์ต่อกันดังนี้

ในภาพยนตร์เรื่อง “แรงฤทธิ์พิชวาส” สามีเป็นผู้มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวตามบทบาทของครอบครัวไทยในอดีตโดยมีอาชีพเป็นผู้สร้างสรรคงานโฆษณาในบริษัทโฆษณาแห่งหนึ่งซึ่งภาพยนตร์บอกเล่าว่าเขาประสบความสำเร็จในอาชีพนี้พอสมควรเมื่อ “เจนจิรา” นางแบบที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตครอบครัวของเขาอกกับเขาว่า เธอรู้จักเขามานานแล้ว เพราะเขาเป็นผู้ทำงานโฆษณาที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง

“นริศ” เป็นสามีที่ทำหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัวได้โดยไม่บกพร่อง เขามีบ้านหลังเล็กๆ 1 หลัง ที่เทียบพร้อมด้วยเครื่องอำนวยความสะดวก และรถยนต์อีก 1 คัน ซึ่งใช้ร่วมกันกับภรรยาได้อย่างสะดวกสบาย เพราะเธอไม่ได้ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ยกเว้นในกรณีที่เธอจำเป็นต้องเดินทางไปพบพ่อกับแม่ในต่างจังหวัด ซึ่งเขาก็ยินดีให้ภรรยานำรถไปใช้ได้

ภรรยา (พัชรี) ไม่มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว แต่พ่อและแม่ของเธอซึ่งมีฐานะร่ำรวยมีส่วนช่วยให้ครอบครัวเธอมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วยการมอบบ้านหลังใหญ่ให้แก่ครอบครัวเธอ พชรีเป็นภรรยาที่มีบทบาทในการเลี้ยงลูกและดูแลบ้านเองโดยไม่มีคนรับใช้ตามบทบาทของแม่หรือภรรยาของครอบครัวไทยในอดีต ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าเธอสามารถทำหน้าที่ในการตอบสนองด้านจิตใจแก่สามี และลูกได้ค่อนข้างสมบูรณ์ ดูแลลูกอย่างดี ให้ความรักความอบอุ่นตลอดเวลาแม้แต่เรื่องเล็กน้อยๆ เช่น การอนุญาตให้ลูกเข้านอนด้วยเพราะกลัวแมลงสาบในห้องนอนเตรียมจัดงานวันเกิดให้ลูกและขอร้องสามีให้กลับบ้านเร็วขึ้นเพื่อมาร่วมงานวันเกิดของลูก ชื่อนกเขาคูใหม่ให้ลูกเพราะนกเขาคูที่เป็นของขวัญวันเกิดถูกงูกัดตาย ออกตามหาลูกเมื่อหายตัวไปจนตนเองต้องประสบอุบัติเหตุ สำหรับสามีนั้นเธอก็ปรนนิบัติดูแลด้วยความรักและเอาใจใส่ตลอดเวลาโดยยึดถือว่าสามีและลูกเป็นบุคคลสำคัญในชีวิตของเธอ ดังที่เธอบอกกับสามีว่าเธออยู่ที่ไหนก็ได้ขอให้มีความสุขเท่านั้น

นอกจากสามีจะมีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวแล้ว เขายังมีบทบาทในการมอบความรักความอบอุ่นแก่ภรรยาและลูกด้วย โดยก่อนที่เขาจะมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นนั้น ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่าเขาเป็นสามีที่รักลูกและภรรยา เขาสามารถตอบสนองความต้องการด้านจิตใจแก่ลูกและภรรยาได้ด้วยการพาครอบครัวไปเที่ยวในวันหยุด แสดงความเป็นห่วงเป็นใยภรรยาและลูกในระหว่างการเดินทางไปพบพ่อและแม่ของเธอในต่างจังหวัด กล่าวชมความงามของภรรยาอย่างจริงใจและสม่ำเสมอซึ่งทำให้เธอเกิดความสุขใจ และหลังจากที่เขาแอบมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นแล้ว เขาก็ยังคงเป็นสามีที่ตอบสนองบทบาททั้งสองอย่างต่อเนื่อง เขายังคงพาครอบครัวไปเที่ยว ชื่อของขั้ววันเกิดให้ลูก กล่าวชมภรรยาและแสดงความรักต่อเธออย่างสม่ำเสมอ

บทบาทและความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้จึงเป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต คือ พ่อหรือสามีเป็นผู้นำในการหาเลี้ยงครอบครัว โดยมีแม่หรือภรรยาเลี้ยงดูลูกและทำงานบ้าน และยังมีกรไปมาหาสู่หรือติดต่อกับญาติ ซึ่งก็คือพ่อและแม่ที่มีส่วนเข้ามาช่วยเหลือครอบครัวด้วย แต่ภาพยนตร์ก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองบางด้านที่แตกต่างกันในบทบาทการสนองทางจิตใจระหว่างสามีและภรรยา ซึ่งมีผลทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองเกิดปัญหา โดยที่สามีคิดว่าการที่เขามีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นโดยที่ไม่ได้รักและไม่ได้คิดที่จะจริงจังกับเธอนั้น จะเป็นการละเลยต่อบทบาทในการมอบความรักความอบอุ่นแก่ลูกและภรรยา เพราะเขาก็ยังรักลูกและภรรยาอยู่เหมือนเดิมทุกประการ ในขณะที่ภรรยาคิดว่าการกระทำดังกล่าว เป็นการทำร้ายจิตใจเธอและลูก เพราะสามีจะต้องมีเธอเป็นภรรยาเพียงคนเดียวเท่านั้น นั่นแสดงว่าภรรยาไม่อาจยอมรับต่อระบบการมีเมียช้อยซึ่งเป็นค่านิยมของชายไทยที่มีมาแต่อดีตได้ ขณะที่สามียังคงคิดว่าเขาสามารถปฏิบัติได้ เพราะมิได้ยกย่องหญิงนั้นมาเป็นภรรยา และเขาก็มิได้ละทิ้งลูกกับภรรยาไป ซึ่งแสดงว่าสามียังคงมีความคิดหรือความเชื่อตามค่านิยมของชายไทยในชนชั้นสูงในอดีตที่นิยมมีเมียช้อย โดยคิดว่าเป็นเรื่องและผู้เป็นพ่อหรือสามีผู้หาเลี้ยงครอบครัวสามารถกระทำได้โดยไม่ถือว่าเป็นการผิดต่อภรรยาหรือครอบครัว

ภรรยา คุณมีพัชแต่คุณก็ยังไม่อยู่กับเธอ ริศเธอบอกว่า เธอกำลังมีท้อง คุณคงไม่

สามี คำบอกว่าเป็นพ่อเด็ก เดียวก่อน พัช ฟังผมก่อน

ภรรยา พัชไม่เชื่อคุณอีกต่อไปแล้ว

สามี ผมบอกแล้วไงว่า ผมไม่ได้รักเค้า

ภรรยา คุณนอกใจพัช พัชไม่รู้ว่าคุณทำแบบนี้ได้ยังไง คุณไม่ได้รักลูก ไม่ได้รักพัช

อย่างไรก็ตามภาพยนตร์สร้างภาพให้เห็นว่า “นริศ” เป็นสามีที่รักลูกและภรรยาตามที่

เขาได้บอกเธออยู่เสมอ ด้วยการแสดงให้เห็นถึงบทบาทในการปกป้องลูกและภรรยาจาก “เจนจิรา” ผู้หญิงที่เขามีความสัมพันธ์ด้วย และเธอต้องการให้เขารับผิดชอบลูกในท้องของเธอ เหตุผลที่เขานำมาอ้างเพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาไม่อาจรับผิดชอบต่อเด็กในท้องของเธอได้ก็คือ เขามีครอบครัวที่จะต้องรับผิดชอบต่ออยู่แล้ว โดยยึดถือว่าลูกและภรรยาที่เขารักและเป็นที่ยอมรับในสังคมนี้คือครอบครัวที่แท้จริงของเขา ส่วนเจนจิราและเด็กในท้องนั้นไม่ใช่ครอบครัวของเขา เขาจึงไม่จำเป็นต้องแสดงบทบาทความรับผิดชอบต่อเธอ และเขาพร้อมที่จะทำทุกวิถีทางที่จะปกป้องลูกและภรรยาให้ปลอดภัย แม้จะต้องทำร้าย “เจนจิรา” และเด็กในท้องของเธอก็ตาม

สามมี “ผมมีภาระรับผิดชอบต่ออยู่แล้วเจน ผมมีครอบครัวที่จะต้องเลี้ยงดู มีลูกเมียที่ต้องห่วงใย แล้วคุณจะให้ผมแบกภาระอะไรอีก เจนจิรา ทุกอย่างมันจบลงแล้ว ลูกและเมียที่บ้านเป็นชีวิตของผม ถ้าหากคุณไปแตะเค้าอีก ผมไม่เว้นคุณแน่”

หลังจากที่พัชรีรู้ว่าสามมีมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นนั้น สามมีก็ต้องย้ายออกมาจากบ้าน ซึ่งก็คือบ้านของพ่อตาที่มอบให้แก่ครอบครัวของเขา เพราะพ่อตามองเห็นว่าเขาเป็นผู้นำครอบครัวที่ดี เขาจึงเกิดความละอายทั้งต่อภรรยาและครอบครัวของเธอ จึงต้องย้ายออกมาและรอคอยจนกว่าภรรยาจะให้อภัยในความผิดพลาดของเขา ซึ่งแสดงให้เห็นว่านอกจากภรรยาแล้ว ครอบครัวของเธอก็ยังคงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสามมีอยู่บ้าง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือภาพยนตร์กำลังบอกว่า ลักษณะความสัมพันธ์ตามแบบครอบครัวไทยในอดีตยังเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในทางที่จะประนีประนอมกันมากกว่าที่จะนำไปสู่การแตกแยกกัน

นอกจากนั้น การแสดงบทบาทในการปกป้องลูกและภรรยาตามบทบาทของสามมีในครอบครัวไทยในอดีต และการหวงกกลับมาดูแลเอาใจใส่ภรรยาที่กำลังได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ อันเนื่องมาจากการกระทำของ “เจนจิรา” นั้น มีผลทำให้ภรรยารู้สึกได้รับความรักความอบอุ่นมากขึ้นจนทำให้เธออภัยต่อความผิดพลาดของสามมี

ด้วยบทบาทและความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยเริ่มจากพ่อหรือสามมีที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว แม่หรือภรรยาที่มีบทบาทในการเลี้ยงดูลูกและทำงานบ้าน ตลอดจนการติดต่อไปมาหาสู่กับพ่อแม่ของตน ล้วนเป็นภาพของความสัมพันธ์ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต แม้แต่ความเชื่อของสามมีที่ทำให้เขาไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่น ก็เป็นความเชื่อที่มีมาแต่อดีต และถึงแม้ภรรยาจะไม่ยอมตามความประพฤติหรือความเชื่อเช่นนั้น แต่ในที่สุดเธอก็ให้อภัยต่อความผิดพลาดของสามมีตามลักษณะของสังคมไทย

ภาพยนตร์เรื่อง แรงฤทธิ์พิชิตสาวท

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	บุคคลอื่น ผู้หญิงอื่น	สามี <----->	ภรรยา <----->	พ่อตา, แม่ยาย
บทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว บทบาทในการเลี้ยงลูกและทำงานบ้าน	-เป็นผู้สร้างสรรคงาน	-ดูแลบ้านและลูก โฆษณาในบริษัทแห่งหนึ่ง		
บทบาทในการช่วยเหลือครอบครัว ของญาติผู้ใหญ่	-นางแบบผู้เต็มใจมีความ สัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับฝ่ายสามี	-มีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาว กับนางแบบในบริษัท	-เดินทางไปพบพ่อและ แม่ในต่างจังหวัด	-มอบบ้านในกรุงเทพเป็น ของขวัญให้ครอบครัวลูกสาว
	-พยายามปกปิดภรรยาไม่ให้ รู้ว่าตนเองมีความสัมพันธ์กับ ผู้หญิงอื่น			
บทบาทในการดูแลสามี	-เรียกร้องให้รับ ผิดชอบลูกในท้อง	-ปฏิเสธที่จะรับผิดชอบลูกในท้อง ของผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์ด้วย	-คิดว่าสามีวิตกกังวลเรื่องงานจึง แนะนำให้ไปพักผอนที่บ้านพ่อแม่	-กล่าวชื่นชมความประพฤติ ของลูกเขยว่าเป็นสามีที่ดี
	-แก๊งครอบครัว ของสามีภรรยา	-ทำร้ายผู้หญิงที่เคยมีสัมพันธ์ด้วย		
	-สารภาพความจริงกับภรรยาและ ออกจากบ้านไปเพื่อรอให้เธออภัย	-เสียใจในการกระทำของสามี		
บทบาทในการดูแลและ ปกป้องภรรยากับลูก	-แก๊งพาลูกของสามี ภรรยาหายไป	-กลับมาดูแลภรรยาขณะป่วย	-ออกตามหาลูกที่หายไปจน ได้รับบาดเจ็บ	
	-ถูกภรรยาขังเสียชีวิต	-ปกป้องภรรยาจากการทำร้ายของ	-ให้อภัยสามี และยังผู้หญิง	

ภาพยนตร์เรื่อง “หัวใจห้องที่ 5”

สมาชิกครอบครัวในภาพยนตร์เรื่อง “หัวใจห้องที่ 5” ได้แก่สามี ภรรยา ลูกและน้อง ภรรยาอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีแม่ภรรยาอาศัยอยู่ในอีกสถานที่หนึ่ง สมาชิกแต่ละคนปรากฏบทบาทและความสัมพันธ์ต่อกันดังนี้

ภาพยนตร์เรื่อง “หัวใจห้องที่ 5” ถ่ายทอดให้เห็นภาพของสามีซึ่งเป็นผู้มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวได้อย่างสมบูรณ์ แต่ภาพยนตร์ก็ไม่ได้ให้รายละเอียดว่า “พิเคราะห์” สามีของ “ใหญ่” ประกอบอาชีพอะไร จึงทำให้เขามีฐานะร่ำรวย สามารถเลี้ยงลูก และภรรยาให้มีความสุขทางกายได้ โดยภรรยาไม่ต้องออกไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัวด้วย นอกจากนี้บทบาทของสามีก็ยังมีได้จำกัดอยู่เฉพาะการตอบสนองต่อลูกและภรรยา ซึ่งจัดเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อเขาโดยตรงเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในการช่วยเหลือญาติของภรรยา ซึ่งก็คือน้องสาวของเธอด้วยการให้ที่อยู่อาศัยและจ่ายค่าเล่าเรียนให้ บทบาทและความสัมพันธ์เหล่านี้จึงเป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตอย่างชัดเจน

การที่สามีมีบทบาทในการออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้เขามีโอกาสได้พบปะเพื่อนฝูง และเข้าร่วมงานสังสรรค์ต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เขาชื่นชอบ ในขณะที่ภรรยาไม่มีโอกาสเช่นนั้น เพราะเธอไม่ได้ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านทำให้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันอื่นๆ นอกจากครอบครัว ภาพแห่งความเหลื่อมล้ำของพฤติกรรมระหว่างสามีภรรยาจึงเกิดขึ้น คือในระหว่างที่สามีมีกิจกรรมหรือร่วมงานสังสรรค์กับเพื่อน ๆ ภรรยาก็จะเป็นฝ่ายเฝ้าคอยสามีอยู่ที่บ้าน

ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่า เมื่อภรรยาได้รับการตอบสนองด้านวัตถุมากขึ้นเพียงใด เธอก็จะได้รับการตอบสนองด้านจิตใจลดลง เพราะสามีเข้าใจว่าสิ่งที่ภรรยาต้องการคือวัตถุสิ่งของ ไม่ใช่ความรัก ความอบอุ่น ในวันครบรอบแต่งงาน 8 ปี สามีมอบสื่อเครื่องประดับให้ ภรรยาหลังจากที่เขาผิมนัดเธอเพราะไปนอนกับผู้หญิงอื่น ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่า ภรรยาไม่ต้องการสิ่งของที่เขาหยิบยื่นให้ แต่เธอต้องการความรัก ความเข้าใจ และความรับผิดชอบของสามีที่ดี ซึ่งเมื่อใดที่เธอร้องขอเธอก็จะได้แต่เพียงคำสัญญาจากสามีเท่านั้น และพฤติกรรมของเขาก็กลับเป็นเช่นเดิมอีก

ภรรยา “จะบ้าเหอ วันครบรอบแต่งงาน จะมีใครคิดว่า เมียตัวเองจะคอยฉันละเบือ เบื่อความเจ้าชู้ของคุณเต็มทีแล้วพิเคราะห์ คุณไปเที่ยวสำมะเลเทเมา ฉันก็ไม่เคยว่า ไปนอนกับผู้หญิงชู้ๆ ฉันก็ไม่เคยพูดจะไปกับใครที่ไหน ฉันก็ไม่เคยยุ่ง แต่วันเนี่ยะวันครบรอบแต่งงาน

ขอฉันสักวันไม่ได้เหรอ ทำไมถึงต้องไปเกี่ยวข้องกับผู้หญิงอื่น แม้กระทั่งวันนี้ะ คุณเคยคิดถึงจิตใจฉันบ้างมั๊ยพิเคราะห์”

ภาพยนตร์สร้างภาพให้เห็นว่า ความริ้วฉานระหว่างสามีภรรยาเกิดขึ้นจาก “คาดหวังในบทบาทที่ไม่สอดคล้องกัน” โดยเฉพาะบทบาทในการตอบสนองทางจิตใจระหว่างสามีภรรยา ด้วยการถ่ายทอดให้เห็นว่า ระยะเวลาที่ทั้งคู่แต่งงานอยู่ร่วมกันมา 8 ปีนั้น ยังไม่สามารถทำให้สามีเข้าใจว่าภรรยาต้องการอะไร นอกเหนือจากวัตถุสิ่งของที่เขามีบทบาทในการแสวงหามาให้เธอ ในขณะที่ภรรยาก็คาดหวังว่าสามีจะต้องมอบความรักให้เธอเพียงคนเดียวโดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับผู้หญิงอื่น ซึ่งก็คือการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับต่อความเชื่อดั้งเดิมต่อสามีที่ยังคิดว่าตนสามารถมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับหญิงอื่นได้โดยไม่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับภรรยาของตน

ภรรยา “คุณไม่เข้าใจความรู้สึกของฉันเลย
 สามี คุณต้องการอะไรแน่ คุณใหญ่
 ภรรยา ความรักไง ฉันไม่ต้องการอะไรมากมายเลย นอกจากความรักที่คุณเคยให้ฉัน ไม่ใช่เศษความรักที่คุณเหลือหล่นจากที่คุณเทียวแจกจ่ายให้ใครต่อใครมาแล้ว”

สาเหตุที่สามีไม่เข้าใจว่าภรรยาต้องการอะไรนั้น เป็นเพราะเขาไม่เคยให้ความสำคัญต่อเธอในฐานะของการเป็น “ภรรยา” เมื่อเขาไม่ให้ความสำคัญต่อเธอ เขาก็จะละเลยที่จะให้เกียรติเธอด้วย ไม่ว่าจะเป็นทั้งต่อหน้าหรือลับหลัง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหากเขายังมีทัศนคติบางประการที่ไม่ดีต่อภรรยาแล้ว เขาก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านจิตใจแก่เธอได้ ดังที่ปรากฏเหตุการณ์ขณะที่เขากำลังดื่มเหล้าอยู่กับเพื่อนๆ ในสถานเริงรมย์แห่งหนึ่ง โดยมีเพื่อนเตือนให้เขากลับบ้าน เพราะเกรงว่าภรรยาจะไม่พอใจ

เพื่อน “ผมว่าคุณพอดีกว่านะเดี๋ยวกลับไปคุณใหญ่โกรธอีก
 สามี โกรธก็โกรธไปซี เมียนะจ้อเมื่อไหร่ก็ได้ ไม่เอา ไม่เอา เวลาเทียวอย่าพูดเรื่องเมีย งานกร่อย ดื่มเหล้าดีกว่า
 เพื่อน พูดอย่างนี้ ถ้าคุณใหญ่ได้ยินเข้า เสียใจแย่เลย
 สามี รู้สึกว่านายจะหวงเมียฉันเหลือเกินนะ ความจริงถ้าฉันรู้ว่าคุณใหญ่จะเป็นแบบนี้ ตอนนั้นนะฉันคงไม่แต่งกับเค้าหรอก ปล่อยให้ นายไปซะก็ดี นายจะได้รู้ซะมั่งว่า ผู้หญิงอย่างคุณใหญ่นะเป็นยังไง เมียนะเธอ มันก็เหมือนกับหนังสือการ์ตูน อ่านตอนแรก ๆ ก็หัวเราะขำตายเลย แต่อ่านเข้าไปซั่มา มันก็หัวเราะไม่ออก โคตรเบื่อเลย”

ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อสามีและภรรยาไม่สามารถมอบความรักและความเข้าใจให้แก่กันได้แล้ว เขาทั้งคู่ก็จะไม่สามารถมอบสิ่งเดียวกันนี้ให้แก่ลูกได้ ตามภาพที่ปรากฏในภาพยนตร์คือ สามีกับภรรยาทะเลาะกันถึงขั้นรุนแรง ภรรยาย้ายออกจากบ้านโดยทิ้งลูกให้อยู่กับสามีและน้องสาวของเธอ ด้วยเหตุผลที่เธอต้องการให้สามีใช้เวลามาดูแลเอาใจใส่ลูกบ้าง และเธอไม่ต้องการรับภาระในการเลี้ยงดูลูกเพียงลำพังอีกต่อไปตามที่เธอบอกกับน้องสาวของเธอ “เรื่องอะไรเราจะต้องมารับภาระทุกอย่าง ให้พ่อเด็กมารับไปบ้างสิ จะได้เอาเวลามาดูแลลูก ไม่ใช่ตะลอนๆ เทียวผู้หญิงไปวันหนึ่งๆ ”

จากเหตุการณ์ดังกล่าวภาพยนตร์จึงนำเสนอให้ “กลาง” น้องสาวของภรรยาเข้ามามีบทบาทในการดูแลลูกแทนเธอตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต ที่ญาติพี่น้องจะต้องเข้ามาช่วยเหลือกันโดยเฉพาะในยามที่มีปัญหา นอกจากนี้ น้องภรรายังช่วยเตือนพี่ชายให้เอาใจใส่ดูแลลูกบ้าง ซึ่งเขาก็ยินยอมปฏิบัติตามคำแนะนำ ทำให้ภรรยาตกอยู่ในสภาพของเมียและแม่ที่ละเอียดอ่อนบทบาทและหน้าที่ไปโดยปริยาย และเป็นสาเหตุให้เธอถูกแม่ตักเตือนและตำหนิทั้งเรื่องที่ต้องการให้น้องสาวย้ายออกมาจากบ้านของสามีเก่าของเธอและเรื่องที่ยกเลิกไปอยู่กับคู่รักเก่า

แม่ภรรยา “แม่ใหญ่ ความจริงแม่ไม่อยากจะไปยุ่งเรื่องส่วนตัวของลูกเลย แต่คราวนี้ แม่คงต้องพูดแล้วละ แม่ใหญ่จะให้น้องเข้าไปอยู่ด้วยได้ยังไงในเมื่อเขาทำเนียบ เขาก็เคยชอบพอกับยัยกลางอยู่ แล้วคุณพิเคราะห์ที่เค้าก็วางตัวดีสม่ำเสมอกับยัยกลาง ไม่เคยบกพร่องในหน้าที่ของพ่อที่มีต่อตาโต แม่ใหญ่จะอีกที่บกพร่องในหน้าที่ของแม่ที่มีต่อลูก แม่ใหญ่จะเห็นแก่ความสุขของตัวเองเป็นที่ตั้ง มองไม่เห็นแม้แต่หน้าของแม่ นี่จะชอบข้าวของไปอยู่กับผู้ชายคนไหนก็ไป มีชีวิตอยู่เพื่อสนองความสุขของตัวเองอย่างเดียว”

ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของภรรยาที่ไม่ได้รับการตอบสนองทางจิตใจจากสามี เธอจึงแสวงหาสิ่งนั้นจากบุคคลอื่น ซึ่งหากบุคคลนั้นสามารถมอบให้เธอได้ เธอก็พร้อมที่จะละทิ้งบทบาทของการเป็นภรรยาและแม่จากครอบครัวเดิม โดยหวังจะมาสร้างครอบครัวใหม่กับคนที่เธอคิดว่ารักและเข้าใจเธอ แต่ผลที่ภาพยนตร์ได้สร้างให้เห็นคือความล้มเหลว และผิดหวังกับความพยายามในการสร้างครอบครัวใหม่ และในที่สุดเธอก็ต้องกลับมาใช้ชีวิตกับสามีคนเดิม

ในด้านพฤติกรรมของสามีที่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นนั้น ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่า “พิเคราะห์” ซึ่งอยู่ในสถานภาพของสามี และพ่อ เป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวเพียงคนเดียว และเป็นเจ้าของทรัพย์สินสำคัญคือบ้าน ซึ่งภรรยา ลูก และน้องภรรยาอาศัยอยู่ร่วมกัน รวมทั้งเป็นผู้

อนุเคราะห์ค่าเล่าเรียนแก่น้องภรรยาฉัน แม้ทีเคราะห์จะไม่เคยอ้างกับภรรยาถึงความเป็นเจ้าของบ้านแต่การกระทำของเขาก็แสดงออกว่าเขามีสิทธิ์ที่จะนำผู้หญิงอื่นเข้ามาอนภายในบ้านได้ และเมื่อภรรยาไปพบเข้า เธอจึงต้องเป็นฝ่ายที่วิ่งหนีออกมาจากบ้านของเขา แม้ภพยนตร์จะไม่ได้ถ่ายทอดออกมาโดยตรงถึงการใช้อำนาจของสามี แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่ภพยนตร์สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของสามีในครอบครัวไทยในอดีต ที่เป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวและเชื่อมโยงมาสู่การเป็นผู้มีสิทธิและอำนาจเหนือภรรยา

ดังนั้นความพยายามของภรรยาที่แสดงให้เห็นว่าเธอต้องการหลุดพ้นจากอำนาจ หรืออิทธิพลอย่างสมบูรณ์นอกเหนือจากการหย่าแล้วก็คือ การคืนทรัพย์สินสมบัติของสามีและเลิกพันธะที่เขาเลี้ยงดูเธออยู่ให้หมดสิ้น นอกจากนั้นยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความพยายามของภรรยาที่ต้องการจะมี หรือแสดงสิทธิให้ทัดเทียมกับสามีตามลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่ “ของทั้งหมดนี้เป็นสมบัติของคุณ ฉันขอคืนให้คุณ ฉันจะมอบใบเบิกเงินในธนาคารที่คุณฝากในชื่อฉันคืนมาให้ด้วย เราจะได้ไม่มีบุญคุณต่อกัน ไม่ต้องกลัวว่าฉันไม่มีคุณฉันจะอดตาย ปัญญาฉันมี อายาลิมเซ็นใบหย่าที่แนบมานี้ด้วยละ ขอขอบคุณมาก สุดท้ายนี้ฉันขออวยพรให้ชีวิตคุณจงราบรื่นกับสิ่งสกปรกของคุณอีกต่อไป” นอกจากนั้นเธอก็ยังไม่ต้องการให้ญาติซึ่งก็คือน้องสาวของเธอต้องฟังหรือเกี่ยวข้องกับสามีของเธออีกต่อไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของที่อยู่อาศัยหรือเรื่องค่าเล่าเรียน การกระทำดังกล่าวนี้เป็นสิ่งยืนยันครั้งสุดท้ายว่า สิ่งที่ต้องการจากสามีไม่ใช่เงิน วัตถุสิ่งของ หรือความสะดวกสบายทางกายเท่านั้น

ส่วนการกระทำของสามีที่ยังคงต้องการมีอิทธิพลต่อเธอก็คือ การไม่ยอมเซ็นใบหย่าให้แกเธอ ด้วยเหตุผลคือไม่เห็นความสำคัญของกระดาษเพียงใบเดียว แต่เหตุผลตามความรู้สึกที่แท้จริงของสามีก็คือ ยังรักเธออยู่ ซึ่งภพยนตร์ได้ถ่ายทอดให้เห็นความรู้สึกนี้จากการกลับมาใช้ชีวิตคู่กับภรรยาอีกครั้งในตอนท้ายของภพยนตร์

นอกจากการไม่เซ็นใบหย่าแล้ว ภพยนตร์ยังแสดงให้เห็นถึงการพยายามมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของภรรยาด้วยการอ้าง “ความเป็นชาย” เพื่อแสดงให้เห็นถึงสิทธิที่มีเหนือ “ความเป็นหญิง” ของภรรยา ซึ่งมีผลทำให้การกระทำของเธอตกอยู่ในฐานะไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ด้วยข้อกล่าวหาว่ามี “ชู้” เป็นส่วนที่ภพยนตร์สะท้อนให้เห็นว่า เป็นความพยายามใช้อำนาจประการสุดท้ายของสามีเมื่อรู้ตัวว่ากำลังจะสูญเสียภรรยาไป เพื่อจะให้เธอมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและกลับมาใช้ชีวิตร่วมกับเขาอีก แต่ผลที่ได้รับคือความบาดหมางและไม่เข้าใจกันมากยิ่งขึ้น

สามี “คุณรู้ตัวดีแล้วใช่ไหมว่าคุณเป็นผู้หญิงแพศยา คุณไม่ควรโผล่

มาให้ลูกเห็นหน้า

ภรรยา ฉันเป็นผู้หญิงแพศยาหรือคุณรู้ตัวมั๊ยที่ฉันเป็นอย่างนี้เป็นเพราะคุณ
สามี ผมเป็นผู้ชายนะ ทำอะไรก็ไม่น่าเกลียด แต่คุณนะเป็นผู้หญิงนะ
 อรุมา

ภรรยา แล้วผู้หญิงไม่มีหัวใจ ไม่มีอารมณ์ ไม่มีความรู้สึกบ้างเลยรึยัง
สามี ผมก็ไม่ได้หมายความว่า ถ้าอยากจะมีอารมณ์ มีความรู้สึก ต้อง
 ไปมีคู่

ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับสามีและภรรยาโดยทางอ้อมก็คือแม่ยาย ซึ่งใช้วิธีการดักเตือนลูกสาวของตนให้ใช้ความอดทนต่อพฤติกรรมของสามี โดยให้คำนึงถึงความสุขของลูก หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการให้ยอมต่อการกระทำทุกอย่างของสามี ในขณะที่น้องสาวของเธอ หรือน้องภรรยาจะเป็นผู้คอยดักเตือนพี่ชายให้ลดการใช้อำนาจหรืออิทธิพลต่อพี่สาวของเธอลงบ้าง โดยให้พิจารณาว่าตนเองก็มีส่วนผิดต่อภรรยาเช่นกัน “พี่คิดว่าเรื่องที่ผ่านๆมา พี่นะเป็นฝ่ายถูกฝ่ายเดียวใช้มั๊ยคะ ถึงต้องเป็นคนให้อภัย พี่เคยคิดบ้างมั๊ยคะพี่ก็มีส่วนผิดที่พี่ใหญ่จะต้องให้อภัยพี่เหมือนกัน พี่ใหญ่ตัดสินใจไปจากชีวิตของพี่ เพราะอะไร ถ้าจะพูดไปมันก็ผิดด้วยกันทั้งคู่ละ ที่สำคัญพี่พี่เคราะห์ก็ยังคงรักพี่ใหญ่อยู่จริงหรือคะ ตลอดเวลาที่ผ่านมาล่ะ”

บทบาทและความสัมพันธ์ส่วนใหญ่ของสมาชิกในครอบครัว จึงแสดงออกตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตมากกว่าสมัยใหม่ แม้ภรรยาจะปฏิเสธการมีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับหญิงอื่นของสามี และตัดสินใจไปใช้ชีวิตคู่กับผู้อื่นโดยไม่สนใจต่อการเซ็นใบหย่าของสามีก็ตาม แต่ในที่สุดแล้วเธอก็ต้องหวนกลับมาอยู่กับสามีเดิมผู้เคยเป็นคนหาเลี้ยงเธอ ด้วยการให้อภัยกันและกันตามลักษณะของวัฒนธรรมไทย

ภาพยนตร์เรื่อง หัวใจห้องที่ 5

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	บุคคลอื่น คนรักเก่าของภรรยา สามี <-----> ภรรยา <-----> น้องภรรยา <-----> แม่ภรรยา				
บทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว		ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ชอบมีความสัมพันธ์ฉันท์ ชู้สาวกับหญิงอื่น	-ขอคำสัญญาจากสามี ว่าจะประพฤติดัวให้ดีขึ้น	-ช่วยดูแลลูกของพี่สาว	
บทบาทในการช่วยเหลือครอบครัว		-ดูหมิ่นภรรยาต่อหน้าผู้อื่น	-ปรับทุกข์กับแม่และคู่รักเก่า เรื่องความประพฤติดูของสามี	-ช่วยดูแลลูกให้พี่สาว	-แนะนำให้ภรรยาอดทนเพื่อ เพื่อความยืนยาวของชีวิตคู่
	-ตำหนิภรรยาว่าไม่ควรหนี ออกมาแต่ก็ยินดีที่จะให้ เธอพักอยู่ตัว	-พาผู้หญิงอื่นเข้ามา นอนในบ้าน	-หนีออกมาอาศัยอยู่กับ คู่รักเก่า	ช่วยดูแลลูกให้พี่สาว	
บทบาทในการแนะนำตักเตือน สามีภรรยา	-ใช้ชีวิตร่วมกับฝ่ายภรรยา ทั้งที่ตนก็มีความสัมพันธ์ กับผู้หญิงอื่น	-ไปตามหาภรรยาที่บ้าน แม่ยายและปฏิเสธ การขอหย่าจากภรรยา -พาหญิงอื่นเข้ามานอนใน ในบ้านอีก	-ใช้ชีวิตร่วมกับคู่รักเก่าฉันท์ สามีภรรยาและขอหย่าจาก สามีเดิม -ออกทำงานนอกบ้านโดยได้รับ ความช่วยเหลือจากสามีใหม่	-เตือนพี่ชายให้ เอาใจใส่ลูกบ้าง	-ตักเตือนสามีให้พิสูจน์ให้ ภรรยาเห็นว่าจริงใจต่อเธอ -ตำหนิภรรยาว่านึกถึงแต่ ความสุขของตัวเอง ไม่มี ความรับผิดชอบต่อลูก
บทบาทในการดูแลเอาใจใส่ลูก	-อ้างว่าตนคือสามีของ ภรรยาโดยสมบูรณ์	-เอาใจใส่ลูกมากขึ้นและกล่าว หาสามีใหม่ว่าเป็นชู้กับภรรยา	-ตอบโต้สามีเดิมว่าเธอเป็นต้นเหตุ ให้เธอต้องหนีไปอยู่กับชายอื่น	-พยายามหยุดการทะเลาะ ของพี่สาวและพี่ชาย	
	-มีความสัมพันธ์กับผู้ หญิงอื่นอีกและ สั่งให้ภรรยาทำแท้ง	-คิดถึงภรรยาและรู้ สึกว่าบ้านเงียบเหงา	-ตั้งครมภ์กับสามีใหม่และปฏิเสธ ที่จะทำแท้งตามคำสั่งของสามี ใหม่และเริ่มรู้สึกชีวิตครอบครัว ใหม่นี้กำลังจะล้มเหลว		
บทบาทในการดูแลเอาใจใส่ภรรยา	-ถูกผู้หญิงที่ตน หลอกหลวงฆ่าตาย	-รับภรรยากลับมาดูแล ที่บ้านและขอเริ่มต้นชีวิต ครอบครัวกับเธออีกครั้ง	-กลับมาอยู่บ้านสามีเดิมในสภาพ ของคนป่วยที่แห้งลูกและยินดีที่ จะเริ่มต้นชีวิตครอบครัวกับเธออีก	-เตือนพี่ชายว่าเขาที่มีส่วน ผิดต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	-เป็นห่วงเป็นใยต่ออาการ ป่วยของภรรยา

ภาพยนตร์เรื่อง “น้องเมีย”

สมาชิกครอบครัวในภาพยนตร์เรื่อง “น้องเมีย” ประกอบด้วย สามี ภรรยา ลูก และน้องภรรยาอาศัยอยู่ร่วมกัน ปรากฏบทบาทและความสัมพันธ์ต่อกันดังนี้

ภาพยนตร์เรื่อง “น้องเมีย” สามีคือ “แสง” เป็นผู้มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว โดยมีอาชีพเป็นเจ้าของเรือโยงขนทรายไปขายตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเรือโยงนี้เป็นสมบัติและเป็นอาชีพที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ แต่อชีพนี้เป็นสิ่งที่สร้างความไม่พอใจให้กับ “ปราง” ภรรยาของเขาเป็นอย่างมาก เพราะเธอเบียดเบียนชีวิตเธอ เธอมีความฝันที่อยากจะเป็นดารา เธอจึงขอให้สามีเลือกระหว่างการมีอาชีพนี้กับการตามใจเธอ ซึ่งสามีก็เลือกที่จะประกอบอาชีพนี้ต่อไป เพราะเรือโยงคือสมบัติชิ้นเดียวที่เขามีอยู่ และเขาไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพอื่น ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้เป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตคือ สามีเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว โดยมีภรรยาเป็นผู้ทำงานบ้าน และสามีมียศธิดาอันอาจเหนือผู้เป็นภรรยา ดังจะเห็นได้จากการไม่ยอมทำตามคำขอของภรรยา แต่ตัดสินใจดำเนินชีวิตครอบครัวต่อไปตามความคิดและความต้องการของตน

ภรรยา	“ฉันต้องมานั่งทนลอยไปลอยมาอยู่กับพี่อย่างนี้ตลอดไปยังงั้นหรือ ฉันนะยังสาวนะ ฉันมีความต้องการที่จะ...พี่เข้าใจฉันมั๊ยล่ะ ฉันต้องการที่จะเหมือนคนอื่น ๆ เค้า โลกทั้งโลกมันไม่ได้มีแต่เรือแคบ ๆ มันไม่ได้มีแต่แม่น้ำ แต่มันยังมีอย่างอื่นตั้งเยอะ ฉันต้องการอย่างเงี้ยพี่เข้าใจบ้างมั๊ย ฉันทนชีวิตที่ต้องอยู่บนเรือนี้ไม่ไหวแล้วนะ
สามี	แต่ว่าเรือเนี่ยเป็นสมบัติชิ้นเดียวที่เราได้อยู่
ภรรยา	พี่ทำไม่ได้ใช้มั๊ย
สามี	แล้วจะให้พี่ทำอะไรกันล่ะ สิ่งเดียวที่พี่รู้จักคือทำเรือเนี่ย ทำมาตั้งแต่ปู่ย่าตายายแล้ว
ภรรยา	พี่ก็ต้องเลือกระหว่างเรือ กับ ฉัน”

เมื่ออาชีพของสามีไม่สามารถสร้างความพอใจแก่ภรรยาได้ เธอก็ปฏิเสธที่จะมีบทบาทเป็นแม่บ้านและช่วยเหลือสามีเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวจากอาชีพนี้ จากภาพที่ปรากฏในภาพยนตร์ก็คือ เธอปฏิเสธที่จะช่วยเหลืองานของสามี และสั่งให้น้องสาวช่วยดูแลลูก เพราะเธอต้องการออกไปเสริมสวย และหลังจากการตัดสินใจหนีจากเรือเพื่อไปเป็นดาราภาพยนตร์นั้น เธอได้ทิ้งลูกไว้ให้สามีและน้องสาวเลี้ยงดู โดยบอกกับน้องสาวว่า เธอจะมารับลูกทันทีเมื่อมีเงินและที่อยู่ถาวร

ดังนั้นในภาพยนตร์จึงปรากฏภาพของ “ปราง” ภรรยาที่ช่วยเหลือสามีบ้างเล็กน้อย และปรากฏภาพของภรรยาที่ไกวเปลลูก และทาเล็บไปด้วยในตอนต้นของภาพยนตร์เท่านั้น

ในขณะที่ภรรยาไม่มีบทบาทในการเป็นแม่บ้านนี้ ผู้ที่เข้ามามีบทบาทแทนก็คือน้องสาวของเธอ “ทับทิม” ซึ่งอาศัยอยู่บนเรือ ทับทิมต้องช่วยพี่เขยทำงาน ช่วยเลี้ยงหลาน ทำความสะอาดเรือ ทำอาหารให้พี่เขย โดยเฉพาะช่วงที่พี่สาวของเธอหนีไป ภาพยนตร์สะท้อนภาพให้เห็นว่าแม่เธอจะไม่พอใจ แต่ด้วยสภาพภาพของน้องภรรยาที่อาศัยเรือของพี่เขยอยู่ ทำให้เธอไม่สามารถปฏิเสธบทบาทนี้ได้ซึ่งลักษณะดังกล่าวก็คือบทบาทของญาติพี่น้องในการช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะในยามที่มีปัญหาเกิดขึ้น ตามความสัมพันธ์ของครอบครัวไทยในอดีต

บทบาทของทับทิมในการสนองทางจิตใจต่อพี่เขยมีมากขึ้น ซึ่งภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่า เธอรักและเป็นห่วงพี่เขยด้วยความจริงใจ นอกจากการช่วยเลี้ยงลูกและดูแลเรือแล้ว ทับทิมยังต้องดูแลพี่เขยในยามที่เขาเจ็บป่วย เนื่องจากการตรากตรำในการออกตามหาภรรยา และนำเงินของตนเองที่เก็บไว้มาจ่ายค่าประกันตัวพี่เขย ซึ่งถูกจับในข้อหาทำร้ายร่างกายแม่เลี้ยงที่หลอกภรรยาเขาไปขายตัว

สามี “ทับทิมเอาเงินจากไหนมาจ่ายค่าปรับให้พี่วะ
 น้องภรรยา ก็ส่วนแบ่งค่าทรายยังไงล่ะ ฉันยกไว้ส่วนหนึ่ง สำหรับเวลาที่
 จำเป็นจริง ๆ แล้วตอนเนี่ย ฉันก็คิดว่ามันจำเป็นจริง ๆ ฉันจะ
 ปลอมให้พี่นอนอยู่ในคุกได้ยังไง”

เมื่อแสงรับรู้ถึงความรักและเป็นห่วงที่น้องภรรยา มีต่อเขา ประกอบกับการสนับสนุนจากเพื่อนที่ต้องการให้แสงลืมภรรยาที่ทิ้งเขาไป แสงจึงขอให้ทับทิมเปลี่ยนสถานภาพจากน้องภรรยา มาเป็นภรรยาของเขา ด้วยเหตุผลที่เขาบอกกับเธอคือ เขาต้องการภรรยาที่มีเลือดเนื้อเชื้อไขเดียวกับลูกของเขา เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาในการเลี้ยงดูลูก นอกจากนั้นเขารู้ว่าทับทิมรักและเป็นห่วงเขาและเขาเองก็รักเธอ ซึ่งภาพยนตร์ได้สะท้อนให้เห็นว่า นอกจากน้องภรรยาจะต้องเข้ามารับบทบาทแทนพี่สาวของเธอ คือ การดูแลบ้าน เลี้ยงหลาน ปรนนิบัติเอาใจใส่พี่เขย ช่วยเหลืองานของพี่เขยแล้ว ในที่สุดน้องภรณาก็สามารถเปลี่ยนแปลงสถานภาพเพื่อรับบทบาทภรรยาของพี่เขย เช่นเดียวกับที่พี่สาวของเธอเคยดำรงอยู่แต่ได้ละทิ้งไป

สามี “ทับทิม กลับปากน้ำโพเนี่ยเอ็งคิดจะทำอะไรต่อวะ
 น้องภรรยา ฉันก็ยังไม่รู้เลย
 สามี ทำไม่ไม่อยู่เลี้ยงไอ้แดงให้พี่ล่ะ

น้องภรรยา ลูกของพี่ พี่ก็เลี้ยงเองสิ หรือไม่ก็ไปหาแม่ใหม่ให้มันเองก็ได้
 สามี แต่มันก็ไม่เหมือนเลือดเนื้อเชื้อไขกันเองนะ
 น้องภรรยา พี่กำลังคิดอะไรอยู่
 สามี ทับทิม ข้าคิดว่าเอ็งเป็นสาวพอนี่จะมีผัวได้แล้วนะ
 น้องภรรยา นี่ยามาพูดบ้า ๆ อย่างงี้แหละ
 สามี พี่พูดจริง ๆ นะ พี่รู้ว่าคนที่รักและเป็นห่วงพี่จริง ๆ ก็คือเอ็งไม่ใช่ปรางพี่ก็รักเอ็งนะไม่ได้รักอย่างน้องด้วย”

การออกตามหาภรรยาของ “แสง” ในระหว่างที่เธอหายไปนั้น เป็นการถ่ายทอดให้เห็นบทบาทอีกประการหนึ่งของสามีนอกจากการหาเลี้ยงครอบครัวคือ การดูแลและปกป้องภรรยาตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต แม้เขาจะต้องสูญเสียเรือ ซึ่งเป็นสมบัติสำคัญที่เขาเคยปฏิเสธที่จะสูญเสียมันเพื่อเธอมาแล้ว แต่ในที่สุดเขาก็ต้องเสียมันไปเพื่อนำเธอกลับคืนมา และยอมรับต่อสภาพการกลับมาของเธอซึ่งภาพยนตร์ก็ไม่ได้แสดงให้เห็นต่อไปว่าการกลับมาของภรรยาจะมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่าง สามีและ น้องภรรยา ต่อไปในลักษณะอย่างไร

ในตอนท้ายของเรื่อง “ปราง” หนีออกมาจากบ้านแม่ได้แล้ว เธอจึงกลับไปหาสามี แต่ก็พบว่าสามีต้องการให้น้องสาวของเธอมาเป็นภรรยาแทนเธอ ภาพยนตร์แสดงผ่านทางความคิดและความรู้สึกของเธอว่า สามีมียุติธรรมที่จะไม่ยอมรับเธอกลับมาเป็นภรรยาดังเดิม เพราะความหลงผิดที่ทำให้เธอละทิ้งบทบาทของภรรยาและแม่ไป แต่สามีก็ไม่ทำเช่นนั้น เขายอมรับการกลับมาของเธอเพราะความรักที่มีต่อภรรยา

ภรรยา “ฉันกลับไปไม่ได้แล้ว ฉันตายไปแล้วสำหรับพี่แสง ปล่อยฉันเดินไปตามทางของฉันเถอะ ฝากบอกทับทิมด้วย ให้ดูแลไอ้แดงมันดี ๆ ด้วยก็แล้วกัน”

นอกจากสามีและภรรยาแล้ว ความสัมพันธ์ในการใช้อำนาจยังปรากฏต่อพี่เขยและน้องเมียด้วย เมื่อพี่เขยต้องใช้เวลาและสูญเสียเงินไปกับการตามหาภรรยา แสงมีอำนาจสั่งทับทิมให้ช่วยงาน เพื่อที่เขาจะได้มีเวลาตามหาภรรยามากขึ้น เขามียุติธรรมเรื่องซึ่งเป็นสมบัติของเขาแม้ทับทิมจะโวยวายแต่ก็ไม่มีอำนาจคัดค้านการกระทำของเขาได้ เธอจึงตกอยู่ในสภาพของการยอมตามคือ ยอมเลี้ยงหลานให้ ช่วยทำงาน และดูแลเรือ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่าส่วนหนึ่งเป็นเพราะเธอรักและสงสารพี่เขย.

“ปราง” ภรรยาในภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่มีบทบาทช่วยเหลือสามีในด้านการหาเลี้ยงครอบครัว นอกจากการลากเรือนิดหน่อยในตอนต้นของภาพยนตร์เพราะเธอไม่ชอบอาชีพของสามี แต่มีความฝันที่อยากจะเป็นดารานักแสดง เธอต่อต้านสามีที่ตัดสินใจเลือกเรือด้วยการหนีออกมาเพื่อทำความฝันให้เป็นจริงแต่ภาพยนตร์ก็ได้สร้างให้เธอพบกับอาการหลอกลวงและความล้มเหลวในชีวิต จนต้องกลับไปสู่ครอบครัวตามเดิม เพราะภาพยนตร์ต้องการสนับสนุนให้เธอได้แสดงบทบาทของแม่หรือภรรยาตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตที่ตั้งที่น้องสาวของเธอสามารถทำได้และเป็นที่ยอมรับของสามี ส่วนเธอก็ต้องพบกับการลงโทษด้วยการถูกหลอกลวง

ภาพยนตร์เรื่อง น้องเมีย

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	บุคคลอื่น แม่เล่า	สามี <----->	ภรรยา <----->	น้องภรรยา
บทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว และเลี้ยงดูลูก		-มีอาชีพขนทรายไปขาย ตามที่ต่างๆ โดยเรือโยง	-ช่วยเหลืองานสามี เล็กน้อยและดูแลลูกบ้าง	ช่วยพี่เขยทำงาน
บทบาทในการดูแลและปกป้องภรรยา	หลอกหลวงภรรยาว่าจะพาไปเป็น ดาราซึ่งความจริงจะพาไปขายตัว	-ออกตามหาภรรยาจนกระทั่ง ต้องขายเรือ และป่วย	-หนีออกมาจากเรือ เพราะ ถูกหลอกว่าจะได้เป็นดารา	- เลี้ยงลูกแทนพี่สาว ดูแลเรือ และพี่เขย
บทบาทในการช่วยเหลือครอบครัว	-ปฏิเสธสามีว่าไม่รู้จักรภรรยาของเขา รวมทั้งรวมทำร้ายก่อนแจ้งตำรวจจับ	-ถูกรุมทำร้ายและถูกตำรวจจับ	-รู้ตัวว่าถูกหลอกมาเป็นโสเภณี	-ช่วยประกันตัวพี่เขยออกจากคุก
		-เลิกตามหาภรรยาและเตรียม ตัวล่องเรือกลับ	-หนีออกมาได้แต่ก็ถูกข้อม	
		-ขอให้น้องเมียมาเป็นภรรยาตน	-กลับมาหาสามีแต่คิดว่าสามี ไม่ต้องการตนแล้ว	

ภาพยนตร์เรื่อง “สงครามเมีย”

สมาชิกครอบครัวในภาพยนตร์เรื่อง “สงครามเมีย” ประกอบด้วย สามี ภรรยา และแม่ภรรยาซึ่งอาศัยอยู่ห่างไกลจากคู่สามีภรรยา ปรากฏบทบาทและความสัมพันธ์ต่อกันดังนี้

ผู้มีบทบาทหาเลี้ยงครอบครัว ในภาพยนตร์เรื่อง “สงครามเมีย” คือ สามี แต่ภาพยนตร์ไม่ได้บอกรายละเอียดว่า “ภาคภูมิ” ซึ่งเป็นสามีในเรื่องนี้มีอาชีพอะไร แต่ปรากฏภาพที่เขาสามารถตอบสนองความต้องการด้านวัตถุแก่ครอบครัวได้ คือมีบ้านหลังใหญ่สวยงาม มีเครื่องอำนวยความสะดวก คนขับรถ คนรับใช้คอยบริการเขาและภรรยา

ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นว่าขณะที่สามีสามารถทำหน้าที่ผู้หาเลี้ยงครอบครัวหรือ ผู้ตอบสนองความต้องการด้านวัตถุได้อย่างสมบูรณ์เช่นนี้ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต ในทางตรงข้าม เขาก็ไม่สามารถทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการด้านจิตใจแก่ภรรยาได้ เพราะการแอบมีความสัมพันธ์กับนางแบบคนหนึ่ง ซึ่งภรรยาของเขารู้เรื่องทั้งหมด และเธอไม่สามารถทนต่อการกระทำของสามีได้ ทั้งที่สามียังคงยืนยันว่ารักภรรยามากกว่าเมียน้อย แต่ก็ไม่ทำให้เธอรู้สึกพึงพอใจขึ้นมาได้ เพราะเธอไม่อาจยอมรับค่านิยมในการมีเมียน้อยของสามี ซึ่งเป็นค่านิยมแต่ดั้งเดิมของชายไทยในชนชั้นสูง และนี่ก็คือภาพสะท้อนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดที่ขัดแย้งกันระหว่างสามีที่ยังมีค่านิยมเดิมกับภรรยาผู้ซึ่งปฏิเสธค่านิยมนั้น

ภรรยา	“อรุณา คุณทำเพื่อความสุข แต่คุณควรเห็นใจอรบ้าง คุณรักแม่นมาศ ใ้ม้ย
สามี	ผมเพียงสงสารเค้า แต่ถ้ารักผมรักอร มากกว่า
ภรรยา	หมายความว่า แม้นมาศเป็นเมียคุณแล้ว
สามี	ยกโทษผมด้วย ผมไม่อยากหลอกหลวงเค้า เพราะเค้าเป็นผู้หญิง ที่น่าสงสารมากจริง ๆ
ภรรยา	คุณเป็นคนใจร้าย ทำลายจิตใจเมียของคุณได้ลงคอ คุณฆ่าเมีย คุณทางอ้อมอย่างเลือดเย็น ฉันเกลียดคุณ”

ภรรยาที่ไม่ได้รับความสุขทางใจอย่าง “อรสอางค์” มีวิธีการแก้ปัญหาด้วยการยินยอมให้สามีนำเมียน้อยเข้ามาอยู่ในบ้านได้ โดยมีได้ต้องการให้สามีมีความสุขตามที่เธอกำลังอ้าง แต่มุ่งหวังกดดันเมียน้อยให้เลิกกับสามีของเธอ เธอจึงยอมให้สามีมีความสัมพันธ์กับ “แม่นมาศ” ในฐานะภรรยาอีกคนหนึ่งได้ ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้ภรรยาจะปฏิเสธค่านิยมในการมีเมียน้อยของสามี แต่แล้วในที่สุดเธอก็ต้องใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยยอมกลับไปสู่รูปแบบของ

ครอบครัวแต่ดั้งเดิมด้วยการยอมรับเมียน้อยเข้ามาอยู่ในบ้าน และสิ่งที่ภรรยาได้รับการกระทำเช่นนี้คือ คำชมเชย ยกย่องจากสามี โดยหวังว่าจะเป็นการตอบสนองความต้องการด้านจิตใจคือทำให้เธอพึงพอใจได้บ้าง แต่ตรงกันข้ามคือ ภรรยาไม่ต้องการคำชื่นชมยกย่องเหล่านั้น สิ่งที่ต้องการคือให้สามีรักและเข้าใจว่าเธอต้องการเป็นภรรยาเพียงคนเดียวตามลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่

สามี	“ผมลงไปหมดแล้ว ผมไม่รู้ว่าจะหาคำสรรเสริญคำไหนที่ดีที่สุด มาเปรียบให้คุณ
ภรรยา	เพื่ออะไรคะ
สามี	เพื่อยกย่องคุณ ให้สมกับคุณงามความดีที่คุณมีต่อผม นี่ถ้าผมไปบอกให้คุณแม่หมาศเค้ารู้เค้าคงไม่เชื่อผมแน่
ภรรยา	เธอต้องเชื่อ เชื่อโดยที่คุณไม่ต้องลงทุนสาบสาบานด้วย ฉันเชื่อว่า แม่หมาศจะต้องมาอยู่ด้วยอย่างแน่นอน บ้านหลังใหญ่ โถงใหญ่ ออก อีกอย่างหนึ่ง ความสะดวกใจของคุณก็มีมากขึ้น จะขึ้น ลงนอนบ้านหลังไหนก็สะดวก ไม่ต้องกังวล ไม่ต้องเสียเวลา ถ่อล้างชารกับการขับรถเวลาตีๆตีนั้นๆและประการสุดท้ายที่สำคัญมาก ก็คือ อรเองก็สบายใจนอนหลับโดยไม่ต้องเป็นห่วงคุณอีกไงคะ
สามี	เดี๋ยวครับ ซาตินี่ผมคงหาเมียดีๆ อย่างคุณไม่ได้อีกแล้วผมทำร้ายจิตใจเมียผมทั้งทางตรงทางอ้อมโดยตลอด แต่คุณกลับ แก่แค่นิ้วด้วยการให้อภัยมาตลอด ผมซาบซึ้งใจคุณจริงๆ ”

ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าในขณะที่ภรรยาพยายามเอาใจสามีด้วยการยินยอมให้นำเมียน้อยเข้ามาอยู่ในบ้าน เพื่อหวังที่จะกดดันให้เลิกกับสามีตนนั้น สามีก็พยายามแสดงให้เห็นว่าเขาไม่สามารถเลิกกับเมียน้อยได้ เพราะสังคมจะต้องประณามเขาว่าเป็นคนหลอกหลวง ซึ่งแสดงว่าทั้งสามีและภรรยาไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านจิตใจให้แก่กันได้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะทั้งสองพยายามสร้างเหตุผลขึ้นมาปิดความรู้สึก และความต้องการที่แท้จริงของตน คือภรรยาเมื่อเหตุผลว่าเป็นห่วงสามีที่ต้องกลับบ้านเด็ก จึงยอมให้นำเมียน้อยเข้ามาอยู่ร่วมบ้านได้จะได้เกิดความสะดวกสบายทั้งสองฝ่าย แต่ความต้องการที่แท้จริงของเธอก็คือ เธอหวังจะใช้ความเป็นเมียหลวงกดดันเมียน้อยให้เลิกกับสามีเธอ ส่วนสามีก็แสดงให้เห็นถึงผลที่จะเกิดขึ้นหากเขาเลิกกับเมียน้อย คือเขาจะต้องถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นผู้ชายกะล่อน ใช้เงินซื้อผู้หญิงแล้วทอดทิ้ง ซึ่งความต้องการที่แท้จริงคือ เขาไม่ต้องการหรือไม่เคยคิดที่จะเลิกกับเมียน้อยเลย

สิ่งที่ทำให้อรสอวงค์เกิดความกังวลในบทบาทของการเป็นภรรยา ก็คือ เธอคิดว่าตนบก

พร่องในหน้าที่จนเป็นสาเหตุให้สามีมีผู้หญิงอื่น และเมื่อเมียน้อยพุดจาถกถางเธอด้วยเหตุผลดังกล่าว เธอจึงเชื่อว่าเป็นจริง “เธอละ เป็นเมียหลวงดีขนาดไหนเชียว ถ้าดีให้ความสุขกับฉันได้ ฉันคงไม่ไปหาเมียใหม่อย่างฉันหรอก” ดังนั้นเมื่ออรสวางค์ตั้งครรภ์ ความสุขของเธอจึงเกิดขึ้นจากการที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจของสามีได้ เธอจึงใช้การมีลูกสร้างเงื่อนไขขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองบ้าง คือขอให้สามีทำหมัน เพื่อที่เขาจะได้ไม่มีลูกกับเมียน้อย โดยอ้างเหตุผลต่อสามีว่าเป็นการกระทำเพื่อลูก ซึ่งสามีก็ยินยอม

- สามี “ดีใจที่สุดในชีวิตเลย สิ่งที่ผมปรารถนามากที่สุดในชีวิตคือลูกของเราแล้วคุณอยากได้ลูกผู้หญิง หรือ ผู้ชาย
- ภรรยา ถ้าเป็นผู้หญิงก็ขอให้เหมือนพ่อ ถ้าเป็นผู้ชายก็ขอให้เหมือนแม่ เมื่อคุณได้สิ่งที่สมหวังแล้วรอรอยากจะขออะไรสักอย่าง เพื่อเป็นของขวัญให้กับลูกได้มั๊ยคะ
- สามี ได้สิครับ ผมพร้อมที่จะให้เพื่อลูกและคุณ
- ภรรยา คุณพูดด้วยความมั่นใจนะคะที่จะให้ลูกได้
- สามี มั่นใจพันเปอร์เซ็นต์เลย ทำไมผมจะให้ไม่ได้เพื่อลูกสุดที่รัก
- ภรรยา อรต้องการให้คุณทำหมัน คุณจะได้ไม่มีลูกกับใคร”

บทบาทในการมอบความรักความอบอุ่น ประการหนึ่งของภรรยา คือการดูแลทุกข์สุขและเอาใจใส่สามี แต่การเอาใจใส่ต่อสามีก็ไม่ได้ทำให้เขาเกิดความพึงพอใจได้เสมอไป เหมือนดังที่ปรากฏในภาพยนตร์คือ ภาคภูมิแสดงความไม่พอใจภรรยาของเขา เมื่อเธอต้องการให้เขาพักผ่อนในระหว่างการรอคอยการกลับมาของเมียน้อย เพราะเธอเป็นห่วงสุขภาพของเขาอย่างจริงจัง มิใช่ต้องการให้เขาไม่ได้พบกับเมียน้อย แต่ความหวังดีของเธอกลับเป็นสาเหตุให้เกิดความไม่เข้าใจกันมากขึ้นระหว่างสามีภรรยา และทำให้เธอตัดสินใจหนีออกมาจากบ้าน เมื่อสามีไปขอภัยต่อภรณานั้น ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่า เขาพยายามอ้างถึงบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งเขาไม่เคยบกพร่องต่อหน้าที่นี่ โดยหวังว่าภรรยาจะให้ภัยเขา ซึ่งต่อมาเธอก็ยอมกลับไปใช้ชีวิตร่วมกับเขาดังเดิม “คุณจะโกรธแค้นผมเพียงไหน คุณเห็นผมเป็นคนเลว เลวที่ไม่เคยรับผิดชอบคุณเลยรึยังงัย คุณไม่น่าทรمانจิตใจผม”

บทบาทในการใช้อำนาจของสามีภรรยาในภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงผ่านทางความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อกัน เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งคล้อยตามการกระทำของอีกฝ่าย ซึ่งเริ่มจากการมีเมียน้อยของสามีโดยให้เหตุผลกับภรรยาว่าเกิดจากความสงสารผู้หญิงคนนั้น แต่เขายังรักภรรยาอยู่เหมือนเดิม สามีคิดว่าการที่เขามีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น โดยที่ยังรักภรรยาอยู่เป็นสิ่งที่เขาสามารถทำได้และภรรยาอย่าง “อรสวางค์” ก็รู้สถานภาพของตนเองดีว่า เธอไม่มีอำนาจที่จะขัด

ขบวนการกระทำของสามี จึงปล่อยให้ทั้งสองดำเนินความสัมพันธ์กันต่อไป โดยหวังที่จะใช้ความ เป็นเมียหลวง ซึ่งเธอคิดว่ามีสิทธิและอำนาจเหนือเมียน้อยกวดขันเมียน้อยให้ออกไปจากครอบครัว เพราะเธอไม่มีอำนาจจะกวดขันสามี

ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นว่าการใช้อำนาจของสามีมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการหา เลี้ยงครอบครัว ตามที่ปรากฏในตอนท้ายของภาพยนตร์ เมื่อเขาทวงถามถึงความรับผิดชอบที่เขามีสู่ครอบครัว โดยหวังจะให้ภรรยาภักย์ต่อความผิดเรื่องการมีเมียน้อยของเขา ซึ่งในที่สุดภรรยา ก็เป็นฝ่ายยอมกลับมาหาเขา โดยมารู้ในภายหลังว่าสามีเลิกกับเมียน้อยแล้ว ดังนั้นเหตุผลที่เธอกลับมาจึงเป็นเพราะลูก และความรับผิดชอบในบทบาทการหาเลี้ยงครอบครัว แต่ไม่ใช่เพราะเขาสามารถตอบสนองความพึงพอใจต่อเธอด้วยการเลิกกับเมียน้อยได้

เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาเกิดปัญหาขึ้น ผู้ที่มีบทบาทในการช่วยเหลือให้ทั้งสองเข้าใจกันคือแม่ยาย หรือแม่ของภรรยา โดยกล่าวเตือนสามีให้รักและเอาใจใส่ภรรยาในขณะ ตั้งครรภ์เพื่อสุขภาพของลูกที่กำลังจะคลอดออกมา และกล่าวเตือนฝ่ายภรรยาให้อภัยต่อสามี เพื่อเห็นแก่ลูกที่กำลังจะคลอดออกมาเช่นกัน

ดังนั้นภาพรวมของบทบาทและความสัมพันธ์ส่วนใหญ่ที่ปรากฏในภาพยนตร์ จึงเป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตมากกว่าครอบครัวสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวที่ตกอยู่กับฝ่ายสามี ตลอดจนเชื่อมโยงไปสู่การมีสิทธิและอำนาจเหนือภรรยาที่ต้องเป็นฝ่ายยอมตามสามี โดยเฉพาะในกรณีที่เขาต้องการมีเมียน้อย แม้ในความคิดและความรู้สึกรักของภรรยาจะปฏิเสธการกระทำนั้นก็ตาม แต่ภรรยาก็ยังต้องใช้วิธีเดิมๆ ในการแก้ปัญหา โดยยอมรับการกระทำนั้น รวมไปถึงบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างญาติอาวุโสที่มีสิทธิเข้ามาช่วยให้คำแนะนำและตักเตือนเพื่อความอยู่รอดของครอบครัวด้วย

ภาพยนตร์เรื่อง สงครามเมีย

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	บุคคลอื่น เมียน้อย	สามี <----->	ภรรยา <----->	แม่ภรรยา
บทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว		ทำงานหาเลี้ยงครอบครัวมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับผู้หญิงอื่นและยอมรับเธอเป็นเมียน้อย	-รับรู้ว่าสามีมีเมียน้อยด้วยความรู้สึกเสียใจ	
	-ยินดีที่ได้เข้ามาอยู่ร่วมกับสามีและเมียหลวง	-นำเมียน้อยเข้ามาอยู่ในบ้านตามคำแนะนำของภรรยา	-แนะนำสามีให้นำเมียน้อยเข้ามาอยู่ร่วมบ้านโดยหวังจะกดดันให้เลิกกับสามีตน	
	-ทะเลาะกับเมียหลวง	-คอยห้ามปรามเมียหลวงกับเมียน้อยไม่ให้ทะเลาะกัน	-ทะเลาะกับเมียน้อย	
		-ยอมทำหมั้นตามคำขอร้องและตำหนิเมียหลวงที่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน	-ตั้งครุฑและขอให้สามีทำหมั้นทะเลาะกับสามีโดยสาเหตุมาจากเมียน้อย	
บทบาทในการช่วยเหลือและให้คำแนะนำตักเตือนแก่ครอบครัว	-วางแผนคบกับชายอื่นเพื่อจะได้ตั้งครุฑและเรียกร้องความสนใจจากสามี	-ไปตามหาภรรยาที่บ้านแม่ยาย	-หนีจากบ้านแล้วไปอาศัยอยู่กับแม่	-ดูแลภรรยาในระหว่างตั้งครุฑและตักเตือนสามีภรรยาให้ปรับความเข้าใจกันเพื่อลูก
		-ขอร้องเมียหลวงให้กลับมาอยู่ด้วยและยุติความสัมพันธ์กับเมียน้อยเพราะรู้ว่าเธอมีลูกกับผู้ชายอื่น	-คลอดลูกและยอมกลับมาอยู่ร่วมกับสามี	
บทบาทในการปกป้องภรรยา	-ลอบยิงภรรยาด้วยความแค้นแต่พลาดถูกสามีตนเองตักใจกลัวเสียสติและยิงตัวเองตาย	-ปกป้องภรรยาจากการลอบยิงจนตนเองได้รับบาดเจ็บ	-รับรู้ว่าสามีเลิกกับเมียน้อยด้วยความสุขใจ	

ภาพยนตร์เรื่อง “เพราะฉะนั้น นั่นนะซี”

สมาชิกครอบครัวในภาพยนตร์เรื่อง “เพราะฉะนั้น นั่นนะซี” ประกอบด้วย สามี ภรรยา และแม่สามีมี่ได้อยู่ร่วมกับสามีมี่ ภรรยา ปากกฐนทบาทและความสัมพันธ์ต่อกันดังนี้

ในภาพยนตร์เรื่อง “เพราะฉะนั้น นั่นนะซี” ทั้งสามีมี่และภรรยา ต่างก็เป็นผู้มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว คือ สามีมี่ (อนุชิต) จบการศึกษาจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีอาชีพเป็นสถาปนิก ภรรยา (กลางเดือน) จบการศึกษาจากคณะนิเทศศาสตร์ มีอาชีพเป็นผู้ประกาศข่าวพยากรณ์อากาศ และผลิตรายการโทรทัศน์ ครอบครัวจึงมีความเป็นอยู่ที่ดีเพราะทั้งสองต่างมีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว ตามลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่

บทบาทในการตอบสนองความต้องการด้านจิตใจนั้น ในช่วงแรกของชีวิตแต่งงาน ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าทั้งสองสามารถตอบสนองความต้องการด้านจิตใจด้วยการมอบความรัก ความเข้าใจ และการเอาใจใส่ต่อกัน คือช่วยเหลือกันเมื่อมีปัญหาในระหว่างการเดินทางไปฮันนีมูน สามีมี่ไม่รู้สึกรอคอยภรรยาที่นางานกลับมาทำที่บ้าน และภรรยาก็ไม่รู้สึกรอคอยหรือถูกบังคับเมื่อสามีมี่ขอร้องให้เธอหยุดทำงานเพื่อเข้านอน เมื่อภรรยาป่วยสามีมี่ก็ดูแลเธออย่างใกล้ชิดด้วยการเช็ดตัว ป้อนข้าว ป้อนน้ำให้เธอ และเมื่อสามีมี่ป่วย ภรรยาก็เป็นฝ่ายปลุมนพยาบาลสามีมี่เช่นเดียวกัน

ภาพยนตร์ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าภรรยาจะต้องมีหน้าที่ในการดูแลบ้าน ทำอาหาร หรือปรนนิบัติสามีมี่เป็นพิเศษตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต แต่ได้ถ่ายทอดให้เห็นว่า เธอเป็นผู้หญิงที่มีความฝันและความกระตือรือร้นในการทำงาน เธอไม่ต้องการเป็นเพียงผู้ประกาศข่าวพยากรณ์อากาศ แต่เธออยากทำสารคดีที่มีประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งการทำงานในลักษณะนี้เป็นผลให้เธอมีเวลาให้ครอบครัวน้อยลง เธอจึงอธิบายความฝันดังกล่าวนี้ให้สามีมี่เข้าใจ ซึ่งสามีมี่ก็ได้ขัดขวางการทำงานของเธอ

ภรรยา

“ซิดคะกลางมีอะไรจะบอกให้คุณทราบ เสาร์ อาทิตย์ที่จะถึงนี้ กลางจะต้องไปต่างจังหวัดกับทีมงานสารคดี แค่ 2 วันเอง ไม่ต้องห่วงหรอกคะ กลางเป็นนักข่าวนะคะ ซิดก็รู้ จะมาฝั่งตัว อยู่แค่ตึกเย็นก็แต่งตัวสวยๆ ไปให้เค้าพอกหน้า แล้วก็นั่งบ้านหน้าอ่านข่าว แค่นั้นไม่ได้หรอกคะ กลางมีความฝันมากกว่านั้น”

ในขณะที่ฝ่ายภรรยาเกรงว่าสามีมี่จะไม่เข้าใจการทำงานของเธอ จึงได้พยายามอธิบายให้เขาเข้าใจความฝันของเธอ นั่น ฝ่ายสามีมี่ก็ไม่เคยอธิบายถึงเรื่องงานซึ่งเขาจำเป็นต้องติดต่อกับ

ลูกค้าผู้หญิงให้ภรรยาเข้าใจ ซึ่งความไม่เข้าใจในส่วนนี้ก็ได้ทำให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา จนยากแก่การปรับความเข้าใจโดยเฉพาะเมื่อต่างฝ่ายต่างไม่ยอมรับว่าตนผิด ซึ่งเป็นการลืมหืมตาในการมอบความรักความเข้าใจให้กันและกันดังที่ได้เคยมีในช่วงแรกของการแต่งงาน

สามีได้รับการว่าจ้างให้ออกแบบและควบคุมการก่อสร้างคอนโดมิเนียมริมทะเลแห่งหนึ่ง ซึ่งมีเจ้าของโครงการเป็นผู้หญิงสาวสวย ด้วยความเร่งรีบของงานทำให้เขาจำเป็นต้องติดต่อกับผู้หญิงคนนั้นตลอดเวลา โดยที่ไม่เคยอธิบายให้ภรรยาเข้าใจเลยว่าเขาและผู้หญิงคนนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร จนกระทั่งภรรยาไปพบเขากำลังพาหญิงสาวไปที่ร้านตัดเสื้อ เธอจึงคิดว่าสามีมีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับผู้หญิงคนนั้น ประกอบกับในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาทั้งสามีและภรรยาต่างก็มีเรื่องที่ยังไม่ได้ปรับความเข้าใจกัน ตั้งแต่เรื่องการไม่กลับบ้านของสามี การแอบจัดงานวันเกิดให้สามีโดยปิดไฟ ซึ่งเป็นสาเหตุให้แม่สามีได้รับอุบัติเหตุเล็กน้อย และสามีแสดงความไม่พอใจเธอ การทำแค้นใจไปโปรดของเธอแตก โดยสามีอ้างว่าเป็นอุบัติเหตุ แต่เธอคิดว่าเป็นเพราะความไม่ระวังของเขา เมื่อหลายเหตุการณ์มารวมกันเข้าโดยที่แต่ละครั้งไม่ได้มีการปรับความเข้าใจกันเลย จนกระทั่งเหตุการณ์ล่าสุดทำให้ภรรยาเกิดความเข้าใจผิดโดยคิดว่าสามีไม่รักและต้องการเธอแล้ว เธอจึงหนีออกจากบ้าน

บทสนทนาในระหว่างที่เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้น ซึ่งภาพยนตร์ได้ถ่ายทอดให้เห็นถึงการขยายตัวของช่องว่างระหว่างสามีและภรรยา โดยเริ่มจากการประชดประชันของภรรยาเมื่อสามีไม่กลับบ้าน เพราะต้องทำงานตลอดคืน และสามีพูดโทรศัพท์กับผู้หญิงที่ภรรยาไม่เคยรู้จักมาก่อน เป็นเวลานาน ซึ่งความจริงคือลูกค้าของสามี

ภรรยา “กลางกลับมาตั้งแต่เมื่อคืน โทรไปหาชิตที่ออฟฟิศ ชิตก็ไม่อยู่ เรียกเข้ามื่อถือก็ปิดเครื่อง ก็เลยมานอนรออยู่นี่ไง เดี่ยวนี้หัดกลับเข้าแล้วเหอะคะ”

และ

ภรรยา “เดี๋ยวนี้ชิตเค้าไม่ต้องกินข้าวแล้วคะ คุณโทรศัพท์อย่างเดียวก็อึดแล้ว”

เหตุการณ์ในงานวันเกิดสามีซึ่งภรรยาแอบจัดให้โดยปิดไฟหมดทั้งบ้าน ทำให้แม่สามีได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย

สามี “ทำไมถึงไม่เปิดไฟ เล่นอะไรเหมือนเด็ก ๆ ไม่เข้าเรื่อง เป็นยังงี้ มั่งครับแม่ เจ็บมัยครับ จะเล่นอะไรก็หัดคิดมั่งซี มัวยั้งงอยู่ อิกไปหยิบยามาซี

ในช่วงระหว่างที่สามีภรรยาแยกกันอยู่นั้น ภาพยนตร์ได้สะท้อนให้เห็นว่าทั้งคู่ได้เริ่มมองเห็นถึงบทบาทของตนเองและของแต่ละฝ่ายมากขึ้น เหมือนดังที่เพื่อนสถาปนิกของสามีกล่าวกับเขา “บางที่อยู่ห่างกันสักพักอาจจะดีขึ้นก็ได้ เราอาจจะมองเห็นภาพเพอร์สเปคทีฟของเค้าได้ชัดเจนขึ้น กว่ามันก็เหมือนโอเพ่นสเปซของมิ่งนั่นแหละ ถ้าไม่มีช่องว่างซะบ้างมันก็อึดอัด”

ภาพยนตร์นำเสนอให้สามีได้เข้าไปมีความสัมพันธ์กับครอบครัวชาวประมงครอบครัวหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่ใกล้กับบริเวณก่อสร้างคอนโดมิเนียม ครอบครัวนี้ยากจนแต่เป็นครอบครัวที่อบอุ่นทำให้สามีเข้าใจถึงบทบาทที่จะต้องเอาใจใส่ภรรยาให้มากขึ้น ในขณะที่ยากลำบากที่ภรรยาก็ได้รับทราบความเป็นจริงว่าสามีของเธอกับผู้หญิงซึ่งเป็นเจ้าของคอนโดมิเนียม ไม่ได้มีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกันอย่างที่เธอเข้าใจ เธอจึงกลับมา และเริ่มมองเห็นถึงความรักความเข้าใจกันระหว่างตนเองกับสามี เมื่อได้รับเชิญไปออกรายการโทรทัศน์ และพิธีกรถามเธอถึงผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือให้เธอประสบความสำเร็จในการทำรายการสารคดีเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปะและสถาปัตยกรรมของไทย

พิธีกร	“อยากให้คุณกลางเดือนช่วยเล่าว่าอะไรที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จครั้งนี้คะ
ภรรยา	ก็มีหลายส่วน ทั้งเพื่อนร่วมงาน เพื่อน ๆ คนใกล้ชิดคอยถามไถ่คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจมาตลอดเวลาที่ทำงาน ทำให้ดิฉันฝ่าฟันอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ได้จนกระทั่งมายืนอยู่ในจุดนี้
พิธีกร	รวมทั้งคนใกล้ชิดที่ซื่ออนุชิตด้วยใช่ไหมคะ สามีของคุณกลางเดือน ฝั่งคะผู้ชม คุณอนุชิตเป็นอีกผู้หนึ่งซึ่งอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของงานชิ้นนี้ด้วยคะ ผู้ซึ่งคอยให้ข้อมูลทางศิลปะและสถาปัตยกรรมอีกแรงหนึ่ง ขอถามเรื่องส่วนตัวหน่อยนะคะ ตั้งแต่คุณกลางเดือนแต่งงานมาเนี่ย เคยอยู่ห่างกันบ้างมั๊ยคะ
ภรรยา	คะ แต่เราคงรักกันดีอยู่”

ผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือครอบครัวในยามที่มีปัญหาระหว่างสามีภรณาก็คือแม่สามี ซึ่งภาพยนตร์นำเสนอให้แม่เป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาระหว่างสามีภรรยาอย่างลึกซึ้ง แม่สามีจึงเป็นผู้มีบทบาทในการตักเตือนสามีเสมอตั้งแต่เริ่มมีปัญหากับภรรยา ซึ่งสามีก็ได้ปฏิบัติตาม จนกระทั่งเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา คำเตือนของแม่ก็คือให้สามีเอาใจใส่ต่อความรู้สึกของภรรยา และให้ปรับความเข้าใจกับภรรยา เพื่อความสุขในชีวิตครอบครัว

แม่สามี

“พ่อชิตก็โตแล้วก็แต่งงานแต่งงานไปแล้ว น่าจะรู้ว่าคนที่เป็นพ่อ
เมียอยู่ด้วยกันแล้ว มันก็เหมือนคนคนเดียวกัน มีอะไรก็น่าจะ
พูดจาปรับความเข้าใจกันซะ ไม่ใช่ทิ้งคาราคาซังเหมือนไม่สนใจกัน
ไม่รู้เลยหรือว่าเมียเค้าเนี่ยเค้าคิดกับตัวเรายังไงบ้าง อย่าว่าแม่สอนชิต
เลยนะ แม่เนี่ยเฝ้ามองดูชิตกับกลางมานานแล้ว แม่รู้ว่าชิตนะรักกลาง
แค่นั้น แล้วกลางเค้าก็รักชิตเหมือนกัน แต่ชิตนะเป็นถึงสถาปนิก
ออกแบบสร้างบ้านใครๆ เค้าก็พากันร่ำลือถึงฝีมือ แม่ก็รู้ แต่ชิตนะ
เคยคิดที่จะสร้างบ้านอยู่กับกลางให้เป็นบ้านที่แท้จริงรีเปล่า”

ภาพของบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกตามที่ปรากฏในภาพยนตร์นี้ จึงมีทั้ง
ลักษณะที่เป็นไปตามครอบครัวสมัยใหม่คือ ทั้งสามีภรรยาต่างประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว
โดยความรู้ความสามารถของตน และต่างก็มีสิทธิค่อนข้างทัดเทียมกัน แต่ความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้
อาวุโสสูงสุดของครอบครัวคือแม่ของสามีนั้น ก็ยังคงเป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต
คือทั้งสามีภรรยาต่างให้ความเคารพยำเกรง มีการไปมาหาสู่ และญาติผู้อาวุโสก็ยังมึบบทบาทใน
การให้คำแนะนำ ตักเตือนที่มุ่งไปสู่ความปรองดองในชีวิตคู่ ซึ่งภาพยนตร์ก็ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า
หากคู่สามีภรรยาทำตามก็จะสามารถแก้ปัญหาในครอบครัวได้

ภาพยนตร์เรื่อง เพราะฉะนั้น นั่นนะซี

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	บุคคลอื่น ลูกค้าของสามี	สามี <----->	ภรรยา <----->	แม่สามี
บทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว		-เป็นสถาปนิก	-เป็นผู้ประกาศข่าวพยากรณ์ อากาศและผู้จัดการรายการสารคดี	
บทบาทในการดูแลเอาใจใส่สามีภรรยา		-ดูแลภรรยาขณะป่วย	- ดูแลสามีขณะป่วย	
	-เข้าร่วมประชุมกับสามีและ รู้สึกชื่นชมในความสามารถ	-ไม่กลับบ้านเพราะมีงานมาก คอย โทรศัพท์กับผู้หญิงเป็นเวลานาน	-ประชดประชันสามีที่ไม่ กลับบ้าน และคอยโทรศัพท์นาน	-ทานอาหารร่วมกับสามีและ ภรรยาที่บ้านของทั้งสองคน
บทบาทในการให้คำแนะนำ ตักเตือนแก่ครอบครัว		-ตำหนิภรรยาที่แอบจัดงาน จนทำให้แม่ได้รับบาดเจ็บ	-แอบจัดงานวันเกิดให้สามี แต่ก็ต้องเสียใจเพราะถูกสามีดู	-เตือนสามีให้รู้จักถนอม น้ำใจภรรยา
		-ทำแค้นใจรักของภรรยาแตก และพยายามบอกว่าเป็นอุบัติเหตุ	-เสียใจที่สามีไม่เอาใจใส่ ต่อความรู้สึกของเธอ	
	-ไปร้านตัดเสื้อกับฝ่ายสามีและคิด ว่าทั้งสองมีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้	-พาลูกค้าผู้หญิงไปที่ร้านตัดเสื้อ	-พบสามีกับลูกค้าผู้หญิง ในร้านตัดเสื้อ	
บทบาทในการดูแลและปกป้องภรรยา		-ตามหาภรรยาโดยสอบถามจาก พ่อแม่ของเธอ และเพื่อนๆ	-หนีออกไปอาศัยอยู่กับ เพื่อนทั้งที่กำลังตั้งครรภ์	-เตือนสามีให้ปรับความเข้าใจ กับภรรยา
	-แต่งงานไปกับคู่หมั้น	-กลับมาใช้ชีวิตร่วมกับภรรยา	-กลับมาใช้ชีวิตร่วมกับสามี	

3. บทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวซึ่งได้แก่ญาติที่ต้องมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน
ครอบครัวเดียวกัน จากภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาหลัก (Theme) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของ
สมาชิกในครอบครัว ซึ่งไม่ใช่ พ่อ แม่ ลูก หรือ สามี ภรรยา แต่เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง
ญาติที่ต้องมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในบ้านเดียวกัน

ภาพยนตร์เรื่อง “โตแล้วต้องโต”

ภาพยนตร์เรื่อง “โตแล้วต้องโต” เป็นภาพยนตร์ประเภทชีวิตครอบครัวที่ประกอบด้วยญาติ คือ น้าชาย กับ หลานสาว ตามสถานภาพแล้ว น้าชายจึงมีบทบาทเทียบได้กับการเป็นผู้ปกครอง หรือเป็น พ่อ แม่ ซึ่งต้องมีบทบาทในการหาเลี้ยง เลี้ยงดู มอบความรัก ความอบอุ่นแก่หลาน ซึ่งมีสถานภาพเทียบได้กับการเป็นลูก

นำในภาพยนตร์เรื่อง “โตแล้วต้องโต” ไม่มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวโดยตรง เพราะหลานได้รับเงินและทรัพย์สินเป็นมรดกจากพ่อและแม่ของเธอ แต่เนื่องจากหลานเป็นเด็กซึ่งมีอายุเพียง 8 ปี เท่านั้น ผู้ที่มีหน้าที่ดูแล และจัดการทรัพย์สินให้หลานได้ใช้จ่ายอย่างถูกต้อง และเหมาะสมตามคำสั่งของศาลจึงเป็นน้าชาย ซึ่งเป็นญาติเพียงคนเดียวของเธอที่อยู่ในประเทศไทย “ศาลขอสั่งให้นายอังกฤษ ธีรวัฒน์ เป็นผู้ปกครอง และผู้จัดการมรดกอันชอบธรรมของเด็กหญิง แคลลีน โอเนน นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป”

น้าชาย จึงเป็นผู้มีบทบาทที่จะช่วยให้หลานได้รับการตอบสนองความต้องการด้านวัตถุ จนเธอมีอายุครบบรรลุนิติภาวะ นอกจากนั้นแล้วยังต้องมีสถานภาพเป็นผู้ปกครองแทนพ่อและแม่ของเธอที่เสียชีวิตไป ซึ่งก็หมายความว่าเขาจะต้องเป็นผู้รับบทบาทในการสนองทางจิตใจแก่หลานสาวด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างน้ากับหลานในระยะแรกนี้เต็มไปด้วยความขัดแย้ง และความไม่เข้าใจกัน เพราะน้าก็ดูแลหลานในลักษณะของผู้ปกครองที่ทำตามหน้าที่ ในขณะที่หลานต้องการความรักความอบอุ่นในลักษณะเดียวกับที่เธอเคยได้รับจากพ่อและแม่ ปฏิกริยาต่อต้านน้าจึงเกิดขึ้น ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นภาพของความขัดแย้งระหว่างน้ากับหลานที่เกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ดังนี้ น้าสูบบุหรี่ในระหว่างที่หลานกำลังทานอาหาร ทำให้เธอต้องหยุดทานเพราะเหม็นควันบุหรี่ โดยที่น้าไม่ได้สนใจต่อปฏิกริยาของเธอ หลานปฏิเสธที่จะฟังนิทานจากน้าเพราะเธอเชื่อว่าไม่มีใครเล่านิทานได้ดีเท่าพ่อและแม่ของเธอ หลานเปิดวิทยุเสียงดังในขณะที่น้ายังนอนหลับ ทำให้เกิดการแย่งวิทยุกันขึ้นโดยน้าเป็นฝ่ายชนะหลานจึงแก้แค้นด้วยการละเลงสีลงบนหน้าของน้าในขณะที่เขาหลับ และขโมยหนังสือไปแลกกับไอศกรีม

ภาพของความขัดแย้งระหว่างน้ำกับหลาน ถึงขั้นรุนแรงมากขึ้น เมื่อน้ำจะลงโทษหลาน ด้วยการตี แต่หลานก็เอาตัวรอดมาได้ โดยการอ้างว่าจะแจ้งตำรวจจับน้ำ “น้ำอย่าตีหนูนะ ถ้าขึ้นน้ำตีหนู หนูจะแจ้งตำรวจจับน้ำขอหาทำร้ายร่างกายหนู อ้อแล้วเรื่องหนังสือนั่นอีก หนูรู้ว่าประเทศเนี่ยมันผิดกฎหมาย” สถานการณ์เริ่มเลวลงอีก เมื่อทั้งน้ำและหลานต่างอ้างสิทธิ์ในการอยู่ร่วมกัน จนต้องตัดสินด้วยการแบ่งบ้านออกเป็น 2 ส่วน เพื่อแยกกันอยู่

- น้ำ “เงินของน้ำหายไปไหน การที่หนูหยิบเงินของคนอื่นไป โดยที่ไม่ได้รับอนุญาตนะ เค้าเรียกว่าขโมย รู้มั๊ยขโมยนะ
- หลาน หนูไม่ได้ขโมยนะ หนูเพียงแต่หยิบไปใช้ก่อนเท่านั้น ถ้าน้ำอยากได้เงินคืนน้ำก็ไปเอาเงินของแม่ที่ทิ้งไว้ก็ได้
- น้ำ ยังไงหนูก็ผิดอยู่ดี หลายครั้งที่หนูหยิบของของน้ำไปโดยไม่ได้รับอนุญาต จะอยู่ด้วยกันก็ต้องเคารพสิทธิ์กันบ้าง ห้องนี้ก็ห้องของน้ำ บ้านนี้ก็บ้านน้ำ
- หลาน ไม่จริง บ้านหลังนี้เป็นบ้านของหนู แล้งครึ่งหนึ่งของบ้านหลังนี้ก็ของแม่หนูด้วย
- น้ำ ได้ งั้นเรามาแบ่งบ้านกัน”

ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่า การแบ่งบ้านกันอยู่ไม่ได้ช่วยให้แต่ละฝ่ายรู้สึกพึงพอใจได้ แต่กลับเพิ่มความอึดอัดให้แก่ทั้งสองมากยิ่งขึ้น เพราะหลานคิดสี่สเปร์ยใส่ผนังบ้านในส่วนของตน เปลี่ยนช่องทีวีไปดูการ์ตูน เพราะทีวีอยู่ในเขตของตนขณะที่น้ำกำลังดูข่าว น้ำจึงทำลายตุ๊กตาของหลานที่อยู่ในเขตของน้ำ หลานจึงแก้แค้นด้วยการทำลายรูปภาพของน้ำที่อยู่ในเขตหลาน ดังนั้นการตกลงทำสัญญาเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขจึงเกิดขึ้น โดยน้ำตกลงทำตามความต้องการของหลาน 3 ประการ คือ ให้เขาเลิกสูบบุหรี่ใกล้ ๆ เธอ เธอมีสิทธิ์ที่จะทำอะไรเองก็ได้ และประการสุดท้ายคือ หลานขอค่าใช้จ่ายอาทิตย์ละ 500 บาท ซึ่งน้ำก็ต่อรองเหลือ 300 บาท

- หลาน “หนึ่ง หนูอยากให้น้ำเลิกสูบบุหรี่ใกล้ ๆ หนู
- น้ำ อ้อ
- หลาน สอง หนูขออิสระเป็นตัวเอง ที่จะทำอะไรเองก็ได้
- น้ำ ได้ แต่หนูต้องไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนนะ
- หลาน สาม หนูขอเงินค่าใช้จ่ายอาทิตย์ละ 500 บาทไทย”

จากภาพของความขัดแย้งและความสัมพันธ์ในระยะแรกระหว่างน้ำกับหลานนี้ แสดงให้เห็นว่าไม่ได้เป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต แต่ค่อนข้างจะมีลักษณะเป็นครอบครัว

สมัยใหม่ เพราะหลานซึ่งเป็นผู้มีอาวุโสต่ำกว่ามีโอกาสได้แสดงสิทธิและความต้องการที่แท้จริงของตนต่อผู้เป็นน้า อีกทั้งยังขัดแย้งต่อคำสั่งหรือการทำโทษของน้า จนกระทั่งมีการเปิดโอกาสให้ทำข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน แต่แล้วความต้องการของหลานก็ยังคงอยู่ในความเหมาะสมตามดุลยพินิจของน้า ซึ่งเป็นผู้มีอาวุโสสูงกว่าซึ่งก็เป็นกลับมาสู่ความสัมพันธ์ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตนั่นเอง

แม้ทั้งสองจะตกลงทำสัญญาในการอยู่ร่วมกันได้แล้ว แต่ความรักและความอบอุ่นที่หลานต้องการนั้นก็ยังไม่ได้รับการตอบสนองจากน้า จนกระทั่งน้าต้องให้ความเอาใจใส่หลานมากขึ้นในขณะที่เธอป่วย แม้เขาจะบอกหลานว่าเป็นการทำตามหน้าที่ของเขา แต่ด้วยคำขอบคุณของหลาน ทำให้เขาเริ่มที่จะเอาใจใส่เธออย่างจริงจังมากขึ้น โดยเริ่มจากการนำหนังสือการเลี้ยงดูเด็กมาอ่านเพื่อจะได้เข้าใจในพฤติกรรมของหลานมากยิ่งขึ้น ซึ่งคำอธิบายในหนังสือกล่าวไว้ว่า “เด็กที่มีปัญหาส่วนใหญ่มักคิดว่าตนขาดความรัก ความอบอุ่นจากพ่อแม่และคนใกล้ชิดพฤติกรรมของเด็กที่มีปัญหา มักแสดงออกด้วยพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง หรือมักชอบทำอะไรที่แปลก ๆ เพียงเพื่อเรียกร้องความสนใจ”

จากคำอธิบายในหนังสือ ส่งผลให้น้าเข้าใจหลานมากขึ้น เขาจึงไม่ทำโทษเธอที่เกือบทำให้ไฟไหม้บ้านด้วยความชน แต่เข้าไปช่วยเธอออกมาจากที่เกิดเหตุและพยายามปลอบใจเธอ เขาช่วยให้เธอไม่ถูกครุฑีเพราะลืมนำเอกสารบ้านมา ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้เธอกล้าว่ายน้ำด้วยการเป็นกำลังใจ พาเธอไปดูปลาโลมาว่ายน้ำ และสัญญาว่าถ้าเธอว่ายน้ำเป็นเขาจะพาเธอมาว่ายน้ำกับปลาโลมา ซึ่งการเอาใจใส่ต่อหลานเช่นนี้ทำให้เธอรู้สึกได้รับการตอบสนองทางจิตใจมากขึ้น และเกิดการยอมรับในตัวน้า ตามความรู้สึกที่กล่าวกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนคือ “พ่อกับแม่เราเพิ่งตายตอนเนี่ยเราอยู่กับน้า ก็คนที่เอาสมุดการบ้านมาให้เราไง ถึงเค้าจะไม่ได้เป็นคนดีสักเท่าไรนะ แต่อย่างน้อยเค้าก็ดีกว่าเรา”

ในระหว่างที่ความสัมพันธ์ของน้ากับหลานเริ่มดีขึ้น กระทั่งกลายเป็นความผูกพันนั้น หลานก็เกิดความรู้สึกกลัวที่จะต้องสูญเสียความรักจากน้าไป เมื่อน้าเริ่มให้ความสนใจผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งเป็นใบ้และหูหนวก หลานจึงนำเอาความพิการของผู้หญิงคนนั้นขึ้นมาเป็นข้ออ้างว่าเธอไม่ต้องการมีญาติเป็นคนพิการ แต่ความจริงก็คือ หลานเกรงว่าผู้หญิงคนนี้จะมาแย่งความรักของน้าที่มีต่อเธอไป เธอจึงแสดงความก้าวร้าวต่อผู้หญิงคนนั้น

หลานหนีออกมาจากบ้านหลังจากที่ถูกน้าดู เพราะแสดงกิริยาที่ไม่ดีต่อคนรักของเขา เธอหนีไปที่หลุมฝังศพของพ่อและแม่ตามความคาดหมายของน้า เพราะเขาเข้าใจว่าหลานต้องการคนที่รักและให้ความอบอุ่นแก่เธอได้เช่นเดียวกับที่เธอเคยได้รับจากพ่อและแม่ น้าจึงต้องแก้

ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคนรักของเขากับหลานด้วยการอธิบายให้หลานลองให้โอกาสแก่คนรักของเขา ซึ่งหลานก็ตกลง และผลก็ปรากฏว่าหลานและคนรักของน้ำสามารถเข้ากันได้ดี

ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นว่า หลานยอมรับว่าตนได้รับความรักความอบอุ่นจากน้ำ เหมือนกับที่เคยได้รับจากพ่อแม่ตั้งนั้นก่อนที่เธอจะต้องเดินทางไปอยู่กับญาติฝ่ายพ่อในต่างประเทศ เธอจึงเรียก “น้ำ” ว่า “พ่อ” เพื่อเป็นการแสดงถึงการยอมรับบทบาทของน้ำที่สามารถเลี้ยงดูมอบความรัก ความอบอุ่นให้เธอได้เช่นเดียวกับบทบาทของผู้เป็น “พ่อ”

ภาพของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวในที่นี้ซึ่งก็คือน้ำกับหลาน จึงถูกสร้างให้มีแนวโน้มที่ควรจะเป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตคือ ถึงแม้ว่าหลานจะมีโอกาสเรียกร้องความต้องการต่อหน้าได้ แต่ความต้องการบางอย่างก็ยังคงต้องอยู่ในดุลยพินิจของผู้เป็นน้ำ นอกจากนั้นแล้วในครอบครัวไทยยังคงยกย่องบุคคลอื่นให้เทียบเท่ากับพ่อหรือแม่ที่แท้จริงของตนได้ หากเขาได้แสดงบทบาทในการเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่นได้ดุจเดียวกับบทบาทที่พ่อและแม่ควรจะแสดง

ภาพยนตร์เรื่อง โตแล้วต้องโต

บทบาทของสมาชิกในครอบครัว	บุคคลอื่น คนรักของน้ำ	น้ำ	< ----- > หลาน
บทบาทในการเลี้ยงดูหลาน		- จำยอมเลี้ยงดูหลานตามคำสั่งศาล เนื่องจากพ่อแม่ของเธอตาย	- ต่อด่านน้ำเพราะเคยดูและพยายามจะทำโทษเธอ
		- เสนอความคิดให้แบ่งบ้านอยู่คนละส่วน	- เรียกร้องกรรมสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของบ้านครึ่งหนึ่ง
		- ยอมรับเงื่อนไขในการอยู่ร่วมกัน ของหลานสาว	- กำหนดเงื่อนไข 3 ประการเพื่อความสงบสุข ในการอยู่ร่วมกับน้ำ
		- ดูแลหลานขณะป่วย เอาใจใส่หลานมากขึ้น และช่วยเป็นกำลังใจให้หลานกล้าเรียนว่ายน้ำ	- ชอบคุณน้ำสำหรับทุกสิ่งทุกอย่าง โดยเฉพาะการเป็นกำลังใจให้
	- เป็นมิตรและจริงใจ ต่อด่านและหลาน	- พยายามเปิดโอกาสให้คนรักและหลานมีมิตรภาพที่ดี ต่อกันแต่ก็ต้องผิดหวังเพราะความไม่เข้าใจของหลาน	- ต่อด่านคนรักของน้ำเพราะ เกรงว่าจะมาแย่งน้ำไปจากเธอ
	- มีความสุขที่หลาน ของคนรักยอมรับเธอ	- ขอให้หลานลองคบกับคนรักของเขา	- เป็นมิตรที่ดีกับคนรักของน้ำ
		- ต้องมอบหลานให้อยู่ในความดูแล ของญาติฝ่ายพ่อในต่างประเทศ	- เรียกน้ำว่าพ่อก่อนจะเดินทางไป อยู่กับญาติในต่างประเทศ

ภาพชีวิตครอบครัวตามบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย

จากภาพยนตร์ไทยที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาแล้วนั้น สามารถจำแนกออกเป็นภาพความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวไทยได้ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว จากภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาหลัก (Theme) เกี่ยวกับชีวิตหรือความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ ลูก และญาติ มีลักษณะดังต่อไปนี้

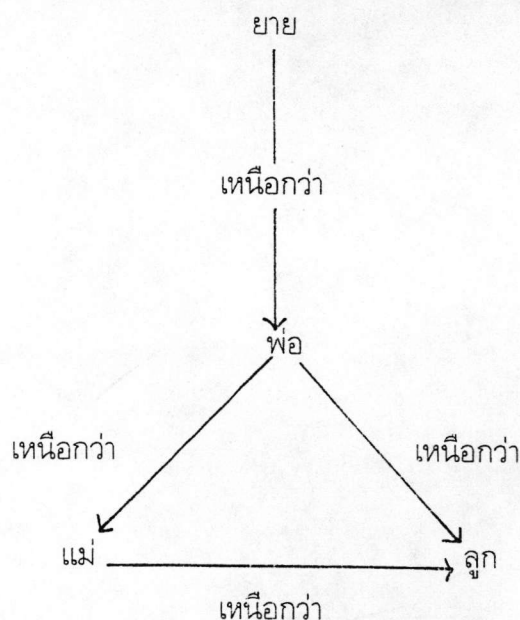
1.1 ครอบครัวที่มีพ่อเป็นผู้มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว แม่มีบทบาทเป็นแม่บ้าน และมีคุณยายเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในครอบครัวตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต

ภาพของครอบครัวที่สร้างให้พ่อมีบทบาทเป็นผู้นำทั้งในด้านการหาเลี้ยงครอบครัว และด้านการอบรมเลี้ยงดูลูก โดยเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในวิธีการเลี้ยงลูกและมีสิทธิ์ในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตต่อคำขอของลูก โดยมีแม่เป็นผู้สนับสนุนอำนาจของพ่อในกรณีที่คิดว่าพ่อตัดสินใจได้เหมาะสมแล้ว นอกจากนี้ ภาพยนตร์ยังเปิดโอกาสให้แม่มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการเลี้ยงลูกร่วมกับพ่อได้ 2 ประการ คือ การไม่ทวงบุญคุณลูก และไม่ทำโทษลูกด้วยการตี ส่วนลูกก็มีสิทธิ์ที่จะแสดงความไม่พอใจหรือโต้แย้งต่ออำนาจของพ่อและแม่ได้ แต่ในที่สุดแล้วลูกก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพ่อแม่

ภาพยนตร์สร้างให้พ่อซึ่งเป็นผู้นำครอบครัวในลักษณะนี้เป็นผู้ที่ไม่ค่อยแสดงออกว่ารักลูก ความรักความห่วงใยของพ่อจะแสดงผ่านทางกรตักเตือน การตำหนิ และการลงโทษด้วยการตีแม่จะไม่ตั้งใจ ซึ่งตรงข้ามกับผู้เป็นแม่ซึ่งถูกสร้างภาพให้เป็นผู้หญิงใจดี อ่อนโยน แสดงความรักลูกอย่างสม่ำเสมอด้วยการจูบ การโอบกอด หยอกล้อกับลูก และปลอบโยนเมื่อลูกมีปัญหา

ในกรณีที่มีญาติอาวุโสคือคุณยายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อำนาจของพ่อและแม่จะลดลง ผู้ที่เข้ามามีอำนาจสูงสุดในครอบครัวคือคุณยาย และที่มาแห่งอำนาจของคุณยายก็คือความอาวุโสสูงสุดในครอบครัว บทบาทของคุณยายตามที่ภาพยนตร์นำเสนอ คือการเข้าควบคุมพฤติกรรมของหลาน ซึ่งเป็นลูกที่พ่อแม่ยกให้อยู่ในความดูแลของคุณยาย โดยที่พ่อแม่ไม่มีสิทธิ์ในตัวลูกเลย คุณยายจึงเป็นผู้สวมบทบาทแทนพ่อและแม่ โดยภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่าคุณยายประสบความล้มเหลวในบทบาทของการตอบสนองทางจิตใจเพราะความไม่เข้าใจหลาน

ภาพความสัมพันธ์ของครอบครัวในลักษณะนี้ถูกสร้างผ่านทางภาพยนตร์เรื่อง “ครั้งนี่โลกจุดไม่อยู่” ซึ่งนำออกฉายในปี 2535 โดยลักษณะของบทบาทในการใช้อำนาจดังกล่าวคือ พ่อเป็นผู้มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว และตอบสนองความต้องการด้านวัตถุ ทำให้มีอำนาจเหนือแม่และลูก แต่คุณยายซึ่งเป็นผู้อาวุโสสูงสุดในครอบครัว เป็นผู้ใช้อำนาจเหนือทั้งพ่อ แม่ และลูก ตามลักษณะของความสัมพันธ์ในครอบครัวไทยในอดีตดังนี้

1.2 ครอบครัวที่มีแม่รับบทบาทผู้หาเลี้ยงครอบครัว พ่อมีบทบาทในการเลี้ยงดูลูก และดูแลบ้าน แม่เป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดในครอบครัว

ครอบครัวที่มีแม่เป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว เนื่องจากพ่อไม่ประสบความสำเร็จในการสวมบทบาทนี้ แม่จึงอาสาเป็นผู้รับบทบาทนี้แทนพ่อ ด้วยการออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน และให้พ่อเป็นผู้มีบทบาทในการเลี้ยงดูลูกและดูแลบ้าน แต่พ่อก็ยังคงมีอำนาจเหนือแม่ในการที่จะอนุญาตให้แม่ออกไปทำงานนอกบ้านได้หรือไม่

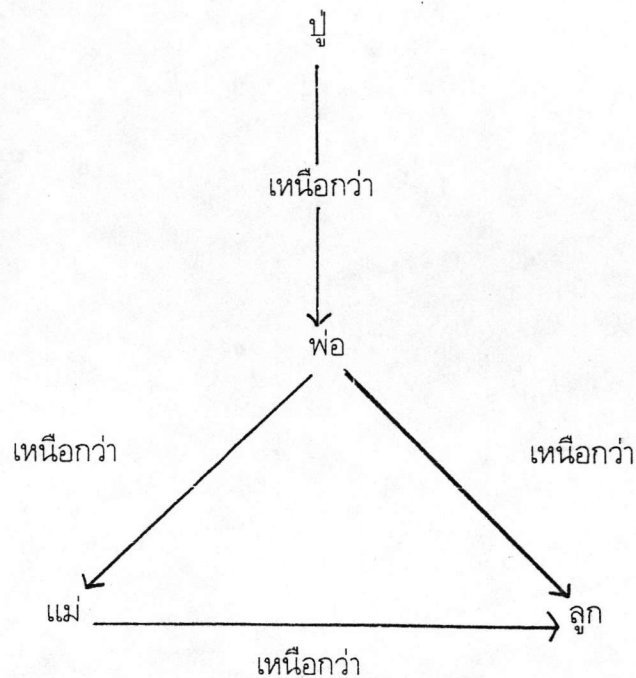
ภาพยนตร์สร้างภาพให้เห็นว่าในกรณีที่มีการสลับเปลี่ยนบทบาทกันเช่นนี้ นอกจากแม่จะต้องเป็นผู้มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวแล้ว เธอยังต้องทำหน้าที่แม่บ้านด้วย คือหลังจากทำงานนอกบ้านแล้ว แม่ยังต้องกลับมาทำอาหารให้พ่อซึ่งเหน็ดเหนื่อยจากการเลี้ยงลูก ในขณะที่พ่อก็ต้องประสบกับความวุ่นวายในการสวมบทบาทแทนแม่ที่ต้องดูแลบ้านและเลี้ยงลูกในวัยทารก ภาพของพ่อที่ปรากฏในภาพยนตร์ก็คือ ผู้ชายคนหนึ่งที่ไม่มีความรู้ความชำนาญในการเลี้ยงเด็ก

มาก่อนเลย พ่อต้องปฏิบัติตามคำสั่งของแม่ที่เขียนไว้ก่อนออกไปทำงาน และแม่พอจะปฏิบัติตามแล้ว แต่เขาก็คงไม่สามารถเลี้ยงลูกเพียงลำพังได้ ในขณะที่ภพยนตร์ไม่เคยนำเสนอเลยว่า แม่ต้องประสบกับปัญหาที่ทั้งที่เธอก็คงไม่เคยมีลูกมาก่อน

วิธีการแก้ปัญหาในการเลี้ยงลูกของพ่อก็คือขอร้องไห้เพื่อนมาช่วยเลี้ยง โดยแบ่งหน้าที่กันคนละอย่าง ซึ่งในที่สุดแล้วพ่อก็สามารถที่จะเลี้ยงดู และปกป้องลูกให้พ้นจากอันตรายได้ โดยมีผู้ช่วยคือเพื่อนๆ สิ่งที่ภพยนตร์ต้องการสื่อความหมายก็คือ การดูแลบ้าน และเลี้ยงดูลูก ไม่ใช่บทบาทหน้าที่หลักหรือหน้าที่โดยปกติของพ่อ โดยเริ่มตั้งแต่การที่พ่อไม่มีความรู้ในการเลี้ยงลูกเลย พ่อต้องพบกับความวุ่นวายจนต้องขอร้องไห้เพื่อนๆ ให้มาช่วย แต่ในที่สุดแล้วพ่อก็สามารถที่จะประสบความสำเร็จในบทบาทนี้ได้ ในขณะที่แม่ซึ่งเข้าสวมบทบาทแทนพ่อในการออกไปประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวต้องประสบกับความล้มเหลว โดยเฉพาะเป็นความล้มเหลวที่มีได้เกิดจากความบกพร่องในความสามารถหรือหน้าที่การงาน แต่เป็นความล้มเหลวที่เกิดจาก 'ความเป็นผู้หญิง' ของแม่ที่ทำให้หัวหน้างานซึ่งเป็นผู้ชายอยากจะมีความสัมพันธ์พิเศษกับเธอ แต่เธอปฏิเสธด้วยการลาออก นอกจากนั้นภพยนตร์ยังแสดงให้เห็นว่าแม่บทบาทของแม่จะเปลี่ยนแปลงไป แต่ความเป็นแม่บ้านที่ต้องคอยปรนนิบัติสามีตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตจะต้องเป็นบทบาทที่ติดอยู่กับแม่ตลอดเวลา

ส่วนญาติที่พยายามจะเข้ามามีบทบาทในครอบครัวที่มีการสลับเปลี่ยนหน้าที่กันเช่นนี้ ก็คือปู่ซึ่งเป็นมหาเศรษฐี ปู่พยายามมีบทบาทในการช่วยให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่ต้องถูกพ่อหรือลูกชายของตนเองปฏิเสธเพราะเคยทะเลาะกับปู่มาก่อนเนื่องจากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของท่าน กระทั่งพ่อมีลูก พ่อจึงเริ่มเข้าใจว่าปู่รักและห่วงใยเขาเช่นเดียวกับที่เขารักลูก พ่อจึงยอมกลับไปอยู่ร่วมกับปู่และญาติ ๆ

ความเป็นจริงที่ภพยนตร์ต้องการสร้างให้ปรากฏก็คือ ภาพของปู่ซึ่งเป็นญาติอาวุโสสูงสุดในครอบครัว ที่เคยถูกลูกชายของตนเองปฏิเสธที่จะยอมรับความช่วยเหลือมาแล้วนั้น ในที่สุดปู่ก็ได้รับการยอมรับเพราะเขาพร้อม และยินดีที่จะช่วยลูกหลานของตนเสมอ ส่วนครอบครัวของพ่อแม่ลูก ซึ่งแยกตัวออกมาเป็นครอบครัวเดี่ยวนั้น ถูกนำเสนอให้ประสบกับปัญหาความมั่นคงของครอบครัวในด้านรายได้ จนในที่สุดก็ต้องกลับไปสู่การเป็นครอบครัวขยายที่มีปู่เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดและสามารถที่จะมอบความอบอุ่นและมั่นคงแก่สมาชิกทุกคนในครอบครัวได้ ภาพความสัมพันธ์ของ พ่อ แม่ ลูก และญาติ ในลักษณะดังกล่าวนี้ปรากฏใน ภาพยนตร์เรื่อง 'บุญตั้งไข่' สรุปเป็นภาพความสัมพันธ์ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตได้ดังนี้

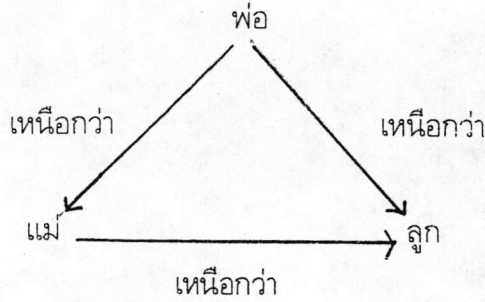

1.3 ครอบครัวที่มีแม่เป็นผู้รับบทบาททั้งการหาเลี้ยงครอบครัว และเลี้ยงดูให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก เนื่องจากการละเลยบทบาททั้งสองของพ่อ และญาติมีส่วนช่วยเหลือครอบครัวในบางด้าน

ภาพยนตร์สร้างให้ครอบครัวลักษณะนี้มีแม่เป็นผู้มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวเป็นหลักเนื่องจากพ่อเป็นผู้ละเลยบทบาทดังกล่าว โดยใช้เวลาไปกับการเล่นการพนัน และกล่าวหาลูกว่าเป็น 'ตัวช่วย' ที่ทำให้เขาเสียพนัน แม่จึงต้องมีหน้าที่ในการปลอมโยน และมอบความรักความอบอุ่นให้แก่ลูกเท่าที่เธอจะสามารถทำได้ และแม้ว่าพ่อจะละเลยบทบาทสำคัญในครอบครัว แต่ภาพยนตร์ก็สร้างให้พ่อเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจ ซึ่งทั้งแม่และลูกจะต้องปฏิบัติตามบทบาทในการใช้อำนาจตามที่ปรากฏในภาพยนตร์จึงมีลักษณะดังนี้

พ่อสามารถออกคำสั่งให้แม่ส่งลูกไปอยู่กับญาติของแม่ได้ เพราะความเชื่อว่าลูกเป็นตัวขัดลาภจากการพนัน โดยมีญาติคือตาและน้ำชายช่วยดูแลลูกแทนแม่ แต่ความพยายามของแม่ในการต่อต้านคำสั่งของพ่อในครั้งที่สองได้เกิดขึ้น เมื่อเธอรักและสงสารลูกมากกว่าที่จะยอมตามความต้องการของพ่ออีก แม้ว่าเธอจะต้องสูญเสียสามีไป ภาพยนตร์นำเสนอให้พ่อกลับมาสู่บ้านในสภาพของคนป่วย และให้ลูกกับแม่ดูแลเอาใจใส่พ่อ จนกระทั่งพ่อได้เริ่มตระหนักถึงบทบาทในการเป็นพ่อขึ้นมาบ้าง ด้วยการดูแลเอาใจใส่ลูก ไม่กล่าวหาว่าลูกเป็นตัวช่วย และลดเล่นการพนันลงตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับแม่ ทำให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันด้วยความสุข โดยมีได้แสดงให้เห็นว่าภาวะหรือบทบาทของแม่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นเช่นใด ซึ่ง

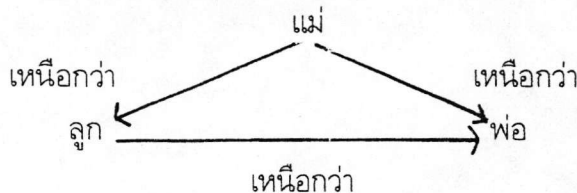
ภาพของความสัมพันธ์ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตดังกล่าวนี้ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง 'ปู่ปุย'

1.4 ครอบครัวที่มีแม่รับบทบาททั้งการหาเลี้ยงครอบครัว การเลี้ยงดูมอบความรักความอบอุ่นแก่ลูก เนื่องจากการละทิ้งบทบาททั้งสองของพ่อโดยการไปสร้างครอบครัวใหม่

ครอบครัวอีกลักษณะหนึ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์คือ ครอบครัวที่มีแม่เป็นผู้รับบทบาททั้งการตอบสนองความต้องการด้านวัตถุและจิตใจ เนื่องจากการละทิ้งบทบาทของพ่อด้วยการมีภรรยาใหม่ ผลที่พ่อได้รับจากการไม่ทำหน้าที่ต่อครอบครัวก็คือการถูกปฏิเสธจากภรรยาและลูก ภรรยาปฏิเสธที่จะให้เขากลับมา มีบทบาทของสามี แต่ยอมรับที่จะให้เขาได้แสดงบทบาทของพ่อที่มีต่อลูก ในขณะที่ลูกปฏิเสธที่จะยอมรับเขาเป็นพ่อ เพราะไม่เคยได้รับความรักและความอบอุ่นจากเขามาก่อน ส่วนตัวพ่อเองก็คิดว่า การตอบสนองความต้องการด้านวัตถุเพียงอย่างเดียวจะสามารถทำให้ลูกยอมรับเขาในสถานภาพของพ่อได้ ซึ่งภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่พ่อเข้าใจผิด

ภาพของบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกตามที่ปรากฏในภาพยนตร์ดังกล่าว นั้น จึงแสดงให้เห็นว่าแม่และลูกมีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธต่อสถานภาพของการเป็นสามีและพ่อได้ หากผู้เป็นพ่อหรือสามีละทิ้งบทบาทในการหาเลี้ยงและมอบความรักความอบอุ่นแก่ภรรยาและลูก โดยเฉพาะการละทิ้งเพื่อไปสร้างครอบครัวใหม่ แม่กับลูกก็มีสิทธิ์ที่จะไม่ยอมอยู่ภายใต้สิทธิและอำนาจของพ่อหรือสามีตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตอีก แสดงว่าแม่หรือภรรยามีความคิดไปตามลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่ที่ให้สิทธิและเสรีภาพแก่สมาชิกในครอบครัว ภาพของความสัมพันธ์ในเชิงบทบาทดังกล่าวนี้ ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องเมียพ่อขอไว้คนดังนี้

นอกจากบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ ลูก และญาติได้ปรากฏดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ภาพยนตร์ยังได้สร้างให้ผู้ที่แม่มีบทบาทพิเศษ ซึ่งสืบเนื่องมาจากบทบาทในการตอบสนองทางจิตใจ คือเป็นผู้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก ในกรณีที่ทั้งสองเกิดความบาดหมางหรือเกิดความเข้าใจผิดกันขึ้น จากภาพยนตร์ 3 เรื่อง คือ ครั้งนี้โลกจุดไม่อยู่ ปุกปุย และเมียพ่อขอไว้คน

ภาพครอบครัวที่มีแม่รับบทบาทเป็นผู้ประสานความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก ซึ่งเชื่อมโยงมาจากบทบาทในการมอบความรัก ความเอาใจใส่ และคอยดูแลทุกข์สุขของสมาชิกทุกคนในครอบครัวตามบทบาทของแม่หรือภรรยาในครอบครัวไทยในอดีต จากภาพยนตร์ดังต่อไปนี้

- ภาพยนตร์เรื่อง “ครั้งนี้โลกจุดไม่อยู่” แม่มีบทบาทโดยเป็นผู้อธิบายถึงความปรารถนาดีของพ่อที่มีต่อลูกเพื่อให้ลูกเข้าใจสาเหตุที่พ่อทำโทษลูก และอธิบายถึงความรู้สึกที่พ่อและแม่มีต่อพฤติกรรมในการประท้วงเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการของลูก แม่หวังที่จะให้ลูกเข้าใจถึงความรักที่พ่อดีต่อเขาเพื่อหยุดที่จะเอาชนะพ่อ จากคำพูดที่อ่อนโยนและการโอบกอดของแม่สามารถทำให้ลูกรู้สึกสงบและอบอุ่นขึ้นมาบ้างแต่ก็ไม่สามารถทำให้ความไม่เข้าใจกันระหว่างพ่อกับลูกคลี่คลายลงได้

- ภาพยนตร์เรื่อง ‘ปุกปุย’ แม่มีบทบาทในการเป็นตัวแทนบอกถึงความรักความหวังดีของลูกที่มีต่อพ่อซึ่งเชื่อว่าลูกคือตัวช่วย โดยหวังให้พ่อรักและเข้าใจลูกมากขึ้นเพื่อที่จะได้เปลี่ยนความเชื่อดังกล่าว ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่า แม่ประสบความสำเร็จล้มเหลวในบทบาทนี้ เพราะพ่อไม่ยอมเปลี่ยนความคิดจนกระทั่งพ่อได้รับรู้ถึงความรักที่ลูกมีต่อพ่อด้วยตนเอง

- ภาพยนตร์เรื่อง “เมียพ่อขอไว้คน” แม่เป็นผู้มีบทบาทในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกที่ไม่เคยพบกันมาก่อน โดยหวังจะให้พ่อได้แสดงบทบาทของพ่อที่มีต่อลูกด้วยการให้ความรักความอบอุ่น และในขณะเดียวกัน แม่ก็ได้พยายามสร้างภาพให้ลูกเชื่อว่าพ่อเป็นคนที่รักลูกมาก แม้นแม่จะปฏิเสธพ่อในสถานภาพของสามีไปแล้วก็ตาม ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่าความพยายามของแม่ต้องล้มเหลว เพราะพ่อคิดว่าลูกจะยอมรับเขาได้จากการตอบสนองความต้องการด้านวัตถุเพียงอย่างเดียว ส่วนลูกก็ไม่สามารถยอมรับพ่อที่ไม่เคยมอบความรักความอบอุ่นให้แก่เขามาก่อนได้

ภาพยนตร์เหล่านี้สร้างให้แม่เป็นสมาชิกของครอบครัวที่มีบทบาทคอยตรวจสอบความสุขของทุกคนในครอบครัว ด้วยบุคลิกของแม่ที่ภาพยนตร์กำหนดให้เป็นคนอ่อนโยน ใจดี เข้าใจลูกและสามี เข้ากับทุกคนในครอบครัวได้ แม่จึงมีหน้าที่เป็นผู้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของ

สมาชิกอื่นๆในครอบครัว โดยเฉพาะพ่อกับลูกเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ทั้งสองฝ่าย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต

ภาพของบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่ประกอบไปด้วย พ่อหรือสามี แม่หรือภรรยา ลูก และญาติๆ ทั้งที่อาศัยอยู่ด้วยและมีได้อาศัยอยู่ด้วย ตามที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยที่กล่าวมาแล้วนั้น จึงพบว่าส่วนใหญ่มีบทบาทและความสัมพันธ์ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตคือ พ่อหรือสามีเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว ขณะที่แม่หรือภรรยาทำหน้าที่ดูแลลูกและทำงานบ้าน โดยมีลูกที่จะต้องเคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้มีอาวุโสสูงสุดในครอบครัวตามรูปแบบการนับถือกันตามลำดับอาวุโส และญาติพี่น้องมีบทบาทในการช่วยเหลือครอบครัวในยามที่มีปัญหาเกิดขึ้น แต่กรณีที่แม่และลูกไม่ยอมอยู่ภายใต้อำนาจของพ่อหรือสามีตามรูปแบบของครอบครัวไทยในอดีตก็มีปรากฏบ้างเล็กน้อยโดยมีสาเหตุมาจากการที่พ่อหรือสามีเป็นผู้ละเลยต่อบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว โดยที่แม่หรือภรรยาสามารถเข้ามาเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวแทนได้

2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว จากภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาหลัก (Theme) เกี่ยวกับชีวิตคู่ หรือความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา และญาติ มีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 ครอบครัวที่มีสามีรับบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว และมีภรรยาเป็นผู้ดูแลลูกและบ้านตามลักษณะโครงสร้างของครอบครัวไทยในอดีต

ภาพยนตร์ที่ปรากฏภาพของสามีในบทบาทการหาเลี้ยงครอบครัว โดยมีภรรยารับบทบาทในการดูแลลูกและบ้าน ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าทั้งสามีและภรรยาต่างไม่ได้บกพร่องต่อบทบาทที่มีการแบ่งแยกกันเช่นนี้ โดยเฉพาะสามีซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการด้านวัตถุแก่ครอบครัวได้อย่างดี แต่บทบาทที่สามีไม่สามารถทำได้คือ การตอบสนองทางจิตใจแก่ครอบครัว ซึ่งความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นนี้ ปรากฏในภาพยนตร์ไทย 3 เรื่อง คือ

- ภาพยนตร์เรื่อง “แรงฤทธิ์พิชิต” สามีประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพและในบทบาทการหาเลี้ยงครอบครัว แต่สามีล้มเหลวต่อบทบาทการตอบสนองทางจิตใจต่อภรรยา เพราะการแอบมีความสัมพันธ์กับนางแบบในบริษัทที่ตนทำงานอยู่ในระหว่างที่ภรรยาและลูกเดินทางไปต่างจังหวัด ภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่านอกจากเหตุการณ์นี้แล้ว สามีก็ไม่เคยทำหน้าที่ที่บกพร่องต่อภรรยาและลูกเลย ไม่ว่าจะเป็นทั้งก่อนหน้าหรือภายหลังเหตุการณ์ดังกล่าว และด้วยความผิดพลาดของสามี ทำให้เขาต้องแสดงบทบาทในการดูแลและปกป้องภรรยาจากการทำร้ายของผู้หญิงที่เขาแอบมีความสัมพันธ์ด้วย การสำนึกผิดโดยยอมรับว่าตนบกพร่องในหน้าที่ และการยืนยันว่าตนยังรักภรรยาอยู่ ทำให้ภรรยาภัยต่อความผิดพลาดของสามี

- ภาพยนตร์เรื่อง “หัวใจห้องที่ 5” สามีนไม่เคยบกร่องต่อบทบาทการหาเลี้ยงครอบครัว แต่ในทางตรงกันข้ามเขาได้ละเลยต่อการให้ความรักและเอาใจใส่ภรรยาและลูก ด้วยการพาผู้หญิงอื่นเข้ามาอนในบ้าน ภรรยาซึ่งไม่สามารถทนต่อพฤติกรรมดังกล่าวได้ จึงละทิ้งบทบาทในการดูแลลูกและบ้านด้วยการไปสร้างครอบครัวใหม่กับคู่รักเก่า โดยทิ้งลูกให้อยู่กับสามีและน้องสาวของเธอ เมื่อต่างฝ่ายต่างละทิ้งบทบาทของตนไปเช่นนี้ ภาพยนตร์สร้างภาพให้เห็นว่า ภรรยาจะได้รับการตำหนิมากกว่าสามี ทั้งจากการนิทาของคนในสังคม จากอาการแสดง ความไม่พอใจของพี่สาวคู่รักเก่าที่เธออาศัยอยู่ด้วย จากแม่ของเธอเองซึ่งตำหนิว่าเธอนำความเสื่อมเสียมาสู่ครอบครัว และเป็นแม่ที่ละทิ้งลูก ภรรยาได้รับการกล่าวหาจากสามีว่ามีชู้โดยอ้างว่าการกระทำของเธอผิดเพราะเธอเป็นผู้หญิง ในขณะที่การกระทำของเขาไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียเพราะเขาเป็นผู้ชาย แล้วในที่สุดครอบครัวใหม่ของเธอก็ล้มเหลว เธอต้องกลับไปใช้ชีวิตร่วมกับสามีคนเดิมด้วยคำสัญญาของสามีภรรยาที่จะรักและให้อภัยต่อกัน

- ภาพยนตร์เรื่อง “สงครามเมีย” สามีนแสดง ความรับผิดชอบต่อครอบครัวด้วยการเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว ในขณะที่ภรรยาหนีบทบาทในการดูแลบ้านและตอบสนองความต้องการด้านจิตใจแก่สามี ด้วยการอนุญาตให้สามีนำภรรยาอีกคนหนึ่งเข้ามาอยู่ร่วมบ้านได้ ผลคือภรรยาได้รับคำยกย่อง เชิดชูจากสามี ซึ่งเป็นสิ่งที่เธอไม่ต้องการ แต่เธอต้องการให้สามีเลิกกับเมียน้อยจึงใช้วิธีเช่นนี้ เพื่อจะได้กีดกันเมียน้อยที่อยู่ร่วมบ้านเดียวกันให้ออกไปจากครอบครัวของเธอ ผลที่ได้รับคือความไม่เข้าใจกันที่ทวีมากยิ่งขึ้นระหว่างสามีภรรยา จนภรรยาหนีออกจากบ้านในขณะที่ตั้งครรรภ์ สามีนซึ่งเลิกกับเมียน้อยเพราะเขารู้ว่าเธอมีความสัมพันธ์กับผู้ชายอื่น ขอร้องให้ภรรยาอภัยต่อความผิดพลาดของเขา โดยอ้างถึงความรับผิดชอบในการหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งเป็นสิ่งที่เขาไม่เคยทำหน้าที่บกพร่องเลย ภรรยาจึงยอมกลับมาอยู่ร่วมกับสามี

จากภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง ซึ่งกำหนดให้สามีมีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว และภรรยามีบทบาทในการดูแลลูกและบ้านนั้น เมื่อแต่ละฝ่ายต่างทำหน้าที่ของตนแล้ว โดยเฉพาะสามีนที่ไม่เคยบกร่องต่อหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการด้านวัตถุแก่ครอบครัวเลย ปัญหาความสัมพันธ์ก็ยิ่งเกิดขึ้นได้ เนื่องจากความคาดหวังในบทบาทที่ไม่สอดคล้องกันคือ สามีนคิดว่า การที่เขามีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นโดยที่ไม่ได้รักหรือยกย่องหญิงนั้นให้เทียบเท่าภรรยาของตน เป็นสิ่งที่เขาสามารถกระทำได้ เพราะเขาได้รับผิดชอบในบทบาทการหาเลี้ยงครอบครัวเป็นอย่างดีแล้ว ซึ่งสะท้อนว่าสามีนเหล่านั้นยังมีความคิดหรือมีค่านิยมในการมีภรรยาหลายคนที่เป็นค่านิยมของชายไทยในชนชั้นสูงในอดีต โดยเชื่อว่าเขาสามารถกระทำได้โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัวขึ้น แต่ภรรยาในภาพยนตร์ไทยเหล่านี้มิได้มีความเชื่อคล้อยตามสามี เธอจึงปฏิเสธที่จะอยู่ในสภาพจำยอมเช่นเดียวกับภรรยาในอดีต ซึ่งแสดงว่าภรรยามีแนวคิดของครอบครัวสมัยใหม่ในเรื่องของสิทธิและความเสมอภาคระหว่างสามีภรรยามากขึ้นกว่าในอดีต แต่ภาพในการแก้ปัญหาของภรรยาเหล่านี้ก็ยังคงปรากฏภาพที่ภรรยายอมให้สามีนำเมียน้อยเข้ามาอยู่ในบ้านได้ แม้ว่าจะ

ยอมเพื่อหวังกดดันเมียหน่อยก็ตาม นอกจากนั้นก็มีการหนีออกจากบ้านเพื่อไปอยู่กับคนรักใหม่ โดยมีภาพยนตร์เพียงหนึ่งเรื่องเท่านั้นที่สามีรู้สึกผิดจนต้องเป็นฝ่ายออกจากบ้านไป แต่แล้วในที่สุดครอบครัวที่มีปัญหาดังกล่าวนี้ก็กลับมาอยู่รวมกันดังเดิมอีก โดยยึดถือหลักของการให้อภัยกัน ซึ่งเป็นภาพที่ตรงกันข้ามกับภาพของพ่อแม่ลูก ที่พ่อหรือสามีละทิ้งภรรยาไปกับมีครอบครัวใหม่ และในที่สุดภรรยาก็ยุติความสัมพันธ์กับสามี ทั้งนี้เพราะเธอสามารถหาเลี้ยงตนเองและลูกได้ แต่ภาพยนตร์ที่สามีภรรยากลับมาอยู่ร่วมกันเช่นนี้ มีสิ่งที่เหมือนกันอยู่ประการหนึ่งคือภรรยาไม่สามารถหาเลี้ยงตนเองได้ และสามีมักอ้างว่าตนรับผิดชอบในการหาเลี้ยงภรรยาได้อย่างดี ดังนั้นภาพสะท้อนในอีกแง่มุมหนึ่งสำหรับครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตที่ฝ่ายภร่ายยังต้องการที่พึ่งจากสามีเช่นนี้ ทั้งสามีและภรรยามีแนวโน้มที่จะหวนกลับมาใช้ชีวิตร่วมกันสูงกว่าลักษณะความสัมพันธ์ของครอบครัวสมัยใหม่ ที่ภรรยาก็สามารถหาเลี้ยงตนเองและลูกได้เช่นเดียวกับสามี และภาพยนตร์ส่วนใหญ่ก็สนับสนุนให้มีการหวนกลับมาใช้ชีวิตร่วมกันอีกตามความสัมพันธ์ของครอบครัวไทยในอดีตมากกว่าลักษณะตามความสัมพันธ์ของครอบครัวสมัยใหม่ ซึ่งมีการนำเสนอเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2.2 ครอบครัวที่มีสามีรับบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวในขณะที่ภรรยาละทิ้งบทบาทในการดูแลลูกและบ้าน และผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่แทนคือน้องภรรยา

ภาพของครอบครัวที่มีสามีประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว โดยมีภรรยาซึ่งจะต้องทำหน้าที่ในการดูแลบ้านและเลี้ยงลูกในวัยทารก แต่ภรรยาได้ละทิ้งบทบาทดังกล่าว เพราะความฝันที่อยากจะเป็นดารานักแสดง โดยก่อนที่เธอจะหนีสามีไปนั้น ภรรยาเคยขอให้สามีเปลี่ยนอาชีพจากการทำเรือโยงขนทรายมาประกอบอาชีพที่มีหลักแหล่ง แต่สามีปฏิเสธ ดังนั้นเมื่อมีคนมาหลอกเธอไปเป็นดารา เธอจึงหนีสามีมาโดยทิ้งลูกไว้ให้สามีและน้องสาวเลี้ยง ทำให้สามีต้องออกตามหา และน้องสาวต้องรับบทบาทของภรรยาแทนในการช่วยพี่เขยทำงาน เลี้ยงหลาน ดูแลบ้านและพี่เขย จนกระทั่งพี่เขยเห็นความดีของน้องเมียและตกลงใจขอให้เธอมาเป็นภรรยาแทนพี่สาวของเธอ แต่ภรรยากลับมาโดยที่ทั้งสามีและน้องสาวต่างก็ยอมรับการกลับมา ซึ่งภาพยนตร์ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของทั้งสามจะเป็นอย่างไรต่อไป

ภาพยนตร์สร้างภาพให้เห็นถึงผลของภรรยาที่ละทิ้งบทบาทภายในครอบครัว เธอจะต้องพบกับการถูกหลอกหลวง ความฝันต้องสลายไปและต้องกลับมาหาสามีในสภาพที่บอบช้ำทั้งร่างกายและจิตใจ แม้สามีในภาพยนตร์เรื่องนี้จะยอมรับการกลับมาของภรรยา แต่ภาพยนตร์ก็ได้แสดงให้เห็นว่าสามีต้องการภรรยาที่มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ในการเลี้ยงลูก ดูแลบ้าน และปรนนิบัติสามีด้วยความรักเหมือนกับที่น้องภรรยาสามารถทำได้จนเป็นที่ยอมรับของสามี

2.3 ครอบครัวที่ทั้งสามีและภรรยาต่างก็มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว ด้วยการประกอบอาชีพนอกบ้านตามลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่ แต่ยังมีปฏิสัมพันธ์หรือไปมาหาสู่กับญาติผู้ใหญ่ตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตอยู่

ภาพความสัมพันธ์ในเชิงบทบาทระหว่างสามีภรรยา ซึ่งทั้งคู่ต่างก็มีบทบาทเป็นผู้ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง “เพราะฉะนั้น นั่นนะซี” สามีภรรยาต่างประกอบอาชีพตามที่ตนศึกษา มา และต่างก็เป็นผู้มีบทบาทในการตอบสนองความต้องการด้านจิตใจโดยเฉพาะในช่วงแรกของภาพยนตร์ ซึ่งเป็นช่วงแรกของการแต่งงานที่สามีภรรยาต่างเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน สามีสนับสนุนและช่วยเหลือการทำงานของภรรยาตามความฝันของเธอ โดยมีได้คาดหวังว่าเธอจะต้องมีบทบาทในการเป็นแม่บ้านให้แก่ครอบครัว การทำงานของภรรยาไม่ใช้บทบาทในการช่วยสามีหาเลี้ยงครอบครัวเท่านั้น เพราะภรรยาทำงานอย่างมีอุดมคติและมีจุดมุ่งหมาย แต่ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จจากการทำงานของภรณยานั้นส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนและช่วยเหลือจากสามี โดยมีได้แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จจากการงานของสามีมีส่วนจากภรรยาด้วยหรือไม่ จึงเสมือนเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า หากภรรยาที่ประกอบอาชีพนอกบ้านจะประสบความสำเร็จในงานได้ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากสามี ในขณะที่สามีสามารถประสบความสำเร็จในงานได้โดยไม่ต้องได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากภรรยา นั่นก็คือสามียังคงมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของภรรยาอยู่ ซึ่งก็เป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต

บทบาทของ “ญาติ” ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ซึ่งปรากฏตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต สรุปได้ดังนี้

1. ญาติในระดับอาวุโส หรือ ญาติผู้มีวัยวุฒิสูงกว่าคู่สามีภรรยา

ญาติในระดับนี้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของสามีภรรยาในภาพยนตร์ไทยนั้น มีสถานภาพเป็น “แม่” ของสามีหรือภรรยา ซึ่งภาพยนตร์ได้สร้างภาพให้เห็นว่า เป็นผู้ที่เข้ามามีบทบาทในช่วงที่ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยามีปัญหา ดังที่ปรากฏในภาพยนตร์ 3 เรื่องคือ “หัวใจห้องที่ 5” , “สงครามเมีย” และ “เพราะฉะนั้น นั่นนะซี”

- ภาพยนตร์เรื่อง “หัวใจห้องที่ 5” แม่ของภรรยามีบทบาทในการตักเตือนลูกสาวของตนให้อดทนต่อพฤติกรรมของสามี โดยให้คิดถึงความสุขในช่วงแรกของการแต่งงานและให้คิดถึงลูก นอกจากนั้น แม่ยังตักเตือนสามีให้แสดงบทบาทของพ่อและสามีที่ดีให้ภรรยาได้ประจักษ์ ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าคำเตือนของแม่ไม่เป็นผลสำเร็จ เพราะในที่สุดแล้วภรรยาก็ขอหย่าจาก

สามี ส่วนสามีก็ยังคงนำผู้หญิงอื่นเข้ามานอนในบ้าน การไม่กระทำตามคำเตือนของแม่จะทำให้ปัญหาขยายตัวมากยิ่งขึ้น

- ภาพยนตร์เรื่อง “สงครามเมีย” แม่ภรรยาบีบบทบาทในการตักเตือนลูกสาวให้อภัยต่อความผิดพลาดของสามี ทั้งเรื่องที่มีเมีย น้อยและเรื่องที่มีเมียแสดงกิริยาไม่ดีด้วยการตะคอกใส่เธอ เพื่อเห็นแก่ลูกที่กำลังจะคลอดออกมา และกล่าวเตือนสามีให้ถนอมน้ำใจภรรยาที่กำลังตั้งครรภ์ เพื่อความแข็งแรงของลูกที่กำลังจะคลอดออกมา คำเตือนของแม่เป็นผลสำเร็จเมื่อภรรยายอมกลับบ้านหลังจากคลอดลูกแล้ว แม่เธอยังโกรธสามีอยู่แต่ก็เห็นแก่ลูกตามคำเตือนของแม่

- ภาพยนตร์เรื่อง “เพราะฉะนั้น นั่นนะซี” แม่สามีถูกกำหนดให้เป็นบุคคลที่มีความเข้าใจความรู้สึกของลูกชายและลูกสะใภ้เป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาขึ้น แม่จึงตักเตือนลูกชายให้ใช้วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมซึ่งคำเตือนของแม่ก็ได้แก่การให้สามีถนอมน้ำใจภรรยาให้สามีปรับความเข้าใจกับภรรยาโดยไม่หวังที่จะเอาชนะกัน เพื่อความปรองดองของครอบครัว คำเตือนของแม่ทำให้สามีเริ่มมองเห็นข้อบกพร่องของตน และพร้อมที่จะปรับความเข้าใจกับภรรยาเพื่อความสุขของครอบครัวตามที่แม่กล่าวไว้

จากบทบาทของแม่สามีหรือภรรยาในภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องที่เป็นไปตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตนั้นพบว่า แม่จะเข้ามาบีบบทบาทเมื่อสามีภรรยามีปัญหากัน แม่ซึ่งเป็นญาติอาวุโสสูงสุดในครอบครัวมีบทบาทในการตักเตือนและแนะนำวิธีแก้ปัญหา โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดคือความปรองดองกันระหว่างสามีภรรยา เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ต่อไป ถ้าครอบครัวใดมีลูกหรือกำลังจะมีลูกแม่ก็จะนำลูกมาเป็นเหตุผลหรือข้ออ้างให้ทั้งสองฝ่ายคำนึงถึงความสุขของลูก

ผลจากคำเตือนของแม่ตามที่ภาพยนตร์สร้างให้เห็นมี 2 ลักษณะคือ ถ้าสามีภรรยาคู่ใดที่เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำเตือนของแม่ ปัญหาครอบครัวจะคลี่คลายลงในเวลารวดเร็ว ดังที่ปรากฏในเรื่อง “เพราะฉะนั้น นั่นนะซี” สามีพร้อมจะปรับความเข้าใจกับภรรยาจนในที่สุดทั้งสองก็เข้าใจกัน ภาพยนตร์เรื่อง “สงครามเมีย” ภรรยายอมกลับไปอยู่กับสามีตามคำเตือนของแม่ ทำให้สามีได้ตระหนักถึงบทบาทในการตอบสนองทางใจต่อภรรยามากขึ้น ส่วนสามีภรรยาที่ไม่ปฏิบัติตามคำเตือนของแม่ ภาพยนตร์จะแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของปัญหาจนยากที่จะแก้ไข ดังที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง “หัวใจห้องที่ 5” ภรรยาตัดสินใจหย่าจากสามีและย้ายไปอยู่กับคู่รักเก่า ในขณะที่สามียังคงพาผู้หญิงมานอนที่บ้าน แสดงว่าทั้งสองฝ่ายไม่ได้เชื่อฟังหรือปฏิบัติตามคำเตือนของมารดา ในที่สุดสามีก็มีแต่ความทุกข์เพราะต้องสูญเสียภรรยาที่รักไป ส่วนภรรยาก็ต้องพบกับความล้มเหลวกับการสร้างครอบครัวใหม่

2. ญาติในระดับที่มีวิฆูตมิต่ำกว่าคู่สามีภรรยา

ญาติในระดับนี้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของสามีภรรยาจากภาพยนตร์ไทยที่นำมาศึกษานี้ มีสถานภาพเป็นน้องสาวของภรรยาจากภาพยนตร์ 2 เรื่อง คือ “หัวใจห้องที่ 5” และ “น้องเมีย”

- ภาพยนตร์เรื่อง “หัวใจห้องที่ 5” น้องภรรยาต้องแสดงบทบาทแทนภรรยาด้วยการเลี้ยงดูหลาน ซึ่งพี่สาวฝากให้เธอดูแล หลังจากตัดสินใจหย่าจากสามี นอกจากนั้นเธอยังถูกสร้างให้เป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาระหว่างสามีภรรยาเป็นอย่างดี และมีสิทธิ์ที่จะเตือนพี่ชายได้ คือเตือนให้พี่ชายเอาใจใส่ลูก เตือนให้พี่ชายรู้ว่าตนเองก็มีส่วนผิดต่อภรรยา ซึ่งภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่า คำเตือนของน้องภรรยาที่แม้จะมีอาวุโสต่ำกว่าพี่ชายนี้มีผลต่อพฤติกรรมของพี่ชาย คือเขายอมรับฟังและปฏิบัติตาม เพราะตนเองก็รู้สึกผิดต่อภรรยาเช่นกัน

- ภาพยนตร์เรื่อง “น้องเมีย” น้องภรรยา มีบทบาทในการทำหน้าที่แทนภรรยา ที่หึงสามีและลูกไว้เพื่อตนเองได้ไปเป็นดารา น้องภรรยาจึงต้องช่วยพี่ชายทำงาน ทำความสะอาดบ้าน เลี้ยงหลาน ทำอาหารให้พี่ชาย ดูแลพี่ชายยามที่เขาเจ็บป่วย และจ่ายค่าประกันตัวเมื่อพี่ชายติดคุก ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าการกระทำของน้องภรรยาในเรื่องนี้ไม่ใช่เกิดจากภาระหน้าที่ของความ เป็นญาติที่จะต้องช่วยเหลือกันในยามที่เกิดปัญหาเท่านั้น แต่ส่วนหนึ่งเกิดจากความรักพี่ชาย และ ผลจากการกระทำดังกล่าวทำให้พี่ชายยอมรับที่จะให้น้องภรรยาเข้ามา มีบทบาทแทนภรรยาของเขา อย่างถาวร เพื่อทดแทนภรรยาหรือพี่สาวของเธอที่หนีจากเขาไป

จากภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง บทบาทของน้องภรรยาซึ่งจัดเป็นญาติที่จะต้องให้ความช่วยเหลือกันตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตคือ น้องภรรยาต้องมีส่วนช่วยเหลือครอบครัวในกรณีที่สามีภรรยาเกิดปัญหาทางด้านความสัมพันธ์ขึ้น โดยเฉพาะน้องภรรยาที่อาศัยบ้านของพี่ชายอยู่ดังที่ปรากฏในภาพยนตร์ทั้ง 2 เรื่อง บทบาทหลักที่ทำแทนพี่สาวของเธอก็คือ การเลี้ยงหลาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความผูกพัน และบุญคุณที่มีต่อกันในระหว่างญาติ ซึ่งจะต้องช่วยเหลือกันในเวลาที่ครอบครัวมีปัญหา และน้องภรรยาสามารถเปลี่ยนสถานภาพเป็นภรรยาได้ เมื่อบทบาทที่เธอแสดงนั้นเกิดจากความรักและการยอมรับของพี่ชาย

ภาพของบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งประกอบไปด้วยสามี ภรรยา และญาติที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยส่วนใหญ่ จึงมีลักษณะที่เป็นไปตามบทบาทและความสัมพันธ์ของครอบครัวไทยในอดีตคือ สามีเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว ขณะที่ภรรยาเป็นแม่บ้านและดูแลลูก และจากการเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวนี้เอง ที่ทำให้สามีมีสิทธิและอำนาจเหนือภรรยาผู้ไม่

สามารถหาเลี้ยงตนเองได้ ทำให้สามีส่วนใหญ่ไปมีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับหญิงอื่นหรือมีเมียน้อย โดยอ้างว่าตนได้รับผิดชอบต่อการหาเลี้ยงครอบครัวเป็นอย่างดีแล้ว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสามีเหล่านั้นยังมีค่านิยมในการมีภรรยาหลายคน ตามอย่างชายไทยในชนชั้นสูงในอดีต แต่ภรรยาในภาพยนตร์ไทยเหล่านี้ก็กลับมีแนวคิดของครอบครัวสมัยใหม่โดยการปฏิเสธการกระทำของสามี แต่การปฏิเสธการกระทำนั้นก็มิได้ตั้งแต่การยอมให้สามีนำเมียน้อยเข้ามาอยู่ในบ้านได้ตามอย่างของภรรยาในอดีต โดยภรรยาวางแผนกดดันให้เมียน้อยต้องเลิกกับสามี การหนีออกจากบ้าน การออกไปอยู่กินกับคนรักใหม่ และการให้สามีออกจากบ้านไป และในระหว่างที่ครอบครัวเกิดความขัดแย้งกันเช่นนี้ ญาติก็เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับครอบครัวตามความสัมพันธ์ของครอบครัวไทยในอดีตคือ ญาติอาวุโสเข้ามาแนะนำ ดักเตือนสามีภรรยา ส่วนญาติผู้เยาว์ก็จะมาช่วยดูแลบ้าน และลูกหลานแทนภรรยา และในที่สุดสามีภรณาก็กลับมาอยู่ร่วมกันอีกตามคำแนะนำของญาติผู้ใหญ่และการให้อภัยกันตามหลักของวัฒนธรรมไทย โดยภรรยาที่ไม่สามารถหาเลี้ยงตนเองได้นี้ก็ ต้องกลับไปพึ่งพิงสามีอีก แม้ว่าภาพยนตร์จะใช้กลวิธีกำจัดเมียน้อยหรือหญิงอื่นออกไปจากครอบครัวแล้ว นอกจากนั้นแล้วบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาในบางส่วนก็ปรากฏตามลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่คือ ทั้งสามีและภรรยาต่างทำงานหาเลี้ยงครอบครัว โดยไม่ปรากฏภาพว่าภรรยาจะต้องมีบทบาทในการเป็นแม่บ้านอีก

3. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวจากภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาหลัก (Theme) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวซึ่งไม่ใช่พ่อแม่ลูก แต่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างญาติที่ต้องมาใช้ชีวิตอยู่รวมภายในบ้านเดียวกัน มีลักษณะดังต่อไปนี้

3.1 ครอบครัวที่มีน้ารับบทบาทเป็นผู้ปกครองหลาน แทนพ่อแม่ที่เสียชีวิตไปแล้ว

ภาพความสัมพันธ์ระหว่างน้ากับหลาน ที่ต้องมาใช้ชีวิตรวมเป็นครอบครัวเดียวกัน ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง "โตแล้วต้องโต" น้ามีบทบาทเป็นผู้ปกครองหลานแทนพ่อแม่ที่เสียชีวิตลงอย่างกระชั้นหัน บทบาทในการตอบสนองความต้องการด้านวัตถุนั้นเป็นบทบาททางอ้อม เพราะหลานได้รับเงินมรดกจากพ่อแม่ แต่หลานมีอายุเพียง 8 ปีเท่านั้น น้าจึงต้องจัดสรรให้หลานใช้อย่างเหมาะสม แต่บทบาทในการสนองทางจิตใจนั้นเป็นบทบาทโดยตรงที่น่าต้องมอบต่อหลาน ซึ่งภาพยนตร์ถ่ายทอดให้เห็นว่าการแสดงบทบาทนี้ตามหน้าที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างน้ากับหลานเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น แต่การกระทำด้วยความรัก ความเข้าใจ จะช่วยทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองดีขึ้น และในที่สุดหลานก็จะยอมรับน้าในฐานะภาพเดียวกับพ่อ ซึ่งเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของครอบครัวไทยในอดีตอีกลักษณะหนึ่ง ที่ญาติพี่น้องมีความผูกพัน และให้ความช่วยเหลือกันโดยเฉพาะในยามที่ประสบปัญหา นอกจากนั้นก็ยังปรากฏภาพของการแสดงความเคารพเชื่อฟังกันตามลำดับอาวุโสคือหลานจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตน

ให้อยู่ในความเหมาะสมตามความคิดเห็นของน้ำ

จากการศึกษาบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวในภาพยนตร์ไทย จึงพบว่า บทบาทส่วนใหญ่ของสมาชิกในครอบครัวถูกแบ่งแยกให้ปรากฏตามลักษณะของครอบครัวในอดีต แม้รูปแบบของครอบครัวจะเป็นลักษณะของครอบครัวเดี่ยวตามแบบสมัยใหม่แล้วก็ตาม แต่ภาพยนตร์ก็มักจะสร้างให้พ่อหรือสามีมีบทบาทในการเป็นผู้ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การมีสิทธิและอำนาจเหนือสมาชิกอื่นๆในครอบครัวที่ต้องฟังฟังผู้นำสำคัญนี้ แต่ในขณะเดียวกันพ่อหรือสามีก็ต้องให้ความเคารพยำเกรงญาติผู้มีอาวุโสสูงสุดของครอบครัวตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตอย่างสมบูรณ์

ในส่วนบทบาทของแม่หรือภรรยาในพบว่า ส่วนใหญ่แล้วก็ยังคงมีบทบาทตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตคือ มีหน้าที่เลี้ยงดูลูก ดูแลบ้าน ปรนนิบัติสามี และมีลักษณะของการยอมตามหรือเป็น “ข้างเท้าหลัง” ของพ่อหรือสามี แม่นว่าแม่จะมีสิทธิและอำนาจเหนือลูก แต่อย่างไรก็ตามภาพยนตร์ยังได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในครอบครัวเล็กน้อย นั่นก็คือ การเป็นผู้ไม่ยอมตามหรือตกอยู่ใต้อำนาจของสามี ในกรณีที่สามีนั้นมิได้มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้หารายได้เลี้ยงครอบครัว ในขณะที่แม่หรือภรรยากลับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการหารายได้เลี้ยงดูลูก ๆ ฉะนั้นพ่อหรือสามีในภาพยนตร์ที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงนี้ จะถูกภรรยาคัดค้าน หรือขัดขืนต่อคำสั่งที่ตนเห็นว่าไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง

ส่วนบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวตามลักษณะของครอบครัวสมัยใหม่อย่างชัดเจนนั้นมีอยู่น้อยมาก คือทั้งสามีและภรรยาต่างก็เป็นผู้ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวด้วยความรู้ความสามารถ และความตั้งใจจริงในการทำงาน มิใช่เพราะสถานการณ์ในครอบครัวบีบบังคับให้สมาชิกต้องมีบทบาทเช่นนั้น สิทธิและอำนาจต่าง ๆ ระหว่างสามีภรรยาก็อยู่ในระดับที่เท่าเทียมกัน ภาพยนตร์มิได้ถ่ายทอดให้เห็นว่าภรรยาต้องกลับมาทำงานบ้านอีก และก็มีได้แสดงให้เห็นว่า สามีมีความคาดหวังให้ภรรยามีบทบาทในการเป็นแม่บ้าน

บทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างรูปแบบของครอบครัวไทยในอดีตและสมัยใหม่ที่ปรากฏชัดในภาพยนตร์ไทยประการหนึ่งคือ ภรรยา มีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว ในขณะที่สามีมีบทบาทในการเลี้ยงดูลูกและทำงานบ้าน การที่ภรรยาเป็นผู้มีส่วนหารายได้เลี้ยงครอบครัวนั้น จัดเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของครอบครัวสมัยใหม่ แต่ในรูปแบบดังกล่าวนั้นก็มิได้ระบุไว้ว่าให้สามีเป็นผู้รับผิดชอบในการเลี้ยงดูลูกและทำงานบ้าน ดังนั้นภาพที่ปรากฏในภาพยนตร์จึงเป็นสถานการณ์ที่ถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหาครอบครัวในระยะหนึ่ง ซึ่งในรายละเอียดแล้ว บทบาทดังกล่าวในภาพยนตร์ยังคงถูกนำเสนอว่ามีใช้งานหลักของพ่อหรือสามี

เพราะพ่อต้องเลี้ยงลูกตามข้อปฏิบัติของแม่ ต้องเหน็ดเหนื่อยและวุ่นวาย ต้องให้เพื่อนๆ ช่วยเลี้ยงลูก ในขณะที่แม่นั้น แม้ว่าจะมีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวตามลักษณะครอบครัวสมัยใหม่ แต่บทบาทตามลักษณะครอบครัวไทยในอดีตเช่นการทำอาหารให้สามีก็ยังคงปรากฏอยู่ ฉะนั้นบทบาทที่มีการผสมผสานกันในภาพยนตร์เช่นนี้ จึงเป็นการเปลี่ยนเพื่อแก้ปัญหาภายในครอบครัว และเปลี่ยนบทบาทของพ่อหรือสามีที่เคยเป็นมา แต่เป็นการเพิ่มภาระหรือบทบาทของแม่หรือภรรยาให้มีมากขึ้น จึงมิใช่ลักษณะของบทบาทที่มีความสมดุลย์กันตามรูปแบบของครอบครัวสมัยใหม่อย่างแท้จริง

ส่วนบทบาทและความสัมพันธ์ของลูกหลานที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวนั้น ลูกหลานส่วนใหญ่ยังคงต้องเคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย หากไม่ปฏิบัติตามลูกหลานจะถูกตำหนิ และปัญหาในครอบครัวที่มีอยู่แล้วจะขยายตัวมากยิ่งขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม ภาพยนตร์บางส่วนก็แสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้ลูกหลานได้แสดงความรู้สึกลึกและความต้องการที่แท้จริงของตนต่อผู้ปกครอง ซึ่งเป็นไปตามรูปแบบของครอบครัวสมัยใหม่อยู่บ้างแต่กระนั้น ภาพยนตร์ก็ยังคงมอบหมายให้ผู้ปกครองหรือญาติผู้ใหญ่เป็นผู้พิจารณาความรู้สึกลึก และความต้องการของลูกหลาน ว่าเขาสมควรจะได้รับในสิ่งที่เขาร้องขอหรือไม่ ซึ่งก็เป็นการย้อนกลับมาสู่ลักษณะของครอบครัวไทยในอดีตนั่นเอง

บทบาทและความสัมพันธ์ของญาติที่มีต่อสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัวยังคงถูกนำเสนอตามลักษณะของครอบครัวไทยในอดีต คือญาติผู้น้อง หรือญาติที่มีอาวุโสต่ำกว่าคู่สามีภรรยา นั้นจะมีบทบาทในการช่วยเหลือครอบครัวโดยเฉพาะในยามที่ครอบครัวมีปัญหา เช่น ช่วยเลี้ยงดูลูก ช่วยดูแลบ้าน ส่วนญาติผู้ที่มีอาวุโสสูงมีบทบาทในการช่วยให้คำแนะนำตักเตือนแก่สมาชิกครอบครัว ซึ่งหากสมาชิกเชื่อฟังและปฏิบัติตาม ครอบครัวก็จะประสบความสุขความเจริญ ถ้าไม่เชื่อฟังและปฏิบัติตามครอบครัวก็จะมีแต่ความทุกข์ ดังนั้นภาพของบทบาทและความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวส่วนมากที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย จึงมีลักษณะที่เป็นไปตามความสัมพันธ์ของครอบครัวไทยในอดีต แม้ว่าโครงสร้างด้านขนาดจะเป็นครอบครัวเดี่ยว ซึ่งเป็นลักษณะประการหนึ่งของครอบครัวสมัยใหม่แล้วก็ตาม